

การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวอุทัย วาดีเจริญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

372 450722

๑๒๒๗

๖ 3

การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวอุทัย วาดีเจริญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2548

h 2 1103

23 ส.ค. 2548

อุทัย วาติเจริญ (2548) การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง
กรุงเทพมหานคร สารนิพนธ์ กศ ม (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ ๙ บัณฑิตวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัว
อย่างเป็นนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชา
ราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ
ส่วนที่ 1 แบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาไทย ซึ่งใช้วัดทักษะการอ่านภาษาไทยของผู้รับการศึกษาราย
กรณี ส่วนที่ 2 เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลของผู้รับการศึกษารายกรณี ได้แก่ การสังเกต การ
สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อดิษฐ์ประวัติ บันทึกประจำวัน แบบสอบถาม แบบทดสอบ สังคมมิติและ
ระเบียบสะสม ภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสังเคราะห์ วิเคราะห์ แปลความ
หมาย และสรุปผลการศึกษารายกรณี

ผลการศึกษาพบว่า

- 1 สาเหตุที่ทำให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยเกิดจาก
 - 1.1 สาเหตุจากตนเอง โดยการมีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม มีทัศนคติทางลบ
ต่อการเรียนวิชาภาษาไทย และมีนิสัยรักการอ่านน้อย
 - 1.2 สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม แบ่งเป็น
 - 1.2.1 สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมในครอบครัว คือ ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อย
ปละละเลย ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่ จึงขาดคนให้คำ
ปรึกษาแนะนำ
 - 1.2.2 สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เช่น การคบเพื่อน การใช้เวลาที่ไม่
เหมาะสมในการเรียน
- 2 หลังจากทำการศึกษารายกรณีแล้ว ได้ให้การช่วยเหลือดังนี้ การชี้แนะแนวทางและวิธีการ
เรียนที่ถูกต้อง การให้ความดูแลเอาใจใส่ ทำการประชุมปรึกษารายกรณีโดยขอความร่วมมือ
จากครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ครูประจำชั้น และครูที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความช่วยเหลือ ในการให้
ความเอาใจใส่ และให้กำลังใจ หลังจากให้ความช่วยเหลือแล้ว ปรากฏผลดังนี้ ผู้รับการศึกษ

มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น มีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น และมีคะแนน
ทักษะการอ่านภาษาไทยเพิ่มขึ้น

A CASE STUDY OF LITTLE SKILL READING THAI OF PRATHOMSUKSA IV OF
SAMSENNOK SCHOOL (PHRACHARADANUKUL)
IN KHET DINDANG BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
MISS UTAI WADEEJALIARN

Presented in partial fulfillment of the requirements For the Master
of Education degree in Educational Psychology
At Srinakharinwirot University
May 2005

Utai Wadeejaliarn (2005) *A Case Study of Little Skill Reading Thai of Prathomsuksa IV Students of Samsannok Scholl (Phracaradanukul) in Dindang Bangkok* Master Project , M Ed (Educational Psychology) Bangkok Graduate School Srinakarinwirot University Advisor Assist Prof Pannarat Ploylearmsang

The purpose of this case study research focused on the study of little skill reading thai of phathomsuksa iv students of Samsennok School (Phracharadanukul) in khet Dindang Bangkok The subjects consisted of little skill reading thai of prathomsuksa iv students of Samsannok school (Phracharadanukul) in khet Dindang Bangkok The instruments were an observation 1 Thai reading skill test 2 Instruments were an observation recording , an interview , home - visiting , an autobiography , a diary , questionnaires tests and anecdotal recoed The 6 case - study materials were synthesized , analyzed , interpreted and summarized in organized forms

The results were as follows

- 1 Causes of the students little skill reading thai
 - 1 1 The cause related to the student themselves study - habit problems , bad attitude toward reading thai and no have reading habit
 - 1 2 The cause related to the environment
 - 1 2 1 The cauase related to the family were inappropriate child rearing practices toward no have advisors who can help students
 - 1 2 2 The cause related to the school enviroment were community life on campus , time management in studying
- 2 After the cause of learning problems had been found , assistanced was give to the students by guiding correct learning methods , give more attention Through these assistance the students attitude towards reading thai and their learning habits , reading habits and marks skill reading thai

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ เวธนี กรීทอง)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

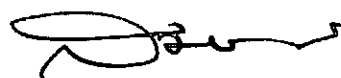
(รองศาสตราจารย์ เวธนี กรීทอง)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ)

วันที่ 19 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอย
เลื่อมแสง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง และอาจารย์ วิไลลักษณ์
พงษ์โสภา กรรมการสอบปากเปล่า ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือตลอดจนแก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในการเอาใจใส่ ด้วยความเมตตา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ
อย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา รวมทั้ง
คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนสามเสนนอก ครูทุกท่าน นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
และนักเรียนที่เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน
ตลอดจนเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ภาคพิเศษ รุ่นรหัส 46 ที่เป็นกำลังใจ
และช่วยเหลือให้ผู้วิจัยสามารถทำสารนิพนธ์สำเร็จด้วยดี

อุทัย วาดีเจริญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
ประชากร	4
กลุ่มตัวอย่าง	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี	49
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านภาษาไทย	50
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านภาษาไทย	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านภาษาไทย	61
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	63
การวิเคราะห์ข้อมูล	70

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
การศึกษารายกรณีที่ 1	71
การศึกษารายกรณีที่ 2	77
การศึกษารายกรณีที่ 3	84
การศึกษารายกรณีที่ 4	90
การศึกษารายกรณีที่ 5	96
การศึกษารายกรณีที่ 6	103
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	112
ความมุ่งหมายของการวิจัย	112
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	112
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	112
วิธีดำเนินการวิจัย	113
สรุปผลการวิจัย	113
อภิปรายผล	119
ข้อเสนอแนะ	120
บรรณานุกรม	121
ภาคผนวก	125
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	145

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่เด่นชัดและเป็นภาษาประจำชาติ ความสำคัญของภาษาไทยจึงมีมากที่สุด เพราะเป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของคนทั้งชาติ และเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยด้วยกัน (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ 2514 1) ภาษาไทยจึงมีบทบาทกับวิถีชีวิตของคนไทยอย่างมาก ใช้ในการแลกเปลี่ยนความต้องการ ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ และศิลปวิทยาการต่าง ๆ ภาษาไทยจึงเป็นหนทางที่สำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาทางสังคม ถ่ายทอดประเพณีและวัฒนธรรมของชาติที่สืบทอดกันมา จะเห็นว่าภาษาไทยมีความสำคัญมากและเป็นมรดกที่คนไทยทั้งชาติต้องช่วยกันธำรงรักษาไว้ให้อยู่คู่คนไทยตลอดไป

การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยนั้น การอ่านถือว่ามีค่ามาก เพราะเป็นทักษะพื้นฐานทางภาษาที่ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่นักภาษาศาสตร์ยอมรับกันว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าที่สุด เป็นพื้นฐานที่สำคัญแก่การเรียนรู้สรรพวิทยาการทั้งปวง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าทักษะการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นที่สุด ผู้ที่เป็นนักปราชญ์และผู้ที่มีชื่อเสียงเกือบทั้งหมดจะเป็นนักอ่าน เพราะเขาเหล่านั้นแสวงหาความรู้จากการอ่านทั้งสิ้น จะเห็นได้ว่าความก้าวหน้าในสาขาวิชาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิทยาศาสตร์ ทางสังคม หรือทางการศึกษา ล้วนเกิดจากการเรียนรู้ที่ได้จากการอ่านแทบทั้งสิ้น (บันลือ พุกกะวัน 2529 4 - 11)

การอ่านเป็นการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ และเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น การอ่านทำให้รู้ข่าวความเคลื่อนไหวของการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน ทำให้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างกว้างขวาง รวมทั้งได้รับประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต (พรสิทธิ์ ทรวงสุรตกุล 2529

คำนำ) คนที่ขาดความสามารถในการอ่านก็เหมือนถูกจำกัดอยู่ในโลกแคบ ๆ เพราะความสามารถในการอ่านเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ นั้นเอง (Dubin 1982 15) การอ่านเป็นทักษะที่มีความจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้และใช้ความรู้ที่ได้จากการอ่านในการปรับตัว ในปัจจุบันถึงแม้ว่าเทคโนโลยี และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ จะเข้ามามีบทบาทในวงการการสื่อสารก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถเข้ามาแทนที่การอ่านได้ เพราะการอ่านสามารถทำให้ได้รับข่าวสารและข้อมูลต่าง ๆ ได้ละเอียดรอบด้านมากกว่าการรับข้อมูลข่าวสารจากเทคโนโลยี และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งส่วนมากจะเน้นให้ความบันเทิงมากกว่าการให้ความรู้ ข้อเท็จจริง และความคิดเห็นที่ได้จากการอ่านหนังสือ การอ่านเป็นทักษะด้านการรับรู้ที่สำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องมือเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เป็นรากฐานของการเรียนรู้แต่ละสาขาวิชาและเพิ่มพูนความรู้ ประสบ

การณ์ ความสามารถของแต่ละซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ได้ผลระยะยาวมากที่สุด(เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์ 2536 5)

เด็กในวัยเรียนควรมีนิสัยรักการอ่าน อยากรู้ อยากเรียน และอยากอ่านมากขึ้น ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่คณะสมาชิกห้องสมุดทั่วประเทศไว้ว่า หนังสือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาทั้งกาย ทั้งอาชีพ ทั้งความรู้วิชาการ ทั้งการค้นคว้า และในที่สุดความพอใจในทางจิตใจของมนุษย์ขั้นสูงที่สุด ผู้รอบรู้แท้ก็ย่อมต้องอาศัยหนังสือเป็น การสะสมความรู้และทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ได้สร้างมาทำมา คิดมาแต่โบราณกาลจนทุกวันนี้ หนังสือจึงเป็นสิ่งสำคัญคล้าย ๆ ธนาครความรู้และเป็นอมสิน (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย 2515 6-7)

การอ่านมีความสำคัญมาก กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดจุดประสงค์ของการอ่านในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ดังนี้ สามารถอ่านจับใจความที่สำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ สามารถอ่านออกเสียงคำ วลี ประโยค ตามหลักเกณฑ์การอ่านได้และสามารถอ่านบทหรือกรอนเป็นทำนองเสนาะได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว ถูกต้องตามอักขรวิธี ในปัจจุบันปัญหาสำคัญในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนคือ ปัญหาด้านการอ่าน นักเรียนยังไม่มีทักษะในการอ่านโดยการไม่มีทักษะในการอ่านนั้นส่งผลต่อการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ตามมา เพราะเมื่อนักเรียนไม่สามารถอ่านได้ ก็ไม่สามารถเรียนรู้ได้ (ก่อ สวัสดิ์พานิชย์ 2523 34)

ผู้วิจัยได้สำรวจปัญหาเบื้องต้น โดยจากการที่ผู้วิจัยมีเพื่อนเป็นครูสอนวิชาภาษาไทยอยู่ที่โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย พบว่า ปัญหาในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่พบเป็นอันดับ 1 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 คือ ปัญหาด้านการอ่าน นักเรียนมีทักษะในการอ่านน้อย คือไม่สามารถอ่านจับใจความสำคัญได้ ไม่สามารถอ่านออกเสียง คำ วลี ตามหลักเกณฑ์การอ่านได้ ซึ่งมีจำนวน 100 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน จะเห็นได้ว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยมากที่สุด รวมทั้งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนถึงสาเหตุที่เด็กนักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยพบว่า สาเหตุของปัญหาดังกล่าวคือ นักเรียนไม่สนใจเรียนในขณะที่ครูสอน นักเรียนขาดการฝึกอ่าน และนักเรียนมีพื้นฐานการอ่านไม่ดี ซึ่งปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยนี้ส่งผลต่อการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ตามมา เช่นในวิชาคณิตศาสตร์ ถ้านักเรียนมีทักษะการอ่านน้อยก็ไม่สามารถอ่านโจทย์เลขได้ ในวิชาวิทยาศาสตร์นักเรียนก็ไม่สามารถอ่านทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ได้ เป็นต้น ดังที่ ก่อ สวัสดิ์พานิชย์ (2523 1) กล่าวว่า การที่นักเรียนไม่มีทักษะในการอ่านนั้นได้ส่งผลต่อการเรียนวิชาอื่น ๆ ตามมา เพราะเมื่อนักเรียนไม่สามารถอ่านได้ก็ไม่สามารถเรียนรู้ได้

แต่นักเรียนได้รับการฝึกฝนจนมีทักษะการอ่านที่ดีแล้วย่อมสามารถเรียนรู้ได้ ดังที่ สำรวย ธรรม
 วิจิตร (2536 : 11) กล่าวว่า ผู้ที่มีทักษะในการอ่านย่อมแสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมี
 ประสิทธิภาพ

แนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาทางการเรียน
 สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การใช้เทคนิคแม่แบบ การใช้กิจกรรมกลุ่ม และการศึกษารายกรณี
 เป็นต้น ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจใช้วิธีการศึกษารายกรณี เพราะการศึกษารายกรณีเป็นวิธีการที่ผู้วิจัยมีโอกาส
 ศึกษารายละเอียดด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อทราบสาเหตุที่แท้จริง
 ของการมีปัญหาก่อนไม่มีทักษะการอ่านภาษาไทย อันจะเป็นแนวทางที่ทำให้สามารถหาทางลดพหุ
 กรรมที่เป็นปัญหาได้อย่างตรงจุด การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณีคือการศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ที่
 สำคัญ โดยเฉพาะการศึกษารายละเอียดนี้จะต้องศึกษาต่อเนื่องกันไประยะเวลาหนึ่ง แล้วนำราย
 ละเอียดมาวิเคราะห์ ตีความ เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมซึ่งอาจเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา
 หรือไม่เป็นปัญหาก็ได้ เช่น พัฒนาการด้านต่าง ๆ ความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน ๆ
 ถ้าในรายที่เป็นปัญหาจะได้ใช้เป็นแนวทางในการที่จะช่วยเหลือแก้ไข แต่ในรายที่ไม่เป็นปัญหาจะได้ใช้
 เป็นแนวทาง ในการป้องกันส่งเสริมหรือนำไปเป็นแบบฉบับแก่บุคคลอื่นต่อไปในปัจจุบันและอนาคต (
 กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ 2527 : 3)

นอกจากนี้ พนม ลัมอารีย์ (2530 : 19) ได้กล่าวว่า การศึกษารายกรณีเป็นการศึกษาซึ่ง
 สามารถรวบรวมข้อมูลได้จากหลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การเยี่ยมบ้าน สังคมมิติ
 เป็นต้น ทำให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้ง อีกทั้งยังทำให้ทราบถึงกระบวนการเกิดพฤติกรรมแล้วยัง
 สามารถดำเนินการช่วยเหลือผู้รับการศึกษาให้ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังงานวิจัย
 ของ ประจิม เมืองแก้ว (2536 : 117) ได้ทำการศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการศึกษารายกรณีมีพฤติกรรมการเรียนที่ถูกต้อง
 มีการปรับปรุงตนเองในเรื่องความรับผิดชอบ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้อง
 กับงานวิจัยของ มาโนช พิมพ์ทอง (2546 : 120) ได้ทำการศึกษารายกรณีของนักศึกษาซึ่งอยู่
 ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทางการเรียน พบว่านักศึกษามีความเข้าใจในปัญหา ยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้น
 และมีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น เอาใจใส่การเรียนมากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการศึกษารายกรณีเป็น
 ประโยชน์โดยตรงสำหรับผู้รับการศึกษาและบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในการที่จะเข้าใจสาเหตุของปัญหา
 ตลอดจนแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้รับการศึกษาสามารถแก้ไขปัญหและพัฒนาตนเองได้
 อย่างแท้จริง

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อการศึกษาโดยใช้วิธีการศึกษารายกรณีกับนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ให้ทราบสาเหตุของปัญหา และแนวทางตลอดจนผลของการช่วยเหลือนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบสาเหตุของปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางให้ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ที่มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในการศึกษารายกรณี ได้นำวิธีการศึกษารายกรณีไปช่วยเหลือนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ให้สามารถแก้ไขปัญหการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยและพัฒนาทักษะการอ่านได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน

2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 คน จากประชากร ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

2.1 เป็นนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

2.2 ลักษณะครอบครัวคือ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

2.3 มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร

2.4 ฐานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน คือรายได้ของครอบครัวประมาณเดือนละ 10,000

- 15,000 บาท

3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การศึกษารายกรณี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1 การศึกษารายกรณี (Case Study) หมายถึง การศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของนักเรียนที่ไม่มีทักษะการอ่านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อย่างต่อเนื่องไปในระยะเวลาหนึ่ง แล้วนำรายละเอียดมาวิเคราะห์ ตีความ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่มีทักษะการอ่านภาษาไทย เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือ ป้องกันและส่งเสริม ให้นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาการไม่มีทักษะการอ่านและพัฒนาทักษะการอ่านได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนสามารถศึกษาเล่าเรียนได้ประสบความสำเร็จตามศักยภาพแห่งตน โดยใช้กระบวนการในการศึกษา 7 ขั้นดังนี้

1.1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน หมายถึง การที่ผู้วิจัยตั้งจุดมุ่งหมายหรือกำหนดว่าจะศึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางการเรียนของนักเรียนที่ไม่มีทักษะการอ่านภาษาไทย โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะหาสาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางในการช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่มีทักษะการอ่านภาษาไทย แล้วตั้งสมมติฐานว่าปัญหาการไม่มีทักษะการอ่านภาษาไทยเกิดจากสาเหตุต่อไปนี้

1.1.1 ตัวนักเรียน ได้แก่ ทักษะคิดต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ,นิสัยรักการอ่าน ฯลฯ

1.1.2 สิ่งแวดล้อม

1.1.2.1 สิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง การสนับสนุนด้านการเรียนของผู้ปกครอง สัมพันธภาพของสมาชิกในบ้าน ฯลฯ

1.1.2.2 สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ฯลฯ

1.2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง การหาข้อเท็จจริงหลังจากที่มีการกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐานแล้ว โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ การสังเกตและบันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อดตชีวิตประวัติ การบันทึกประจำวัน สังคมมิติ แบบทดสอบ และระเบียบวิธีสนทนากลุ่ม แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาแปลความหมายเพื่ออธิบายถึงสาเหตุและผลของปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของนักเรียน ซึ่งอาจทำได้โดยวิธี

การประชุมปรึกษารายกรณี ด้วยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน มาร่วมกันพิจารณาศึกษาข้อเท็จจริงที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล

1.3 การวินิจฉัย หมายถึง การนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมจากหลาย ๆ วิธีมาเป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยว่าอะไรเป็นสาเหตุของปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย โดยนำหลักเกณฑ์ในทางทฤษฎีทางจิตวิทยาพิจารณาตัดสิน

1.4 การช่วยเหลือ หมายถึง การแก้ปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ได้แก่ การให้คำแนะนำ การชี้แนะ การให้คำปรึกษา ตลอดจนการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เพื่อการรักษาในรายที่มีปัญหาซับซ้อนหรือรุนแรง

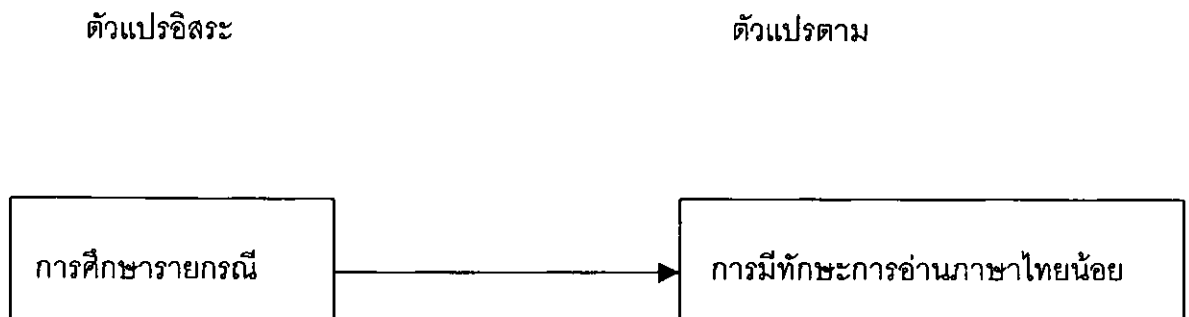
1.5 การทำนายผล หมายถึง การคาดการณ์ล่วงหน้าว่าสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยได้มากน้อยเพียงใด

1.6 การติดตามผล หมายถึง การที่ผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลจากการศึกษาเป็นรายกรณีของนักเรียนที่มีปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยว่า เมื่อทำการช่วยเหลือไปแล้วได้ผลเป็นอย่างไร และสำรวจว่ามีปัญหาอื่นเกิดขึ้นหรือไม่ การช่วยเหลือประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเพียงใด หากมีข้อบกพร่องจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการช่วยเหลือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ หมายถึง การที่ผู้วิจัยสรุปสิ่งที่ได้มาจากการศึกษา นักเรียนที่มีปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยทั้งหมด ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและบุคคลที่สนใจจะศึกษาในลักษณะเช่นเดียวกันต่อไป

2 การมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย หมายถึง การที่นักเรียนไม่สามารถอ่านจับใจความสำคัญได้ และไม่สามารถอ่านออกเสียงคำตามหลักเกณฑ์การอ่านได้

กรอบแนวคิด

ข้อดกลงเบื้องต้น

นักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยทั้ง 6 คน รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ผู้วิจัยได้
ใช้ชื่อสมมติ ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษาความลับ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

- 1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี
 - 1 1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี
 - 1 1 1 ความหมายของการศึกษารายกรณี
 - 1 1 2 จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี
 - 1 1 3 ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี
 - 1 1 4 กระบวนการในการศึกษารายกรณี
 - 1 1 5 วิธีที่ใช้ในการศึกษารายกรณี
 - 1 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี
- 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านภาษาไทย
 - 2 1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านภาษาไทย
 - 2 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านภาษาไทย

1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1 1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1 1 1 ความหมายของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลอย่างลึกซึ้งและวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นนั้น หรือมีพฤติกรรมแปลกไปว่ามีสาเหตุมาจากอะไร รวมทั้งแปลความหมายของพฤติกรรมนั้น ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กับปัญหาและการปรับตัวของบุคคลนั้นอย่างไร (พนม ลิ้มอารีย์ 2530 : 17) ซึ่งสอดคล้องกับ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2530 : 3) ที่กล่าวไว้ว่าการศึกษามนุษย์เป็นรายกรณี คือ การศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ที่สำคัญหน่วยหนึ่งในสังคม เช่น บุคคล กลุ่ม ชุมชน สถาบัน ฯลฯ โดยเฉพาะในปัจจุบันเน้นศึกษารายละเอียดของแต่ละบุคคล การศึกษารายละเอียดนี้ จะต้องศึกษาต่อเนื่องกันไปในระยะเวลาหนึ่งแล้วนำรายละเอียดที่ได้มาวิเคราะห์ตีความ เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมซึ่งอาจเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือไม่เป็นปัญหาก็ได้ เช่น พัฒนาการด้านต่าง ๆ ความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลาย ๆ ด้าน ถ้าในรายที่เป็น

ปัญหาจะได้ใช้เป็นแนวทางในการที่จะช่วยเหลือหรือแก้ไข แต่ถ้าในรายที่ไม่เป็นปัญหาจะได้ใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน ส่งเสริมหรือนำไปเป็นแบบฉบับแก่บุคคลอื่นต่อไปในปัจจุบันและอนาคต

อนันต์ อนันตรังสี (2517 : 67) กล่าวว่าการศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี คือ การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลเป็นรายกรณีไปโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะหาแนวทางช่วยให้บุคคลนั้นได้ปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านอารมณ์ สังคม เจตคติ ความสนใจ และการเรียน เป็นต้น

สุภาพรณ โคตรจรัส (2518 : 1) กล่าวว่าการศึกษารายกรณีเป็นวิธีการศึกษาและวิเคราะห์สิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยละเอียดอาจจะเป็นการศึกษาบุคคลใดบุคคลหนึ่ง กลุ่มบุคคลใดกลุ่มบุคคลหนึ่ง ชุมชนใดชุมชนหนึ่งหรือสถาบันใดสถาบันหนึ่ง การศึกษารายกรณีมิได้หมายความว่าเฉพาะการรวบรวมข้อมูลประวัติของบุคคลที่ถูกทำการศึกษาเท่านั้น แต่ยังต้องรวมถึงการนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์จัดหมวดหมู่และหาความสัมพันธ์ เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัย การให้ข้อเสนอแนะเพื่อดำเนินการและติดตามผลตามลำดับ

พรหมริดา แสนคำเครือ (2558 : 70) กล่าวว่า การศึกษาเป็นรายกรณีเป็นกระบวนการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลเป็นรายกรณีต่อเนื่องไประยะหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะหาทางช่วยให้บุคคลปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นทุกด้าน เช่น อารมณ์ สังคม เจตคติ ความสนใจ และการเรียน เป็นต้น

วัชรภรณ์ อภิวัชรางกูร (2535 : 10) กล่าวว่า การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษาเรื่องราวของบุคคลอย่างละเอียด โดยผ่านกระบวนการในการศึกษารายกรณี เพื่อให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงขบวนการของพฤติกรรม ประสบการณ์และการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ที่สุด พร้อมทั้งแนวทางการช่วยเหลือ การป้องกัน และผลการส่งเสริม เพื่อให้บุคคลที่ถูกศึกษานั้นสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

รุ่งทิพย์ ยอดประดู่ (2535 : 9) กล่าวว่าการศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษาเรื่องราวของบุคคลอย่างละเอียดโดยผ่านกระบวนการในการศึกษารายกรณี เพื่อให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงสาเหตุของการเกิด เพื่อจะหาทางช่วยเหลือบุคคลให้สามารถปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้นทุกด้าน พร้อมทั้งแนวทางการช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม ให้บุคคลที่ถูกศึกษานั้น สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลหรือศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ที่สำคัญของหน่วยหนึ่งในสังคมอย่างลึกซึ้งต่อเนื่องกันไปเป็นระยะเวลาหนึ่งและวิเคราะห์ วินิจฉัยถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาพร้อมทั้งแนวทางการช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม เพื่อให้บุคคลที่ถูกศึกษานั้น สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1 1 2 จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญหลายประการดังนี้

อาร์ ดันท์เจริญรัตน์ (2516 : 219) ได้กล่าวไว้ว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณีมี 4 ประการ ดังนี้

1 เพื่อการรู้จัก และเข้าใจเด็กได้ดีขึ้น ทั้งพฤติกรรมที่แสดงออก เหตุผลการแสดง พฤติกรรมของเด็กในส่วนที่เด็กรู้จัก สามารถบอกได้และส่วนที่เด็กเองก็ไม่รู้ตัว

2 เพื่อการวินิจฉัยอันจะเป็นประโยชน์ต่อการให้ความช่วยเหลือเด็ก ทั้งในรูปการส่งเสริมพัฒนาทักษะความสามารถต่าง ๆ หรือหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หรือหาทางป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นแก่คนอื่น ๆ ด้วย

3 เพื่อการค้นคว้าวิจัย ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ทางจิตวิทยา หรือทางการแนะแนว ในรูปของการปรับปรุงเทคนิคหรือเครื่องมือต่าง ๆ

4 เพื่อติดตามผลของการใช้เทคนิคต่าง ๆ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 8 – 9) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณีว่ามีจุดมุ่งหมายหลัก 2 ประการคือ

1 เพื่อใช้ในการแนะแนวและให้คำปรึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็นจุดมุ่งหมายย่อย ๆ ดังนี้

1 1 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวินิจฉัยและการรักษา ในรายที่มีปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาการปรับตัว ปัญหาการเรียน ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การลักขโมย การพูดประชด โรคจิต โรคประสาท ฯลฯ

1 2 เพื่อทำให้ผู้ศึกษาเข้าใจบุคคลได้อย่างละเอียดลึกซึ้งทุกแง่มุม อันเป็นประโยชน์ในการให้คำปรึกษา

1 3 เพื่อทำให้บุคคลที่รับการศึกษาได้รู้จักวิเคราะห์ตนเอง จนเกิดความเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง

1 4 เพื่อใช้อบรมครูประจำการให้เข้าใจวิธีการศึกษานุคนเป็นรายกรณียิ่งขึ้น อันเป็นผลให้งานแนะแนวสามารถให้คำปรึกษาและมีบุคลากรที่จะช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น

2 เพื่อใช้ในกรณีอื่น ๆ ได้แก่

2 1 เพื่อใช้ในการวิจัย โดยศึกษาสาเหตุในอดีตและปัจจุบัน เพื่อทำนายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในอนาคตอาจเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือไม่เป็นปัญหาก็ได้

2 2 เพื่อการติดตามผลของการใช้เทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ อันเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

2 3 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษานุคนทุก ๆ ไป ที่ผู้ศึกษาสนใจอาจเป็นความสามารถพิเศษ การมีบุคลิกภาพดีเพื่อไปใช้เป็นแบบฉบับที่ดีต่อไป

นอกจากนี้ พนม ลัมอารีย์ (2530 : 18) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษารายกรณี ดังต่อไปนี้

1 เพื่อสืบค้นหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมผิดปกติ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขได้อย่างถูกต้อง

2 เพื่อสืบค้นกระบวน (Pattern) ของพัฒนาของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้การส่งเสริมพัฒนาการได้อย่างเหมาะสม

3 เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงที่เกี่ยวกับตนเอง สามารถพัฒนาตนเอง สามารถวางแผนชีวิต สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางศึกษาต่อและเลือกอาชีพ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

4 เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนได้ดีขึ้น และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาของบุตรหลาน

5 เพื่อช่วยให้คณะครูได้เข้าใจนักเรียนอย่างละเอียดลึกซึ้งถูกต้องและนำผลการศึกษารายกรณีไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

1.1.3 ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีเป็นเทคนิคที่มีประโยชน์ต่องานของบุคคลที่นำมาใช้และบุคคลหลายอาชีพซึ่งมีทั้งประโยชน์ทางตรงและทางอ้อม

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 97) ได้แบ่งประโยชน์ทางการศึกษานักบุคคลเป็นรายกรณี ว่าทำให้เกิดประโยชน์ 2 ทาง คือ

1 ประโยชน์ทางตรง คือ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ศึกษาเองซึ่งแบ่งออกได้หลายประการ คือ ทำให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น เข้าใจสาเหตุของปัญหาได้กว้างขวาง ขณะเดียวกันก็ทำให้เป็นบุคคลที่รู้จักให้เหตุผลในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นระบบระเบียบ

2 ประโยชน์ทางอ้อม คือ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้ได้รับการศึกษา คือ ทำให้ผู้ศึกษาเข้าใจพฤติกรรมของผู้รับการศึกษา ซึ่งสามารถให้การช่วยเหลือได้ถูกต้องทันต่อเหตุการณ์ และในขณะเดียวกันผู้รับการศึกษาก็จะเข้าใจตนเองมากขึ้นและรู้จักวิธีปฏิบัติตนเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหา หรือส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

อารี ตัฒท์เจริญรัตน์ (2526 : 2-3) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษารายกรณีว่า มีประโยชน์ 2 ประการ

1 ประโยชน์เบื้องต้น ก็คือ ครู ผู้ปกครอง ครูแนะแนว ได้รู้จักและเข้าใจตัวนักเรียน และในขณะเดียวกันตัวของนักเรียนก็มีโอกาสได้สำรวจตนเองและเข้าใจตนเองมากขึ้น

2 ประโยชน์ต่อครู หรือครูแนะแนว ในการนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ทำการศึกษาไปใช้ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 การจัดการเรียนการสอน ครูสามารถเลือกวิธีการสอน การสร้างแรงจูงใจให้เหมาะสมกับผู้เรียนมอบหมายงานให้ผู้เรียนได้เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น หรือในกรณีที่มีการแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม ผู้เรียนสามารถจัดกลุ่มได้เหมาะสมกับสภาพของงาน ครูสามารถควบคุมบรรยากาศขณะการสอนให้เป็นไปด้วยดี รวมทั้งครูมีโอกาสช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน ๆ ไม่เข้าใจเนื้อหาโดยจัดซ่อมเสริมพิเศษให้โรงเรียนยังสามารถจัดการเรียน จัดกิจกรรม เพิ่มหลักสูตรในโรงเรียนสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของนักเรียนตามสภาพของโรงเรียน

2.2 การแนะแนว ผู้แนะแนวสามารถจัดกิจกรรมทางการแนะแนวให้สอดคล้องกับปัญหา หรือความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนเองมีโอกาสดัดสันใจ หรือเลือกวิชาเรียน เลือกอาชีพ ให้เหมาะสมกับตนเองซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสปรับปรุงตนเองในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้แล้วผู้แนะแนวยังสามารถใช้ข้อมูลในการวินิจฉัยปัญหาของผู้เรียนเพื่อช่วยในการให้คำปรึกษา ครู ผู้ปกครอง สามารถร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือผู้เรียน ในรูปของการส่งเสริมพัฒนาป้องกันและแก้ไขได้อย่างเหมาะสม

บันทึกฯ แย้มสรวล (2529 : 10) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษารายกรณี ดังนี้

1 ทำให้ผู้ทำการศึกษาทราบรายละเอียดของบุคคลหลายด้าน ได้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของบุคคลอย่างแท้จริง

2 ทำให้ผู้ทำการศึกษาเข้าใจถึงสาเหตุและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจนทำให้ผู้ทำศึกษามองเห็นแนวทางที่จะช่วยเหลือบุคคลได้

3 ทำให้ผู้ทำศึกษามีความรู้และเกิดทักษะแนะแนวเพิ่มขึ้น รู้จักแก้ปัญหาโดยใช้ข้อเท็จจริงมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจ

4 ทำให้ผู้ถูกศึกษามีโอกาสได้ปรับปรุงตนเองแก้ไขปัญหามีสภาพที่ดีขึ้น

5 ทำให้ผู้ถูกศึกษาเข้าใจตนเองมากขึ้น

6 ทำให้สถานศึกษาได้ทราบข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของบุคคล และนำข้อมูลมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7 ผลของการศึกษารายกรณีสามารถนำมาใช้เป็นตัวอย่างของการเกิดสถานการณ์ต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการศึกษาวิจัยและการสอนเกี่ยวกับบุคคลที่มีรูปแบบการพัฒนาการพิเศษ

1.1.4 กระบวนการในการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีเป็นวิธีการศึกษานุคคลอย่างละเอียดทุกด้านอย่างต่อเนื่องกันเป็นเวลานาน โดยใช้เทคนิคแนะแนวหลาย ๆ อย่างในการรวบรวมข้อมูลทุกด้านของบุคคลโดยมีขั้นตอนในการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อพยายามทำให้เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ควรแก่การเชื่อถือได้ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ 2527 23)

อนันต์ อนันตรังสี (2517 68) ได้กล่าวถึงกระบวนการศึกษารายกรณีว่า มี 4 ขั้นตอนดังนี้

- 1 ขั้นรวบรวมรายละเอียด ซึ่งประกอบด้วย
 - 1 1 สมมติฐานของปัญหา
 - 1 2 การตรวจสอบ
 - 1 3 ประวัติสุขภาพร่างกาย
 - 1 4 ประวัติเกี่ยวกับทางโรงเรียน
 - 1 5 ประวัติเกี่ยวกับทางบ้าน
 - 1 6 ประวัติทางสังคม
- 2 ขั้นวินิจฉัยปัญหา
- 3 ขั้นแก้ปัญหา
- 4 ขั้นติดตามผล

ธีรฤทธิ ประทุมพรรัตน์ (2530 16 – 17) ได้กล่าวว่า ในการศึกษากรณีจะต้องมีการชี้แจงให้ทราบว่าเพราะเหตุใดจึงเลือกศึกษาเด็กคนใดคนหนึ่งแล้วจึงเริ่มทำการศึกษารายกรณีดังนี้

- 1 รวบรวมข้อมูลหลาย ๆ ด้านเกี่ยวกับตัวเด็กในสถานการณ์ต่างๆ กัน
- 2 นำข้อมูลที่รวบรวมมาได้มาวิเคราะห์ โดยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กมา

ประชุมปรึกษาหารือกัน

3 วินิจฉัยปัญหาโดยนำผลการวิเคราะห์มาทำการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยว่า น่าจะมีอะไรเป็นสาเหตุของปัญหา

4 สังเคราะห์ข้อมูล โดยศึกษาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม แล้วนำมาประกอบกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่แล้วเพื่อให้เข้าใจปัญหาและสาเหตุได้ดียิ่งขึ้น

5 แก้ไขปัญหา โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นให้หมดไป

6 ติดตามผล เพื่อที่จะทราบผลของการศึกษารายกรณีว่ามีผลดี หรือมีข้อบกพร่องอย่างไร เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 22-23) กล่าวว่า กระบวนการในการศึกษานุคคลเป็นรายกรณีไม่มีกฎตายตัวแน่นอนลงไป แต่จากความรู้และประสบการณ์จริงที่เคยได้ฝึกฝนทำการศึกษานุคคลเป็นรายกรณี จึงสามารถแบ่งกระบวนการในการศึกษารายกรณี ออกเป็น 7 ขั้นตอนคือ

- 1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน
- 2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3 การวินิจฉัย
- 4 การช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม
- 5 การทำนายผล
- 6 การติดตามผล
- 7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

จะเห็นว่ากระบวนการศึกษารายกรณีของแต่ละท่านที่ได้เสนอแนวคิดนั้น มีความใกล้เคียงกันมาก แต่ก็มีขั้นตอนบางข้อที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าการทำการศึกษารายกรณีนั้น จะต้องทราบเพราะเหตุใด จึงเลือกศึกษาผู้ถูกศึกษารายกรณีนั้น ๆ ฉะนั้นจะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาให้ชัดเจน ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้รูปแบบกระบวนการศึกษารายกรณีของ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 22-23) ซึ่งแบ่งกระบวนการศึกษารายกรณีออกเป็น 7 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน

การกำหนดปัญหา หมายถึง การที่ผู้ศึกษารายกรณีตั้งจุดมุ่งหมายหรือกำหนดว่าจะศึกษาสิ่งใดในบุคคลคนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นปัญหาหรือมีข้อปัญหาก็ได้ แต่เป็นความสนใจ ความสามารถ พิเศษ หรือ อื่น ๆ

การตั้งสมมติฐาน หมายถึง การที่บุคคลที่ทำการศึกษามองบุคคลเป็นรายกรณีได้คาดคะเนว่าพฤติกรรมของผู้รับการศึกษาคือเป็นผลที่เกิดขึ้นแล้วนั้นมีสาเหตุมาจากสิ่งใดบ้าง โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมาในการคาดคะเนเพื่อจะพิสูจน์ต่อไปโดยการทดสอบ หรือค้นหาข้อเท็จจริงด้วยวิธีการต่าง ๆ ว่าเป็นไปตามที่คาดไว้หรือไม่

ในการตั้งสมมติฐานนั้นควรตั้งไว้หลาย ๆ สมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากการป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ในกรณีที่พบว่าข้อเท็จจริงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนั้นการที่คนเราแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งออกมานั้นอาจไม่ได้เกิดจากสาเหตุเดียว และในทำนองเดียวกันพฤติกรรมที่แตกต่างกันก็อาจเกิดจากสาเหตุเดียวกันก็ได้ ฉะนั้น จึงควรตั้งสมมติฐานไว้หลาย ๆ สมมติฐาน

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล คือ การหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงหลังจากที่มีการกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐานแล้ว โดยใช้เครื่องมือการแนะแนวเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่เราศึกษา โดยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ ระเบียบสะสม การทดสอบ เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล คือการตีความหรือแปลความหมายข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในแต่ละวิธีหรือเทคนิคเพื่ออธิบายเหตุและผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลนี้อาจจะ

ทำโดยวิธีประชุมปรึกษา ด้วยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่เราศึกษาร่วมกันพิจารณาศึกษาข้อเท็จจริง การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลที่ดีนั้นควรจะต้องใช้หลาย ๆ เทคนิค และแต่ละเทคนิคควรจะใช้หลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของบุคคลที่ได้รับการศึกษาอย่างละเอียดและตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด เทคนิคต่าง ๆ ที่นิยมใช้มี 9 เทคนิค ดังนี้

- 1 การสังเกต (Observation)
- 2 การบันทึกการสังเกต (Observation Record)
- 3 การสัมภาษณ์ (Interview)
- 4 การเยี่ยมบ้าน (Home - Visit)
- 5 อัตชีวประวัติและการบันทึกประจำวัน (Autobiography and Diary)
- 6 สังคมมิติ (Sociometry)
- 7 แบบสอบถาม (Questionnaire)
- 8 แบบทดสอบ (Testing)
- 9 ระเบียบสะสม (Cumulative Record)

เทคนิคต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

1 การสังเกต (Observation)

การสังเกตเป็นวิธีการหรือเทคนิคอย่างหนึ่งที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกสังเกต ใน การศึกษารายกรณีเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้มาบางครั้งอาจใช้ร่วมกับการสัมภาษณ์ วิธีการนี้ไม่ต้องลงทุน มากด้วยเงิน ก็สามารถปฏิบัติได้ทุกวัน ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะช่วยให้ผู้สังเกต สามารถเข้าใจเกี่ยว กับการแสดงพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์ได้ดีขึ้น

1.1 ความหมายของการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 30) กล่าวว่า การสังเกตคือ การพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลาย ๆ สิ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยการใช้อวัยวะรับสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือทั้งห้าส่วน(หู , ตา , จมูก , ลิ้น , ผิวหนัง) โดยเฉพาะหาและหาในการพิจารณาสิ่งนั้น ๆ

วัชรภรณ์ อภิวัชรางกูร (2535 : 20) กล่าวว่า การสังเกตหมายถึง การพิจารณาสิ่งใด สิ่งหนึ่งหรือหลาย ๆ สิ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย ทั้งในลักษณะการเผชิญหน้าซึ่งกันและกัน หรือพิจารณา ตามลำพังโดยการใช้อวัยวะรับสัมผัสที่สำคัญ คือตาและหู

ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2532 : 20) ได้ให้ความหมายของการสังเกตไว้ว่า เป็นวิธีรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กอีกวิธีหนึ่ง เพื่อนำมาศึกษาพิจารณาพฤติกรรมของเด็ก ทำให้รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละ

คนดีขึ้น การสังเกตนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก แต่สำคัญที่ผู้สังเกตจะต้องเข้าใจวิธีการสังเกตที่แน่นอน จึงจะได้ผลตรงตามจุดมุ่งหมาย

1.2 จุดมุ่งหมายของการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 23) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสังเกตที่ใช้ในการแนะนวดังต่อไปนี้

- 1 เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงด้วยตนเอง
- 2 เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้ถูกสังเกต
- 3 เพื่อค้นหาสาเหตุบางประการของปัญหา
- 4 เพื่อทำให้ผู้สังเกตเป็นผู้มีความรอบครอบ และไวต่อการมีปฏิกิริยาโต้ตอบจากสิ่งแวดล้อมจนเป็นผู้ที่ปรับตัวได้ดี และรวดเร็วในแต่ละสถานการณ์

1.3 ชนิดของการสังเกต

การแบ่งชนิดของการสังเกต อาศัยเกณฑ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1 ใช้วิธีการสังเกตเป็นเกณฑ์
- 2 ใช้ผู้สังเกตเป็นเกณฑ์
- 3 ใช้ผู้ถูกสังเกตเป็นเกณฑ์
- 4 ใช้ลักษณะการบันทึกการสังเกตเป็นเกณฑ์
- 1 ใช้วิธีการในการสังเกตเป็นเกณฑ์

1.1 การสังเกตทางตรง (Direct Observation) เป็นวิธีการสังเกตพฤติกรรมผู้ถูกสังเกตด้วยตนเอง

1.2 การสังเกตทางอ้อม (Indirect Observation) เป็นวิธีการที่ผู้ถูกสังเกตให้บุคคลอื่นไปสังเกตพฤติกรรมผู้ถูกสังเกต ผู้สังเกตจะทราบพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตได้จากคำบอกเล่าของบุคคลที่ไปสังเกตแทน

2 ใช้ผู้สังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งการสังเกตออกเป็น 2 ชนิด

2.1 การสังเกตโดยการเข้าร่วม (Participant Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตจะต้องเข้าไปอยู่ในกลุ่ม ในสถานการณ์นั้น ในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม

2.2 การสังเกตโดยการไม่เข้าร่วม (Non-participant Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตได้เข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น แต่อยู่ภายนอกเพื่อคอยสังเกตอย่างเดียว ไม่มีบทบาทในกลุ่มนั้น

3 ใช้ผู้ถูกสังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งการสังเกตออกเป็น 2 ชนิด ดังต่อไปนี้

3.1 การสังเกตแบบเป็นพิธีการ (Formal Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้ถูกสังเกตรู้ว่าถูกสังเกต เนื่องจากการนัดหมายกันล่วงหน้าก่อนการสังเกต

3.2 การสังเกตแบบไม่เป็นพิธีการ (Informal Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัวว่าถูกสังเกต เนื่องจากไม่ได้มีการนัดหมายกันล่วงหน้า

4 ใช้ลักษณะการบันทึกการสังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งการสังเกตออกเป็น 2 ชนิดคือ

4.1 การสังเกตในระดับที่เห็นโดยตรง (Manifest Level Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้ถูกสังเกตเข้าไปอยู่ในสถานการณ์แล้วบันทึกเหตุการณ์ตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เช่น มีผู้เข้าประชุม 10 คน มีคนคัดค้าน 7 คน เห็นด้วย 3 คน

4.2 การสังเกตในระดับที่เป็นพฤติกรรมแฝง (Laten Level Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้ถูกสังเกตต้องลงความเห็น หรือตีความจากสิ่งที่สังเกตเห็นออกมาด้วย

1.4 หลักการสังเกต

การสังเกตที่ดี ควรมีหลักในการสังเกต ดังนี้

- 1 ต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนในการสังเกตแต่ละครั้ง
- 2 ควรมีการวางแผนในการดำเนินการสังเกตให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้
- 3 ในการสังเกตครั้งหนึ่ง ๆ ควรสังเกตบุคคลเพียงคนเดียวในแต่ละสถานการณ์
- 4 เลือกสังเกตพฤติกรรมที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง สามารถให้ภาพรวมของผู้ถูกสังเกตได้อย่างชัดเจน

5 ใช้การสังเกตพฤติกรรมนั้นอย่างต่อเนื่องจนได้ข้อมูลที่แท้จริง ดังนั้นการสังเกตบุคคลหนึ่งควรสังเกตหลาย ๆ ครั้ง และหลาย ๆ สถานการณ์

6 ต้องมีการจดบันทึกการสังเกตทุกครั้งทันทีที่สังเกตเสร็จหรือโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

7 ควรมีการสังเกตหลาย ๆ คน เพื่อป้องกันข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นจากความไม่เที่ยงตรงของผู้สังเกต หรือมิฉะนั้นผู้สังเกตต้องเป็นผู้ที่ชำนาญและได้รับการฝึกฝนในการสังเกตเป็นอย่างดี เพื่อให้ผลของการสังเกตมีความเชื่อถือได้

8 การสังเกตควรจะทำทั้งแบบเป็นพิธีการและไม่มีพิธีการควบคู่

9 การสังเกตแต่ละครั้งควรใช้เวลาพอที่จะเห็นภาพของพฤติกรรมที่แสดงในสถานการณ์นั้น โดยทั่วไปควรใช้เวลาในการสังเกตแต่ละครั้งอย่างน้อย 15 นาทีขึ้นไป (อารี ตันท์ เจริญรัตน์ 2526 21)

10 การสังเกตในแต่ละครั้งจะต้องขึ้นกับองค์ประกอบ 3 ประการ คือความตั้งใจ (Attention) การรับรู้ (Perception) และความไวของการรับรู้ (Sensation) ทั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2534 41)

1 5 ลักษณะของพฤติกรรมที่ควรสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 41-42) ได้เสนอแนะ ลักษณะของพฤติกรรมที่ควรสังเกตไว้ดังนี้

1 5 1 พฤติกรรมที่ทุกคนหรือคนส่วนใหญ่สนใจ หรือดึงดูดความสนใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมทางบวกและพฤติกรรมทางลบ เช่น เรียนเก่ง มีพฤติกรรมก้าวร้าว

1 5 2 พฤติกรรมที่แสดงถึงความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือจิตใจ เช่น ชอบแยกตัวอยู่คนเดียว เดินเขย่งเท้า เป็นต้น

1 5 3 พฤติกรรมที่เกิดขึ้นซ้ำซาก หรือบ่อยครั้ง เกินความจำเป็น ซึ่งอาจจะเกิดจากปัญหาทางจิตใจ เช่น กะพริบตาบ่อยครั้ง การล้างมือบ่อยครั้งจนเกินปกติ เป็นต้น

1 6 ประโยชน์ของการสังเกต

การสังเกตมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1 6 1 ให้รายละเอียดเพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้รับจากวิธีการอื่น ๆ

1 6 2 ให้ข้อเท็จจริงบางประการซึ่งไม่สามารถได้มาด้วยวิธีการอื่น

1 6 3 ช่วยให้เห็นพฤติกรรมที่แท้จริงของบุคคล โดยเฉพาะการสังเกตในขณะที่ถูกสังเกตไม่รู้ตัว

1 6 4 ช่วยให้เข้าใจบุคคลได้ดีขึ้น และช่วยเหลือได้ทันที โดยไม่ต้องเสียเวลาและงบประมาณมาก

1 7 ปัญหาในการสังเกต

การสังเกตสำหรับการวิจัยส่วนใหญ่กระทำกับมนุษย์ ฉะนั้นจึงมักจะมีปัญหาในการสังเกตดังนี้

1 7 1 การเข้าถึงผู้ที่将被สังเกตจะต้องได้รับการยอมรับการผู้ถูกสังเกต จึงสามารถสังเกตได้ โดยเฉพาะในกรณีที่เป็นการสังเกตแบบพริศการ

1 7 2 โอกาสที่จะสังเกต บางครั้งมีโอกาสนในการสังเกตน้อย

1 7 3 ลำดับความสำคัญของเหตุการณ์บางครั้งมีเหตุการณ์ขึ้นพร้อม ๆ กันหลาย ๆ เหตุการณ์ ผู้สังเกตต้องวางเหตุการณ์สังเกตให้ดี

1 7 4 การจดบันทึกข้อมูล อาจไม่ได้บันทึกทันที อาจทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนไปได้

2 การบันทึกการสังเกต (Observation Record)

การบันทึกการสังเกตเป็นการกระทำเมื่อมีการสังเกตแล้ว โดยใช้หลักเกณฑ์ในการบันทึกดังนี้

1 บันทึกพฤติกรรมที่เห็นได้ชัดเจนโดยเรียงตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง

2 ใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจและสื่อความหมาย เพื่อผู้อื่นจะได้อ่านเข้าใจง่าย และเข้าใจตรงกับผู้บันทึก

3 ควรบันทึกพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตแยกไปจากการแสดงความคิดเห็นของผู้สังเกต และบันทึกเป็นพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตในแต่ละครั้ง ไม่ควรใช้วิธีการสรุปรวมพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตหลาย ๆ ครั้งเข้าด้วยกัน

4 ควรบันทึกทันทีหลังการสังเกตเสร็จสิ้นลง หรืออาจบันทึกในขณะที่สังเกต หากมีการสังเกตในระยะเวลาสั้น และมีผู้สังเกตหลายคน โดยการแบ่งเวลาในการสังเกตและบันทึก

วิธีการบันทึกการสังเกต

การบันทึกการสังเกตโดยทั่วไปมี 2 วิธีดังนี้

1 การบันทึกแบบอัตนัย (Subjective Record) เป็นวิธีการบันทึกที่ใส่ความคิดเห็นของผู้สังเกตไปพร้อม ๆ กับพฤติกรรมที่สังเกตได้ วิธีการบันทึกแบบนี้ที่นิยมกันมาก คือ การบันทึกพฤติกรรมแบบพรรณนา (Descriptive Record) ซึ่งสามารถทำได้ง่ายโดยเขียนเป็นความเรียงไปเรื่อย ๆ แต่ถ้าผู้สังเกตมีอคติต่อผู้ถูกสังเกต ข้อมูลที่บันทึกอาจไม่ตรงกับข้อเท็จจริงก็ได้

2 การบันทึกแบบปรนัย (Objective Record) เป็นการบันทึกเฉพาะพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และแยกความคิดเห็นของผู้สังเกตออกต่างหาก ซึ่งการบันทึกแบบนี้อาจจะกระทำได้ 2 วิธีดังนี้

2.1 การบันทึกแบบไม่เป็นระบบ คือ บันทึกพฤติกรรมที่สังเกตตามจุดมุ่งหมาย และตามลำดับเหตุการณ์ การบันทึกแบบนี้ที่นิยมใช้เรียกว่า ระเบียนพฤติกรรม (Anecdotal Record) เป็นวิธีที่นิยมมากกว่าการบันทึกพฤติกรรมแบบพรรณนา เนื่องจากผู้อ่านสามารถเข้าใจพฤติกรรมที่แท้จริงของผู้ถูกสังเกตได้มากกว่า

2.2 การบันทึกแบบเป็นระบบ คือ การบันทึกหลังจากที่มีการตีความหรือเข้าใจลักษณะของพฤติกรรมที่สังเกตได้อย่างถูกต้อง เป็นการบันทึกที่เป็นปรนัยมากที่สุด มีความเที่ยงตรงเชื่อถือได้ ซึ่งการบันทึกพฤติกรรมแบบนี้ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

2.2.1 การบันทึกพฤติกรรมโดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Graphic Rating Scale) คือการบันทึกการสังเกตโดยทำเป็นมาตราส่วนประเมินลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดให้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการสังเกต

2.2.2 การบันทึกพฤติกรรมแบบกำหนดลักษณะพฤติกรรม (Behavioral Descriptive Scale) คือการบันทึกการสังเกตโดยกำหนดลักษณะพฤติกรรมแล้วบรรยายลักษณะพฤติกรรมนั้น ๆ ไว้หลาย ๆ ข้อความ ให้ผู้บันทึกทำเครื่องหมายหน้าข้อความที่คิดว่าตรงกับพฤติกรรมที่สังเกตได้

223 การบันทึกพฤติกรรมแบบให้คะแนน (Scoring Scale) คือ การบันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต โดยการที่ผู้บันทึกประเมินลักษณะของพฤติกรรมที่สังเกตได้เป็นตัวเลขและตัวเลขนี้อาจเป็นรหัสที่แปลความหมายออกเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ

ตัวอย่างแบบฟอร์มบันทึกการสังเกต
การบันทึกการสังเกตครั้งที่

ชื่อผู้ถูกสังเกต
วัน , เวลาที่สังเกต
สถานที่

อายุ ปี เพศ

พฤติกรรม

ความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ
ตำแหน่ง

ผู้สังเกต

3 การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์ใช้เมื่อเราต้องการรวบรวมข้อมูลจากผู้รู้ข้อเท็จจริง โดยการสนทนาและในขณะเดียวกันก็ใช้เทคนิคการสังเกต เพื่อดูท่าทาง พฤติกรรม ปฏิกริยาการแสดงอารมณ์ตอบสนองต่อบุคคลหรือเหตุการณ์ที่เล่า (นันทิกา แย้มสรวล 2529 75) การสัมภาษณ์เป็นการสนทนาหรือพูดคุยกันระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีจุดมุ่งหมาย (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ 2527 93) รายละเอียดในการสนทนามักจะเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งควรต้องเก็บไว้เป็นความลับ ดังนั้นการสนทนานี้จึงจำเป็นต้องอาศัยทักษะและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นอย่างมาก (อารีย์ ดันท์เจริญรัตน์ 2526 96)

3.1 ความหมายของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เป็นการสนทนาหรือพูดคุยกันระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยการสนทนาต้องมีจุดประสงค์ในการสนทนา ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือขั้นต้นของการติดต่อเกี่ยวข้องกัน โดยมีสัมพันธภาพและมนุษยสัมพันธ์เป็นหลักสำคัญของวิธีการสัมภาษณ์

3.2 ชนิดของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ที่นิยมใช้ในวงการแนะแนวและจิตวิทยามี 2 ชนิด (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ 2527 94 - 96) ดังนี้

3.2.1 การสัมภาษณ์เพื่อค้นหา หรือทราบข้อเท็จจริง (Fact Finding Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์สนทนาหรือซักถามข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์ในด้านความคิดเห็น ความรู้สึก ความสนใจ เจตคติและค่านิยมของผู้ถูกสัมภาษณ์เกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อเป็นการหาข้อเท็จจริงหรือข้อมูลเพิ่มเติมจากที่มีอยู่รวมทั้งยังเป็นการตรวจสอบว่าข้อมูลที่มีอยู่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือไม่

3.2.2 การสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษา (Counselling Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้รับสัมภาษณ์สนทนา หรือซักถามผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เข้าใจและมองเห็นสภาพปัญหาของตนเองได้ชัดเจนขึ้น จนสามารถพิจารณาแก้ไขหรือตัดสินใจปัญหาของเขาได้หลังจากการให้การสัมภาษณ์ นอกจากนั้นการสัมภาษณ์ชนิดนี้จะช่วยสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วย

3.3 กระบวนการสัมภาษณ์

กระบวนการสัมภาษณ์ มี 3 กระบวนการดังนี้

- 1 ก่อนการสัมภาษณ์
- 2 ขณะสัมภาษณ์
- 3 การยุติการสัมภาษณ์

1 ก่อนการสัมภาษณ์ กระบวนการขั้นนี้ มีองค์ประกอบ 4 ประการดังนี้

1.1 การเตรียมบุคคล เป็นการเตรียมทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ในเรื่องของความพร้อมของทั้งสองฝ่าย ซึ่งจะต้องมีการกำหนด วัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ และอาจจะต้องมีการบอกจุดมุ่งหมายให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบ ในขณะที่เดียวกันผู้สัมภาษณ์ก็ต้องมีความสามารถในการสัมภาษณ์ เพื่อให้การสัมภาษณ์บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.2 การเตรียมจุดมุ่งหมายและหัวข้อในการสัมภาษณ์ โดยเฉพาะถ้าเป็นการสัมภาษณ์แบบบอกจุดมุ่งหมาย ก็อาจมีการบันทึกหัวข้อก่อนการสัมภาษณ์ และมีการจดบันทึกในขณะที่สัมภาษณ์ด้วย แต่ถ้าหากเป็นการสัมภาษณ์ในลักษณะที่ไม่บอกจุดมุ่งหมายที่แท้จริง ก็ไม่ควรบันทึกหัวข้อที่สัมภาษณ์

1.3 การเตรียมสถานที่ ซึ่งจะต้องมีลักษณะสะดวกสบาย ควรเป็นที่มืดซิด เพื่อผลของการสัมภาษณ์

1.4 การเตรียมวัน เวลา ในการสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่มักให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นผู้เลือกวัน เวลา ที่สะดวก พร้อมทั้งจะให้สัมภาษณ์ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อเท็จจริงมากขึ้น

2 ขณะสัมภาษณ์ ในขณะที่สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วยเทคนิคทั่วไปและเทคนิคเฉพาะ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 99-108) กล่าวว่าไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์ชนิดใด จะต้องใช้เทคนิคทั่วไป 4 ประการดังนี้

1 การสังเกต (Observation) โดยใช้อวัยวะรับสัมผัสทั้ง 5

2 การฟัง (Listening) เป็นเทคนิคที่ดีที่สุดในการแนะแนวและให้คำปรึกษา

3 การใช้คำถาม (Questioning) ผู้สัมภาษณ์อาจจะต้องถามผู้ถูกสัมภาษณ์ในสิ่งที่ยังไม่กระจ่าง โดยการใช้คำถามที่มีลักษณะเป็นมิตร ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟังแล้วเข้าใจว่าผู้สัมภาษณ์มีความตั้งใจที่จะช่วยเหลืออย่างแท้จริง

4 การพูด (Talking) การพูดที่ดีนั้นจะต้องแสดงการยอมรับเจตคติและความรู้สึกของผู้ถูกสัมภาษณ์ใช้ภาษาและถ้อยคำที่เหมาะสม ในขณะที่เดียวกันก็ต้องพยายามพูดเพื่อควบคุมให้การสัมภาษณ์เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ส่วนเทคนิคเฉพาะนั้น ผู้สัมภาษณ์จะต้องได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดี ซึ่งเทคนิคนี้จะช่วยให้การสัมภาษณ์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เทคนิคเฉพาะดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

1 การสร้างสายสัมพันธ์ (Rapport)

2 การแสดงความเห็น (Sympathy)

3 การแสดงอารมณ์ (Empathy)

4 การทำให้เกิดความมั่นใจ (Assurance)

- 5 การแสดงความเห็นด้วย (Approval)
- 6 การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarification)
- 7 การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of feeling)
- 8 การใช้ความเงียบ (Using Silence)

3 การยุติการสัมภาษณ์ เป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นจึงต้องพยายามให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด เพื่อที่จะเป็นผลดีต่อการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป จึงควรปฏิบัติดังนี้

3 1 ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความมั่นใจว่า สิ่งที่เขาพูดไปนั้นจะเป็นความลับและเป็นผลดีแก่เขา

3 2 ผู้สัมภาษณ์อาจตั้งคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์นำไปคิดก่อนยุติการสัมภาษณ์ เพื่อจะได้มีเรื่องราวต่อเนื่องในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป

3 3 ผู้สัมภาษณ์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สรุปสิ่งที่เขาคิดหรือรู้สึกในขณะสัมภาษณ์ เพื่อจะช่วยให้เขาเข้าใจสภาพปัญหายิ่งขึ้น และอาจจะต้องมีการเพิ่มเติมหรือแก้ไขในบางตอน โดยผู้สัมภาษณ์

3 4 ผู้สัมภาษณ์จะต้องใช้คำพูดและท่าทีที่นุ่มนวล มีความจริงใจต่อผู้ถูกสัมภาษณ์ แสดงให้เห็นว่า ต้องการสัมภาษณ์ในคราวต่อไป

3 5 มีการนัดวัน เวลา สถานที่ ในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป

เมื่อยุติการสัมภาษณ์แล้ว ผู้สัมภาษณ์จะต้องรีบบันทึกการสัมภาษณ์ในรูปแบบฟอร์มบันทึกการสัมภาษณ์ทันที ทั้งนี้เพื่อป้องกันข้อมูลผิดพลาด

**ตัวอย่างแบบฟอร์มสำหรับบันทึกการสัมภาษณ์
การสัมภาษณ์ครั้งที่**

ชื่อ นามสกุล อายุ ปี เพศ
วันที่ เดือน พ ศ
เวลา น สถานที่
จุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์

สรุปผลจากการสัมภาษณ์

ความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะ

นัดสัมภาษณ์ครั้งต่อไป วันที่ เดือน พ ศ
เวลา สถานที่
ลงชื่อ ผู้สัมภาษณ์
ตำแหน่ง

4 การเยี่ยมบ้าน (Home Visit)

การเยี่ยมบ้านเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและร่วมมือกับบิดามารดา หรือผู้ปกครองในการช่วยเหลือผู้รับการศึกษา ข้อมูลที่ควรได้จากการเยี่ยมบ้าน เช่น สภาพทั่วไปของบ้าน สภาพแวดล้อมของบ้าน ลักษณะท่าทีของผู้ปกครอง ลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว เป็นต้น โดยทั่วไปผู้ไปเยี่ยมบ้าน คือ ครูแนะแนว หรือครูประจำชั้น ซึ่งเป็นตัวแทนของสถานบันการศึกษา ส่วนในสถาบันทางการแพทย์ ผู้ทำหน้าที่เยี่ยมบ้านคือ นักสังคมสงเคราะห์

4 1 วัตถุประสงค์ของการเยี่ยมบ้าน การเยี่ยมบ้านมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 4 1 1 เพื่อต้องการทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางบ้าน
- 4 1 2 เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถาบันกับบ้าน
- 4 1 3 เพื่อหาข้อมูลบางประการที่ไม่สามารถได้มาด้วยวิธีการอื่น ๆ

4 2 ข้อปฏิบัติในการเยี่ยมบ้าน

การเยี่ยมบ้านมีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ 2527 122-124)

4 2 1 ขั้นเตรียมก่อนการเยี่ยมบ้าน

4 2 2 ขณะเยี่ยมบ้าน

4 2 3 หลังการเยี่ยมบ้าน

4 2 1 ขั้นเตรียมก่อนการเยี่ยมบ้าน จะต้องปฏิบัติดังนี้

4 2 1 1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการเยี่ยมบ้าน

4 2 1 2 นัดหมายวัน เวลา ที่จะไปเยี่ยมบ้านกับผู้ปกครอง

4 2 2 ขณะเยี่ยมบ้าน

4 2 2 1 แสดงสัมมาคาราวะต่อเจ้าของบ้านและแสดงความเป็นผู้มีมนุษย

สัมพันธ์ที่ดี

4 2 2 2 ใช้ความสังเกตและจดจำในสิ่งที่ได้พบเห็น

4 2 2 3 ระยะเวลาของการสนทนา ควรหาทางสนับสุนนให้ผู้รับการศึกษาได้ร่วมสนทนาด้วย เพื่อสังเกตสัมพันธภาพระหว่างผู้รับการศึกษากับผู้ปกครอง

4 2 2 4 พยายามกระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้รับการศึกษาและสถาบันให้มากที่สุด

4 2 2 5 กล่าวถึงผู้รับการศึกษาในด้านดีที่เป็นจริง

4 2 2 6 ไม่ควรทำตัวเป็นพิธีรีตรอง

4 2 2 7 ใช้เวลาในการเยี่ยมบ้านประมาณ 30 - 60 นาที หรือสังเกตกริยาของเจ้าของบ้านที่แสดงว่าอึดอัดหรือมีธุรกิจต้องทำ

4 2 3 หลังการเยี่ยมบ้าน ควรมีการจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ทันที เมื่อกลับจากเยี่ยมบ้าน โดยใช้แบบฟอร์มในการบันทึกการเยี่ยมบ้าน

.

ตัวอย่างแบบฟอร์มบันทึกการเยี่ยมบ้าน

ชื่อครูที่ไปเยี่ยม		
ชื่อนักเรียน	อายุ	ปี ชั้น
ชื่อครูประจำชั้น		
ชื่อบิดา	ชื่อมารดา	ผู้ปกครอง
ที่อยู่		
วันที่ไปเยี่ยม	เวลา	ถึงเวลา
1	สภาพบ้านและบริเวณที่ตั้ง	
2	สภาพภายในบ้าน	
3	บรรยายเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน	
4	บรรยายเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อสถาบันการศึกษา	
5	บรรยายสถานการณ์การทำงานและโอกาสที่นักเรียนได้ทำการบ้านที่บ้าน	
7	บันทึกถ้อยคำของผู้ปกครองที่ท่านคิดว่าสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจนักเรียนได้ดี	
8	บันทึกข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการช่วยเหลือนักเรียนและปรับปรุงสถาบันการศึกษาให้ดีขึ้น	

ขึ้น

5 อัตชีวประวัติและการบันทึกประจำวัน (Autobiography and Diary)

5.1 อัตชีวประวัติ (Autobiography)

อัตชีวประวัติ คือ การที่บุคคลได้เขียนบรรยายประวัติความเป็นมาของตนเอง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนความคาดหวังในอนาคต (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ 2527 : 138) การเขียนอัตชีวประวัติ เป็นการให้บุคคลเขียนประวัติ และเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเอง การใช้อัตชีวประวัติจึงเป็นเหมือนการช่วยให้ผู้ประสบปัญหามีเวลาคิดถึงตัวเอง และเข้าใจตัวเองยิ่งขึ้น ทั้งยังช่วยให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจถึงพื้นฐานทางครอบครัว อุปนิสัย ความใฝ่ฝัน ตลอดจนทัศนคติต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม ของผู้ประสบปัญหามากขึ้น (นันทิกา แย้มสรวล 2529 : 82) ซึ่ง สุภาพรณ โคตรจรัส (2528 : 128) ยังได้กล่าวว่า อัตชีวประวัติเป็นเทคนิคการรวบรวมข้อมูลโดยให้บุคคลเขียนเรื่องราว ประวัติของตนเอง นอกจากจะให้ภาพประสบการณ์ในชีวิตของบุคคลแล้ว ยังทราบถึงทัศนคติและความรู้สึกของบุคคลต่อประสบการณ์นั้น ๆ จากข้อความข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า อัตชีวประวัติเป็นเสมือนเครื่องมืออย่างหนึ่งที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้เขียนบรรยายเรื่องราวของตนเองอย่างเสรี ตั้งแต่ในอดีต ปัจจุบัน และความคาดหวังในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงลักษณะของบุคคลนั้นได้

5.1.1 วัตถุประสงค์ในการเขียนอัตชีวประวัติ

การเขียนอัตชีวประวัติมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1 เพื่อให้บุคคลได้ระบายความรู้สึกที่มีต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม
- 2 เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจบุคคลที่เขียนอัตชีวประวัติได้ดีขึ้น
- 3 เพื่อทราบข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลโดยวิธีอื่น ๆ

5.1.2 รูปแบบของอัตชีวประวัติ

การเขียนอัตชีวประวัติโดยทั่ว ๆ ไป มี 2 รูปแบบ ดังนี้

- 1 แบบไม่กำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Structured Autobiography)

การเขียนแบบนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เขียนบรรยายเรื่องราวของตนเอง เป็นความเรียงอิสระ การเขียนแบบนี้จะให้ประโยชน์และคุณค่ามากในการให้คำปรึกษาแต่ยากต่อการตีความหมาย เพราะไม่ได้เขียนตามรูปแบบใด ๆ

- 2 แบบกำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Structured Autobiography)

การเขียนแบบนี้ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้ให้เขียนว่าต้องการทราบเกี่ยวกับเรื่องใด

5.2 บันทึกประจำวัน (Diary Report)

การเขียนบันทึกประจำวันหรืออนุทินส่วนตัว เป็นส่วนหนึ่งของอัตชีวประวัติ โดยการเขียนถึงประสบการณ์ด้านกิจกรรมและความรู้สึกในแต่ละวันซึ่งเป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน การวิเคราะห์ ก็คือ การสรุปเรื่องราวที่เขียนมาในแต่ละวันนั่นเอง โดยก่อนให้เขียนบันทึกประจำวัน ผู้ให้

เขียนจะต้องชี้แจงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการเขียน และให้เขียนต่อเนื่องกันอย่างน้อย 1 สัปดาห์ ในการบันทึกอาจมีแบบฟอร์มหรือไม่ก็ได้ แต่ต้องมีหัวข้อต่อไปนี้

1 ชื่อ อายุ เพศ ของผู้บันทึก

2 วัน เดือน ปี ที่บันทึก

3 กิจกรรมที่ทำในวันนั้น โดยต้องทำต่อเนื่องอย่างน้อย 1 สัปดาห์ จะทำให้ทราบนิสัยของผู้เขียนบันทึกได้

6 สังคมมิติ (Sociometry)

สังคมมิติหมายถึง เครื่องมือที่ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม หรือในกลุ่มว่ามีปฏิกิริยาโต้ตอบกันในลักษณะใด เช่น ความสามัคคีกลมเกลียวเป็นกลุ่มใหญ่ หรือแตกแยก สมาชิกแต่ละคนได้รับการยอมรับในกลุ่มมากน้อยเพียงใด(กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์ 2527 : 184) สังคมมิติเป็นเทคนิคหนึ่งที่ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม โดยวิธีพิจารณาในแง่ของลักษณะของกลุ่ม และบทบาทของสมาชิกว่ามีธรรมชาติที่แท้จริงเป็นอย่างไร โดยความเชื่อพื้นฐานของนักจิตวิทยาที่มีต่อการทำสังคมมิติ มีดังนี้

1 มนุษย์ทุกคนย่อมต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

2 การที่มีโอกาสอยู่ในสังคม ได้มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น จะช่วยพัฒนาการด้านสังคมได้เป็นอย่างดี

3 ห้องเรียนเปรียบเสมือนห้องทดลองที่เด็กมีโอกาสนจะเรียนรู้มนุษย์สัมพันธ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อเด็กเป็นอย่างมาก .

6.1 จุดมุ่งหมายของการทำสังคมมิติ

การทำสังคมมิติมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 5 ประการ

1 เพื่อทราบว่านิสิตภายในห้องเรียนเดียวกันมีความสัมพันธ์กันอย่างไร แยกกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ ก็กลุ่ม

2 เพื่อทราบว่าในกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มมีใครบ้าง และลักษณะของกลุ่มเป็นอย่างไร

3 เพื่อทราบว่านิสิตคนใดที่เพื่อนชอบและนิยมยกย่องมากที่สุด และเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

4 เพื่อทราบว่านิสิตคนใดที่ไม่เข้าสังคมหรือถูกทอดทิ้ง

5 เพื่อทราบว่านิสิตคนใดที่เพื่อนไม่ชอบ

6.2 หลักการทำสังคมมิติ

การทำสังคมมิติ มีหลักในการทำดังนี้

1 สมาชิกในกลุ่มควรจรรู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี

ควร

2 ก่อนทำสังคมมิติผู้ทำควรมีสัมพันธ์ และคุ้นเคยกับสมาชิกในกลุ่มพอสมควร

3 แจ่งจำนวนและรายชื่อสมาชิกให้ทุกคนในกลุ่มทราบ

4 การทำสังคมมิติแต่ละครั้ง ควรสมมติสถานการณ์เพียงสถานการณ์เดียว

5 ไม่ควรบอกล่วงหน้า เพราะจะทำให้ข้อมูลไม่เป็นธรรมชาติ

6 การทำสังคมมิติในแต่ละสถานการณ์ควรให้สมาชิกเลือกมากกว่า 1 อันดับ

แต่ไม่ควรเกิน 3 อันดับ เพราะจะทำให้ยุ่งยากในการเขียนแผนผัง

7 การแปลความหมายของสังคมมิติในแต่ละสถานการณ์จะแตกต่างกัน

8 ควรใช้วิธีอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น กลวิธีไครเอ

6.3 คำศัพท์ที่ใช้ในการทำสังคมมิติ

คำศัพท์ต่าง ๆ ที่นิยมใช้มีดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์ 2527 188 – 189)

1 Sociometric Question หรือ Sociometric Criterion คือคำถามหรือสถานการณ์ที่ผู้ทำสังคมมิติกำหนดขึ้นมาเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเลือกบุคคลบางคนในกลุ่ม

2 Sociogram คือ แผนผังสังคมมิติซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลในกลุ่ม

3 Sociometric Clique หรือ Subgroup คือกลุ่มย่อย ๆ ในกลุ่มใหญ่ ซึ่งอาจมีหลายกลุ่มโดยกลุ่มย่อยที่เล็กที่สุด อาจมีสมาชิกเพียง 2 คนก็ได้

4 Mutual Choice คือการที่บุคคล 2 คนต่างเลือกซึ่งกันและกัน อาจเป็นอันดับเดียวกันหรือคนละอันดับก็ได้

5 Star หรือ Leader คือ บุคคลที่ได้รับเลือกจากสมาชิกมากที่สุด

6 Rejectee คือ บุคคลที่แยกตัวออกจากกลุ่มเลย เพราะเป็นที่รังเกียจของสมาชิกในกลุ่ม แต่บุคคลนั้นยังเลือกสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

7 Isolate คือ บุคคลที่แยกตัวออกจากกลุ่มอยู่โดดเดี่ยวโดยไม่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มด้วย

8 Neglectee คือ บุคคลที่ได้รับเลือกจากกลุ่มเพียงเล็กน้อย และบุคคลนั้นมักจะอยู่ห่างไกลจากสมาชิกคนอื่น ๆ

9 Sociometric Cleavage คือ การขาดการเลือกซึ่งกันและกัน ระหว่างบุคคลสองคนขึ้นไปของกลุ่ม

10 Sociometric Structure คือ โครงสร้างทางสังคมมิติที่แสดงแบบแผนของการเลือกในระหว่างสมาชิกของกลุ่ม โดยเน้นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องของกันและกัน

11 Sociometric Test คือ วิธีการทดสอบเพื่อวัดโครงสร้างทางสังคมมิติ

12 Sociometric Status คือสถานภาพของบุคคลในกลุ่ม เช่น Star , Reject , Isolate

6.4 ลำดับขั้นตอนของการทำสังคมมิติ

ขั้นที่ 1 การกำหนดสถานการณ์

ขั้นที่ 2 การทำตารางแสดงผลการเลือก

ขั้นที่ 3 การสร้างแผนผังสังคมมิติ

ขั้นที่ 4 การตีความหมายจากแผนผังสังคมมิติ

นอกจากนี้ยังมีอีกวิธีหนึ่งที่นิยมใช้กันมากควบคู่กับสังคมมิติในปัจจุบัน คือ กลวิธีใครเอ่ย (Guess who as who ' s who technique)

กลวิธีใครเอ่ย (Guess who as who ' technique)

เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ครูแนะแนวและผู้ให้คำปรึกษาทราบถึงเจตคติส่วนตัว

ระหว่างสมาชิกในห้องเรียน คือการใช้กลวิธีใครเอ่ย อันเป็นกลวิธีหนึ่งสำหรับการหาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนโดยการถามจากเพื่อนของนักเรียนเอง เป็นวิธีที่ให้ประโยชน์มากวิธีหนึ่ง ในบางครั้งความเห็นของนักเรียนและนักเรียน นักเรียนและครู ที่มีต่อกันอาจจะไม่เหมือนกัน เช่น นักเรียนที่ครูเห็นว่าเป็นเด็กดี ในสายตาของครูนั้นอาจเป็นบุคคลที่เพื่อนฝูงไม่ค่อยชอบเท่าใดนัก เป็นต้น

กลวิธีใครเอ่ย ดำเนินการโดยครูเป็นผู้เขียนลำดับของคำถามที่บรรยายเกี่ยวกับคุณลักษณะต่าง ๆ ของเด็กและเด็กแต่ละคนจะได้รับการของร้องให้เขียนชื่อบุคคลในห้องเรียนที่เขาคิดว่า มีลักษณะที่ตรงกันหรือใกล้เคียงกับคำถามเหล่านั้น โดยวิธีการนี้เท่ากับเป็นการเปรียบเทียบในทางที่บุคคลหนึ่งมองเห็นตัวเขาเองและจากการที่บุคคลอื่นได้มองดูและรับรู้เกี่ยวกับตัวเขา

การดำเนินการเกี่ยวกับกลวิธี ใครเอ่ย ครูจะต้องแน่ใจเสียก่อนว่าเด็กทุกคนในชั้นเรียนได้รู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดีแล้ว เด็กจึงจะสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง นอกจากนี้ครูต้องทำให้เด็กไว้วางใจได้ว่า การตอบคำถามของเขาจะได้รับการปกปิดไว้เป็นความลับอย่างดี

การวิเคราะห์ผลดีของกลวิธีนี้ จะควบคู่ขนานไปกับการทดสอบของสังคมมิติ แหล่งต่าง ๆ ของการเลือกควรได้รับการพิจารณาพิเคราะห์ และความพยายามควรถูกกระทำขึ้น เพื่อค้นคว้าหาความหมายที่อยู่เบื้องหลังการเลือกเหล่านั้น

7 แบบสอบถาม (Questionnaires)

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อประสงค์ให้ผู้ถูกถามได้ตอบตามลำพัง โดยกรอกข้อความลงไปอาจเป็นข้อความสั้น ๆ หรือยาวก็ได้ช่วยให้ผู้ถามได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ อย่างกว้างขวาง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ เจตคติ ความรู้สึกและความเห็นของบุคคล รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวส่วนตัว สภาพครอบครัว ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสนใจ การใช้

เวลารว่าง สุขภาพ นิสัยในการเรียนหรือการทำงาน ตลอดจนโครงการศึกษาและอาชีพในอนาคตของนักศึกษา

1.1 ชนิดของแบบสอบถาม

แบบสอบถามหากแบ่งตามเกณฑ์ สามารถแบ่งโดยใช้เกณฑ์ 2 เกณฑ์ ดังนี้ (กมล รัตน์ หล้าสูงษ์ 2527 : 217 – 220)

เกณฑ์ที่ 1 ใช้เกณฑ์ของวัตถุประสงค์ ซึ่งใช้มากในการแนะแนว จะแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ชนิด ดังนี้

1 แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคลหรือการรวบรวมข้อมูล (Collecting of Date)

2 แบบสอบถามแบบประเมินผล (Evaluation Form)

3 แบบสอบถามการติดตามผล (Follow - Up Form)

เกณฑ์ที่ 2 ใช้เกณฑ์ของลักษณะแบบสอบถาม จะแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ชนิด ดังนี้

1 แบบสอบถามปลายเปิด หรือแบบไม่มีโครงสร้าง (Opened Form)

2 แบบสอบถามปลายปิด หรือแบบมีโครงสร้าง (Closed Form)

3 แบบสอบถามชนิดรูปภาพ (Pictural Form)

4 แบบสอบถามแบบผสม (Mixed Form)

เกณฑ์ที่ 1 ใช้เกณฑ์วัตถุประสงค์ซึ่งใช้ในการแนะแนว

การแนะแนวได้นำเอาแบบสอบถามมาใช้ในการหาข้อเท็จจริง เกี่ยวกับตัวนักเรียน ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงที่ยังไม่ทราบและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งการสร้างและการใช้แบบสอบถามอาจจะง่าย แต่การสร้างแบบสอบถามที่ดี และนำไปใช้ได้เหมาะสมนั้นทำได้ยาก ต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ใช้ภาษาที่ดีเข้าใจง่าย รูปแบบของแบบสอบถามต้องน่าสนใจ จึงจะทำให้ได้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ หลายด้านภายในระยะเวลาอันสั้นและข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นจะมีประสิทธิภาพมาก

การแนะแนวนำเอาแบบสอบถามมาใช้ ดังนี้

1 แบบสอบถามการเก็บรวบรวมข้อมูล (Collecting of Date)

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นข้อเท็จจริง

1.2 ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ สภาพจิตใจ ความต้องการ ฯลฯ

1.3 เจตคติ ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ

2 แบบสอบถามการประเมินผล (Evaluation)

2.1 ประเมินผลในชั้นเรียน

2 2 ประเมินผลบริการ หรือโครงการ

3 แบบสอบถามการติดตามผล (Follow - Up)

3 1 ติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียน

3 2 ติดตามผลนักเรียนที่ไม่สำเร็จการศึกษา

3 3 ติดตามผลนักเรียนที่รับบริการ หรือโครงการ

3 4 ติดตามผลเพื่อปรับปรุงผลงาน หรือบริการ

เกณฑ์ที่ 2 ใช้เกณฑ์ของลักษณะแบบสอบถาม

1 แบบเปิด หรือแบบไม่มีโครงสร้าง (Opened Form) เป็นแบบสอบถามที่เปิดกว้างให้ผู้ตอบ ตอบตามความคิดเห็นของตนได้อย่างเสรี ส่วนใหญ่ใช้แบบสอบถามชนิดนี้เพื่อต้องการทราบความรู้สึกนึกคิด หรือแนวความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น

ท่านมีความเห็นว่าโรงเรียนควรมีลักษณะอย่างไร

2 แบบปิด หรือแบบมีโครงสร้าง (Closed Form) เป็นแบบสอบถามที่ผู้สร้างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนวางไว้แล้ว ในแต่ละข้อจะประกอบด้วยคำถามหรือข้อความพร้อมทั้งมีคำตอบกำหนดไว้ให้เลือกตอบตามความเป็นจริง เช่น อาจจะให้เลือกว่าถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ บางกรณีก็มีคำตอบเป็นประโยควลีสั้น ๆ ไว้ให้เลือกตอบ หรือเลือกตามน้ำหนักของความชอบมากน้อยหรือไม่ก็ตอบโดยการเขียนสัญลักษณ์สั้น ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2 1 เป็นสัญลักษณ์แทนคำตอบ โดยให้เขียนเครื่องหมายหน้าข้อความที่ต้องการ เช่น นักเรียนอาศัยอยู่กับใคร

ก บิดา มารดา

ข ผู้ปกครอง

ค ญาติพี่น้อง

ง อื่น ๆ

2 2 แบบเติมคำ เช่น

วัน เดือน ปี เกิดของท่าน

เชื้อชาติ

สัญชาติ

2 3 แบบประมาณค่ามาก น้อย แล้วแต่การกำหนดค่าของผู้สร้างแบบสอบถาม ปกติก็จะมีค่า 3,5,7,9 ช่อง เช่น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่มีเลย เป็นต้น

2 4 แบบให้เลือกตอบเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น จงวงกลมล้อมรอบข้อที่ตรงกับความจริง

2 5 แบบให้เลือกตอบว่า ใช่หรือไม่ใช่ เช่น ห้องสมุดมีหนังสือเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสม ใช่ ไม่ใช่

3 แบบสอบถามแบบผสม (Mixed Form) คือแบบสอบถามที่มีทั้งปลายเปิดและปลายปิดอยู่ในชุดเดียวกัน แบบสอบถามชนิดนี้นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน เพราะเป็นแบบสอบถามที่พยายามแก้ไขข้อบกพร่องที่เป็นข้อดีและข้อเสียของแบบสอบถามแต่ละชนิด กล่าวคือ ผู้ตอบไม่ต้องเสียเวลามากจนเกินไป และมีอิสระที่จะตอบ ถ้าไม่พอใจตัวเลือกที่กำหนดให้ก็จะตอบในช่องอื่น ๆ เป็นต้น (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ 2524 266)

1 2 ประโยชน์ของแบบสอบถาม

แบบสอบถามมีประโยชน์ ดังนี้

- 1 เป็นการรวบรวมข้อมูลพร้อม ๆ กัน หลาย ๆ ด้าน ในเวลาเดียวกันซึ่งการเก็บข้อมูลวิธีอื่น ๆ อาจจะต้องจำแนกประเภทของข้อมูลแต่ละชนิด และเก็บได้ที่ละชนิด
- 2 ไม่เสียเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ละคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ครูแนะแนวมีจำนวนไม่เพียงพอ เพราะสามารถนำแบบสอบถามไปใช้ได้กับจำนวนนักเรียนครั้งละหลาย ๆ คน
- 3 ช่วยให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมจากการเก็บข้อมูลที่ใดโดยวิธีอื่น ๆ
- 4 สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปจัดบริการแนะแนวให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม
- 5 ทำให้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิดที่นักเรียนมีต่อสิ่งต่าง ๆ

1 3 ข้อจำกัดของแบบสอบถาม

แบบสอบถามมีข้อจำกัดในการใช้ ดังนี้

- 1 ผู้ตอบแบบสอบถามมักจะหลีกเลี่ยงความจริง (ข้อเท็จจริง) บางอย่าง ทำให้ไม่ได้ข้อมูลที่แท้จริง
- 2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เป็นข้อมูลดิบที่ต้องนำมากลั่นกรองอีกทีหนึ่ง เพราะผู้เก็บข้อมูลไม่ได้เห็นสภาพต่าง ๆ ที่แท้จริงในขณะที่ผู้ตอบ ตอบคำถาม
- 3 ถ้าคำถามต่าง ๆ ในแบบสอบถามไม่ถูกต้องสมบูรณ์ ข้อมูลที่ได้รับก็จะไม่สมบูรณ์ตามไปด้วย
- 4 มักจะไม่ได้คำตอบกลับคืนมาครบตามจำนวนผู้ตอบ หรือไม่ได้รับคำตอบตรงตามเวลาที่ต้องการ ต้องมีการติดตามทวงถาม
- 5 แบบสอบถามที่ให้เวลาตอบนาน ๆ จะทำให้นักเรียนมีโอกาสคิดเสริมแต่งบิดเบือนข้อมูล หรือปรึกษาคำตอบจากผู้อื่นซึ่งไม่ได้เป็นคำตอบของตนเองเองอย่างแท้จริง

1 4 การใช้แบบสอบถามอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากการสร้างข้อคำถาม รูปแบบต่าง ๆ ของแบบสอบถามแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้แบบสอบถามมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คือ การนำไปใช้อย่างถูกต้องเพื่อประโยชน์ในการแนะแนวมากที่สุด พรจันทร เจียรติศักดิ์ (2527 63 -64) ได้เสนอว่าการใช้แบบสอบถามให้มีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1 ควรใช้แบบสอบถามในกรณีที่ครูและนักเรียนมีความคุ้นเคยสนิทสนม หรือไว้ใจไว้วางใจซึ่งกันและกันเป็นอย่างดีแล้ว

2 ควรชี้แจงวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามเพื่อสร้างความศรัทธา มั่นใจในการเก็บรักษาเป็นความลับ และสร้างความเต็มใจในการตอบ

3 ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามด้วยความสนใจ ไม่เคร่งเครียดเหมือนการทำข้อสอบ

4 อธิบายถึงวิธีการตอบแบบสอบถามให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน
คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการแนะแนว

8 แบบทดสอบ (Testing)

การใช้แบบทดสอบเป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีระบบ และเป็นวิธีที่ควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรัดกุมมีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน และผลที่ได้จากแบบทดสอบมีความหมายชัดเจน ในการแนะแนว จึงมักจะนำแบบทดสอบมาใช้ในกรณีที่ต้องการจะได้ข้อมูลที่เด่นชัด ซึ่งเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การใช้แบบทดสอบ เมื่อต้องการทราบถึงความถนัด ความสนใจ ความสามารถ หรือบุคลิกลักษณะ เป็นต้น การใช้แบบทดสอบจะทำให้ทราบถึงชนิดหรือประเภทที่ต้องการ ทำให้ครูแนะแนวมีความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

แบบทดสอบทางจิตวิทยาหรือแบบทดสอบที่ใช้ในการแนะแนว

1 แบบทดสอบวัดเชาวน์ปัญญา (Intelligence Tests)

2 แบบทดสอบวัดความถนัด (Aptitude Tests)

3 แบบทดสอบวัดความสนใจ (Interest Tests)

4 แบบทดสอบวัดบุคลิกลักษณะ (Personality Tests)

1 แบบทดสอบวัดเชาวน์ปัญญา (Intelligence Tests)

คือ แบบสอบถามที่ใช้วัดความสามารถของสมองในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความจำ ความคิดอย่างมีเหตุผล ความสามารถในการตัดสินใจ เป็นต้น โดยให้นำเอาผลของระดับเชาวน์ปัญญา ที่เรียนกันว่า เกณฑ์ภาคเชาวน์ หรือ I Q (Intelligence Quatient) มาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวินิจฉัยปัญหาและเพื่อทำนายความสำเร็จของผู้ถูกวัด

2 แบบทดสอบวัดความถนัด (Aptitude Tests)

แบบทดสอบที่ใช้สำหรับการหาความถนัดเฉพาะอย่างของแต่ละบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการทำนายแนวโน้มที่บุคคลจะประสบความสำเร็จในการเรียน หรือการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคตและเพื่อเป็นส่วนช่วยในการพิจารณาวางแผนการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ

แบบทดสอบความถนัดที่ใช้กันอยู่มี 2 ประเภท ดังนี้

1 แบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน หรือทางวิชาการ (Scholastic Aptitude Test) เป็นแบบทดสอบความถนัดทางด้านวิชาการต่าง ๆ ทางด้านภาษา คณิตศาสตร์ เป็นต้น

2 แบบทดสอบวัดความถนัดเฉพาะด้าน หรือความถนัดพิเศษ เป็นแบบทดสอบความถนัดที่เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ หรือความสามารถพิเศษ เช่น ความถนัดทางดนตรี หรือทางศิลปะ กีฬา เป็นต้น

3 แบบทดสอบวัดความสนใจ (Interest Test) เป็นแบบทดสอบที่มักจัดทำออกมาในรูปของแบบสำรวจ เพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนมีความสนใจสิ่งใดบ้างและมากน้อยแค่ไหน เพราะความสนใจของคนเรานั้นจะมีส่วนสัมพันธ์กับความสำเร็จในด้านการเรียนและการประกอบอาชีพ

เพรสคอต (Prescott 1959 : 77) กล่าวว่า ความสนใจ หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลเลือกทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือปฏิเสธไม่ยอมทำกิจกรรมใด ๆ ที่ไม่ประสงค์จะทำ

จาเกอร์ และเฟอริค (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ 2527 : 306 , Jager and Froehlich 1947 : 12 - 14) ได้อธิบายถึงวิธีที่เก็บข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสนใจไว้ 4 ประการ คือ

- 1 สังเกตความเป็นไปของแต่ละบุคคล
- 2 จับจุดสนใจต่าง ๆ ที่บุคคลแต่ละคนแสดงออก
- 3 ศึกษากิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นกระทำ
- 4 ใช้แบบสำรวจความสนใจวัดโดยตรง

ชนิดของแบบสำรวจความสนใจ

แบบสำรวจความสนใจที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย มีดังนี้ (วัชรภรณ์ อภิวัชรางกูร 2535 : 53 - 54)

1 Kuder Preference Record เป็นแบบสำรวจที่มีข้อให้ตอบ แต่ละข้อจะมีตัวเลือก 3 ข้อ โดยให้เลือกตอบตัวที่ชอบมากที่สุด และชอบน้อยที่สุด ซึ่งแบบสำรวจความสนใจของ Kuder นี้ มี 3 ชุด ดังนี้

1 1 ความสนใจอาชีพต่าง ๆ เช่น อาชีพเกี่ยวกับเครื่องกลไก คำนวณ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี เป็นต้น

1 2 ความสนใจอาชีพเฉพาะ เช่น ครู แพทย์ สถาปนิก วิศวกร นักจิตวิทยา เป็นต้น

1 3 ความสนใจลักษณะงาน เช่น ชอบทำงานกับกลุ่มชน ชอบทำงานที่ใช้ความคิด ชอบทำงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

2 แบบสำรวจความสนใจทางอาชีพ ของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ และครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แบ่งกลุ่มความสนใจออกเป็น 10 ประเภท ได้แก่ ทางด้านจักรกล ด้านคำนวณ เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ งานชักชวนโฆษณา งานเสมียน งานศิลปะ งานวรรณกรรม งานดนตรี งานบริการสังคม และการทำงานนอกบ้าน

3 แบบทดสอบความสนใจอาชีพของกองการจัดหางาน กรมแรงงาน แบ่งความสนใจออกเป็น 9 กลุ่ม ได้แก่ อาชีพเสมียน การค้า อาชีพบริการ ช่างไฟฟ้า ช่างเครื่องยนต์ กลไก ขับรถ ช่างก่อสร้าง และ ช่างโลหะ

4 แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ (Personality Test)

แบบทดสอบบุคลิกภาพเป็นแบบทดสอบ ที่ใช้สำหรับวัดลักษณะการปรับตัวทางอารมณ์ มนุษย์สัมพันธ์ แรงจูงใจ อุปนิสัย ค่านิยม เจตคติ กริยาท่าทาง ฯลฯ ซึ่งเป็นพฤติกรรมภายนอกที่สามารถสังเกตเห็นได้

การวัดบุคลิกภาพเพื่อการแนะแนวมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1 เพื่อเข้าใจบุคลิกลักษณะที่แท้จริงของบุคคล และช่วยให้เขาเข้าใจบุคลิกภาพของเขาเองอย่างถูกต้อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลในการนำมาวางแผนทางการศึกษาต่อและประกอบอาชีพให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

2 เพื่อรู้จักและเข้าใจในลักษณะการปรับตัว เช่น ผันเลือนลอย เอาแต่อารมณ์ตนเองเป็นใหญ่ เผด็จการ ก้าวร้าว วิดกกังวล เรียกร้องความสนใจ ซึ่งนับเป็นบุคลิกภาพที่ไม่พึงประสงค์ ควรได้รับการช่วยเหลือแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ชนิดของแบบทดสอบบุคลิกภาพ

แบบทดสอบบุคลิกภาพที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย มี 2 แบบ ดังนี้

1 แบบทดสอบบุคลิกภาพที่เป็นปรนัย (Objective Type) เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ถูกทดสอบตอบคำถามด้วยความสมัครใจ ตามความรู้สึกของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวกับความรู้สึกของตนเอง บุคคลอื่น สิ่งแวดล้อม การร่วมมือโดยเลือกตอบ ใช่ หรือ ไม่ใช่ แบบทดสอบที่นิยม มีดังนี้

1.1 Minnesots Multiphasics Personality Inventory (M M P I) ซึ่งปรับปรุงมาจากการวัดที่ใช้ทางคลินิกใช้ทดสอบทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นหมู่

1.2 California Psychologics Inventory (C P I) ผู้สร้าง H G Gough มักจะเป็นคำถามเกี่ยวกับความมั่นใจในตนเอง ความรับผิดชอบ ความสนใจ เป็นต้น

2 แบบทดสอบโปรเจกทีป (Prejective Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้สิ่งเร้าเป็นสื่อโดยให้ผู้ถูกทดสอบเผชิญกับสิ่งเร้าต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในลักษณะคลุมเครือจนกระทั่งแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาจนผู้ทดสอบสามารถแปลความหมายได้ แบบทดสอบที่นิยม มีดังนี้

2.1 Rorschach Ink Blot Test แบบทดสอบนี้จะประกอบไปด้วยภาพหยดหมึก เป็นรูปต่าง ๆ รวม 10 ภาพ เป็นภาพสี 5 ภาพ และสีเทาหรือขาวดำ 5 ภาพ ผู้ถูกทดสอบจะตอบคำถามจากการดูภาพเหล่านี้ทีละภาพ ผู้ทดสอบจะนำเอาคำตอบมาตีความ แปลความอีกครั้งหนึ่ง

2.2 Thematic Apperception Test (TAT) แบบทดสอบชนิดนี้จะประกอบไปด้วยภาพจากสถานการณ์คลุมเครือ ทั้งหมด 20 ภาพ เป็นภาพที่แสดงสภาพการณ์ทางสังคมต่าง ๆ ที่ไม่ชัดเจน ผู้ถูกทดสอบจะถูกกำหนดให้เล่าเรื่องจากภาพและนำคำตอบที่ได้มาตีความ

2.3 Word Association เป็นกลวิธีระบายความในใจชนิดที่ใช้ความเกี่ยวโยงทางถ้อยคำ เป็นการให้ระบายความรู้สึกออกมาด้วยการพูดปากเปล่า การทดสอบชนิดนี้จะทำให้ทราบถึงความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ของผู้รับการทดลอง หรืออาจจะทำให้ทราบถึงสาเหตุหรือที่มาของความขัดแย้งและการกระทำที่สะท้อนอารมณ์ได้

2.4 Sentence Completion เป็นวิธีที่ให้ผู้ถูกทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ซึ่งข้อความที่เติมนั้นอาจจะเปิดเผยถึงความรู้สึกนึกคิด หรือเก็บกด หรือแนวโน้มของความเป็นไปต่าง ๆ ทำให้ทราบถึงความวิตกกังวล ความลังเลใจ ฯลฯ ประโยคต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้ทดสอบมักจะสร้างเกี่ยวพันกับเรื่องรอบ ๆ ตัว และทั้งประโยคต่างไว้ เช่น

ฉันรู้สึกดีใจเมื่อ

ฉันไม่ชอบบุคคลที่

ฉันมักจะ

2.5 Oral and Written Storytelling and Composition เป็นวิธีการให้ผู้ถูกทดสอบเล่าเรื่องหรือเขียนเรียงความเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อกระตุ้นให้ได้ระบายความขัดแย้งในใจ ความปรารถนาต่อสิ่งต่าง ๆ หรือความกลัว ตลอดเวลาให้ผู้ถูกทดสอบเขียนหรือเล่า ผู้ทดสอบจะสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ

2.6 การใช้งานสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะ เพื่อศึกษาบุคลิกภาพของผู้ถูกทดสอบซึ่งอาจจะใช้วิธี ดังนี้

2.6.1 การวาดภาพด้วยมือ (Finger Painting)

2.6.2 การเล่น (Play) เป็นวิธีการที่ใช้เพื่อหาสาเหตุของปัญหา และหาแนวทางแก้ปัญหา

ข้อควรคำนึงในการใช้แบบทดสอบ

การใช้แบบทดสอบให้มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1 ผู้ใช้แบบทดสอบควรเป็นผู้ที่มีความชำนาญ เชี่ยวชาญในแบบทดสอบนั้น ๆ เคยได้รับการเรียนรู้หรือฝึกอบรมมาดีพอ

2 ไม่ควรใช้แบบทดสอบเพื่อเป็นเครื่องมือยืนยันความสามารถ หรือเก่งกล้าอย่างใดอย่างหนึ่ง พึงระลึกว่า ต้องการได้ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบเพื่อช่วยเหลือบุคคลไม่ใช่การพิสูจน์

3 ใช้แบบทดสอบเมื่อกรณีที่จำเป็น เช่น ไม่สามารถหาข้อมูลได้จากวิธีอื่น ๆ และไม่ควรใช้พร่ำเพรื่อในทุกกรณี

4 ก่อนใช้แบบทดสอบควรแน่ใจเสียก่อนว่า บุคคลที่จะถูกทดสอบนั้นเหมาะกับแบบทดสอบนั้น ๆ เช่น วัยของผู้ถูกทดสอบ

5 ไม่จำเป็นต้องนำผลที่แปลได้จากแบบทดสอบมารายงานให้ผู้ถูกทดสอบทราบโดยละเอียด เพราะบางอย่างควรทราบแต่ส่วนรวมเท่านั้น

9 ระเบียบสะสม (Cumulative Record)

ระเบียบสะสมเป็นเอกสารสำคัญอย่างหนึ่งของการแนะแนว สำหรับบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมได้ โดยเริ่มบันทึกข้อมูลหรือรายละเอียดต่าง ๆ ของผู้เรียน ตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนจนกระทั่งจบการศึกษา ฉะนั้นระเบียบสะสมนี้ จะเป็นแหล่งของข้อมูลแหล่งแรกที่ผู้สอนสามารถศึกษาเรื่องราวของผู้เรียนได้เมื่อต้องการศึกษา จะทำให้เห็นพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

9 1 ชนิดของระเบียบสะสม โดยทั่วไประเบียบสะสม อาจแบ่งออกได้ ดังนี้

9 1 1 แบบแผ่นเดียว โดยบรรจุข้อความต่าง ๆ ที่จะบันทึกทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ระเบียบสะสมชนิดนี้อาจจะสะดวกต่อการเก็บรักษา ไม่เปลืองเนื้อที่ แต่ข้อมูลต่าง ๆ บันทึกได้น้อย เพราะเนื้อที่จำกัด ฉะนั้น ระเบียบสะสมชนิดนี้ ถ้านำไปใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาอาจจะไม่เหมาะสม เพราะอาจต้องมีข้อมูลที่ต้องบันทึกหรือบรรจุลงในระเบียบสะสมมาก

9 1 2 แบบแฟ้มหรือแบบเล่ม มีลักษณะถาวรกว่าชนิดแรก แบบนี้ส่วนใหญ่จะแยกข้อมูลแต่ละอย่างออกจากกันเป็นแผ่น ๆ ไป ฉะนั้น เนื้อที่ในการบันทึกจะมีมาก

ข้อเสียของระเบียบสะสมแบบนี้ คือ ล้มเปลี่ยนงบประมาณมาก และเสียเนื้อที่ในการเก็บมากพอสมควร การรักษาข้อมูลที่เป็นความลับบางอย่างอาจทำได้ไม่ดีพอ เพราะต้องยกไปศึกษาหรือบันทึกทั้งเล่ม

9 1 3 แบบเป็นซองหรือแบบรวม หมายถึง การนำเอาข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมารวมกันไว้ในซองเดียวกัน โดยแยกข้อมูลเป็นแต่ละชนิดออกจากกันเป็นเรื่อง ๆ ไป สะดวกต่อการบันทึกข้อมูลในแง่ของการรักษาข้อมูลเป็นความลับ ข้อเสียก็คือ อาจง่ายต่อการสูญหาย

9 2 ข้อมูลต่าง ๆ ที่ควรรวบรวมไว้ในระเบียบสะสม

ควรเป็นข้อมูลทุกประเภทที่ได้ศึกษาจากตัวผู้เรียนและรวมถึงการกรอก หรือบันทึกข้อมูลพื้นฐานที่บรรจุอยู่ในระเบียบสะสมด้วย โดยสรุปข้อมูลที่ควรรวบรวมไว้ในระเบียบสะสมควรประกอบไปด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

9 2 1 ประวัติส่วนตัวของผู้เรียน เช่น

ชื่อ - สกุล	เพศ
วัน เดือน ปีเกิด	เชื้อชาติและสัญชาติ
สถานที่เกิด	ที่อยู่ของผู้เรียน
เหตุการณ์เมื่อตอนเกิด	ที่อยู่ของบิดา - มารดา

9 2 2 ประวัติครอบครัวและสภาพความเป็นไปทางบ้าน

ชื่อบิดา - มารดา	ที่อยู่ของผู้เรียนในปัจจุบัน
อาชีพของบิดา - มารดา	สถานที่เกิดของบิดา - มารดา
อาชีพของผู้ปกครอง	ภาษาที่ใช้พูดกันในบ้าน
สถานภาพการแต่งงานของบิดา - มารดา	สถานภาพทางเศรษฐกิจ

9 2 3 ประวัติสุขภาพและรายงานสุขภาพ

ระเบียบสุขภาพที่ได้รับการบันทึกโดยแพทย์ หรือพยาบาล

บันทึกการฉีดวัคซีน ปลูกฝี

การเจ็บป่วย หรืออุบัติเหตุ

การรักษาสุขภาพฟัน

ความบกพร่องทางด้านร่างกาย

อื่น ๆ

9 2 4 ประวัติทางการศึกษาและรายงานพัฒนาการ

คะแนนผลการเรียนประจำภาค และคะแนนรายวิชา

รายงานพิเศษเกี่ยวกับรายวิชาที่มีปัญหา

รายงานเกี่ยวกับการประมาณค่าผลการเรียน

คะแนนทดสอบอื่น ๆ เช่น

- เชาวณปัญญา
- ความถนัด
- ความสนใจ
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- บุคลิกภาพ

รายงานเกี่ยวกับมาเรียน

อื่น ๆ

9 2 5 เบ็ดเตล็ด

ความสนใจในกิจกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรม

ความสนใจและพึงพอใจเกี่ยวกับอาชีพ

โครงการอนาคต

พฤติกรรมต่าง ๆ ที่ควรส่งเสริมช่วยเหลือ หรือแก้ไข

อื่น ๆ

9 2 6 ข้อมูลอื่น ๆ ที่ได้จากการบริการต่าง ๆ ของสถาบัน

ผลจากการสัมภาษณ์หรือให้คำปรึกษา

รายงานสังคมมิติ

อัตชีวประวัติ - บันทึกประจำวัน

การสังเกตของครูแนะแนวหรือครูประจำชั้น

การประมาณค่าคุณลักษณะต่าง ๆ

รายงานการเยี่ยมบ้าน

อื่น ๆ

9 3 การรวบรวมและบันทึกข้อมูลในระยะเบี่ยนสะสม

แหล่งที่จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ไม่จำเป็นจะต้องได้จากตัวผู้เรียนแต่เพียงฝ่ายเดียว ในบางครั้งการเก็บข้อมูลจากตัวผู้เรียนเอง อาจได้ข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ ผิดพลาด ฉะนั้นเพื่อจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์เพียงพอในการที่จะนำมาศึกษา จะต้องรวบรวมจากหลาย ๆ แหล่ง ดังนี้

9 3 1 จากตัวผู้เรียนเอง เช่น จากการสัมภาษณ์ ให้ผู้เรียนเขียนอัตชีวประวัติ เขียนบันทึกประจำวัน การให้ตอบแบบสอบถามและจากการสังเกตของผู้สอน

9 3 2 จากบิดามารดา หรือผู้ปกครอง เช่น การเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

9 3 3 จากเพื่อน เช่น การสัมภาษณ์ สังคมมิติ แบบสอบถาม

9 3 4 จากครู อาจเป็นครูประจำชั้นหรือครูแนะแนว เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การให้คำปรึกษา การใช้แบบทดสอบ

9 3 5 จากคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน ได้แก่ แพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา เป็นต้น

9 4 ประโยชน์ของระยะเบี่ยนสะสม

ระยะเบี่ยนสะสมเป็นเอกสารที่ให้คุณค่าทางการแนะแนวมาก ดังที่ จำเนียร ช่วงโชติ (2527 212 - 213) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

9 4 1 ช่วยครูแนะแนว หรือผู้ให้คำปรึกษา ในด้านการแนะแนว หรือการให้คำปรึกษาในกรณีที่ผู้เรียนมีปัญหาต่าง ๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือ

9 4 2 ช่วยครูและผู้แนะแนวในการช่วยผู้เรียนวางแผนการเลือกเรียน และการตัดสินใจเลือกแนวทางศึกษาต่อ หรือการเลือกประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับสติปัญญา ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ เจตคติ และคุณลักษณะอื่น ๆ

9 4 3 ช่วยผู้เรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง อันจะเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกการดำเนินชีวิต

9 4 4 ช่วยบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ให้รู้จักและเข้าใจเด็กในความปกครองของตน โดยผ่านครูแนะแนว ในการสนับสนุนเรื่องการเรียนรู้ หรือการประกอบอาชีพ

9 4 5 ช่วยผู้สอน ในเรื่องการจัดกลุ่มการเรียนรู้ในชั้นเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

9 4 6 ช่วยทางสถาบันการศึกษาใช้ในการวางแผนโครงการติดตามผลงานด้านการแนะแนว ด้านการสอน ด้านการบริหาร

ขั้นที่ 3 การวินิจฉัยข้อมูล

การวินิจฉัย คือ การนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ หรือการตีความหมายของข้อมูลที่รวบรวมได้หลาย ๆ วิธีการมาพิจารณาดูว่า ผลการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกันส่วนใหญ่มีแนวโน้มไปทางใดมากที่สุด จะวินิจฉัยว่ามีปัญหาหรือพฤติกรรมไปแนวโน้น (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ 2527 367) โดยนำหลักเกณฑ์ในทฤษฎีจิตวิทยาามาพิจารณาดัดสิน และสรุปเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมของบุคคลพร้อมกับระบุสาเหตุของปัญหาไว้ด้วย แต่บางครั้งการวินิจฉัยปัญหา อาจเป็นเพียงการเสนอแนวความคิดเบื้องต้นที่เป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือเท่านั้น

นันทิกา แย้มสรวล (2529 34 - 35) ได้เสนอแนวความคิดว่า กระบวนการวินิจฉัยปัญหาสามารถดำเนินการเป็น 2 ระยะดังนี้

ก ขั้นกำหนดปัญหา จะต้องทราบแน่ชัดว่า ปัญหาคืออะไร เพื่อให้เป็นไปอย่างมีระบบและน่าเชื่อถือ ผู้ศึกษาควรตั้งเกณฑ์กำหนดปัญหาขึ้นตามความรู้และความชำนาญของตน นอกจากนั้น อาจยึดหลักการตอบคำถามต่อไปนี้

1 ปัญหาคืออะไร

2 ปัญหานั้นเกิดขึ้นเมื่อใด ระยะการเกิดปัญหานั้นนานเพียงใด มีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกิดขึ้นในขณะนั้นบ้าง

3 ปัญหาเกิดขึ้นที่ใด มีใครเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากสถานที่นั้นแล้วเกิดปัญหาในสถานที่อื่นอีกหรือไม่

4 ปัญหาเกิดขึ้นได้อย่างไร อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา เป็นต้น

ข การค้นหาสาเหตุของปัญหา เมื่อกำหนดปัญหาแล้ว ให้นำข้อมูลที่อ้างอิงถึงอดีต และปัจจุบันมาพิจารณาหาความสัมพันธ์ของข้อมูลในด้านต่าง ๆ เพื่อดูว่าสาเหตุของปัญหาคืออะไร เกิดขึ้นมีลักษณะอย่างไร เกิดขึ้นเนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมประเภทใด

การวินิจฉัยนี้ มักจะวินิจฉัยโดยดูสมมติฐานเป็นหลัก เมื่อกระทำการวินิจฉัยปัญหาแล้ว ก็ควรเขียนสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา สาเหตุของปัญหาคืออะไร และควรเสนอแนวความคิด เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือ

ขั้นที่ 4 การช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม

การช่วยเหลือ คือ การแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมเมื่อทราบ สาเหตุของปัญหาก็ดำเนินการแก้ไขให้ปัญหาลุ่ล่งไปให้ได้ ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1 การให้คำปรึกษา (Counselling) ซึ่งจะต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้รับการ ศึกษา ในรายที่มีปัญหาไม่ซับซ้อน สามารถเข้าใจตนเองได้ หลังจากได้รับคำปรึกษาแล้ว

2 การส่งต่อให้ผู้มีประสบการณ์หรือสนใจปัญหานั้น

3 การใช้ระบบส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา เป็นต้น ในรายที่มีปัญหาซับซ้อนหรือรุนแรง

การป้องกัน เป็นการให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เช่น สาเหตุที่ทำให้เกิด ปัญหา เป็นต้น ซึ่งการป้องกันนี้อาจทำได้ในรายที่ยังไม่เกิดปัญหา หรือเกิดปัญหาแล้วแต่ป้องกันไม่ให้ เกิดขึ้นมาอีก

การส่งเสริม คือ วิธีการที่จะทำให้บุคคลมีพัฒนาการ สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้ โดยไม่มีข้อขัดแย้ง ซึ่งอาจทำได้โดยการทำกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ เช่น การร้องเพลง การพูดคุย สุนัขสนาน การไปทัศนอาจร เป็นต้น

ขั้นที่ 5 การทำนายผล

การทำนายผล เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าผู้รับการศึกษ จะมีสภาพการณ์เป็น อย่างไรในอนาคต นันทิกา แย้มสรวล (2529 : 36) ได้เสนอแนะว่า การทำนายผลจะต้องกระทำ โดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1 บุคคลแต่ละคนย่อมมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง ซึ่งไม่เหมือนกับผู้อื่น

2 บุคคลแต่ละคนย่อมพัฒนาการไปตามลักษณะเฉพาะของตนเอง อย่างต่อเนื่องกัน ไป

3 บุคคลแต่ละคนย่อมมีกระบวนการเปลี่ยนแปลง เป็นของตนเองซึ่งดำเนินไปตาม ลักษณะประสบการณ์ที่เคยประสบมาและตามแผนการที่วางไว้สำหรับอนาคตของตนเอง

นอกจากนั้นจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่สร้างเงื่อนไข และข้อเท็จจริงในชีวิตผู้ ประสบปัญหาด้วย ฉะนั้นผู้ที่ทำนายผลได้ถูกต้องแม่นยำ มักจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ

ตลอดจนประสบการณ์อย่างเพียงพอ ดังนั้น หากผู้ทำการศึกษารายกรณีไม่มีความเชี่ยวชาญพอ กระบวนการในขั้นนี้อาจไม่ต้องมี ทั้งนี้เนื่องจากหากผลการทำนายผิดพลาด ก็มักจะเกิดผลเสียทั้งผู้ทำนายและผู้ถูกทำนาย (กลมรัตน์ หล้าสูงษ์ 2539 : 370)

ขั้นที่ 6 การติดตามผล

การติดตามผล เป็นการกระทำหลังจากให้ความช่วยเหลือไปแล้ว ควรติดตามผลเพื่อประเมินว่า เมื่อทำการศึกษาและช่วยเหลือไปแล้ว ได้ผลอย่างไร และเพื่อสำรวจดูว่ามีปัญหาใหม่เกิดขึ้นกับเขามากหรือไม่ ถ้าพบว่าปัญหาใหม่เกิดขึ้นก็จะได้ให้ความร่วมมือได้ทันเวลาที่ นอกจากนี้ยังเป็น การติดตามผล เพื่อประเมินประสิทธิภาพของการให้ความช่วยเหลือว่าประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเพียงใด เพื่อจะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีการติดตามผล

การติดตามผลสามารถกระทำได้หลายวิธี ดังนี้

- 1 การนัดสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา
- 2 การสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวผู้รับการศึกษา
- 3 การสัมภาษณ์ติดตามผลจากผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 4 ติดต่อซักถามข่าวคราวด้วยการส่งจดหมาย หรือแบบสอบถาม
- 5 ให้ผู้อื่นไปเยี่ยมแทน โดยบอกจุดมุ่งหมายให้ผู้ไปเยี่ยมทราบ

ระยะเวลาในการติดตามผล

การติดตามผลไม่มีระยะเวลาที่แน่นอน ทั้งนี้ แล้วแต่สถานการณ์และโอกาสของผู้ทำการศึกษา กลมรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 371) แนะนำหลักในการพิจารณาระยะเวลาในการติดตามผล ดังนี้

- 1 รายที่มีปัญหาซับซ้อน ให้ติดตามผลในช่วงระยะเวลาที่สั้น
- 2 การติดตามผลระยะแรกควรติดตามในระยะเวลาที่สั้น เช่น ติดตามทุก 2 สัปดาห์ เมื่อดีขึ้น ในระยะที่สองจึงติดตามทุกเดือน เมื่อดีขึ้นเรื่อย ๆ ในระยะที่สามก็ติดตามทุก 2 เดือน จนแน่ใจว่าอาการดีขึ้นจนหายเป็นปกติ จึงปล่อยช่วงเวลาให้ห่างออกไปโดยไม่กำหนดให้สม่ำเสมอ หรือตายตัวเช่นครั้งแรก ๆ

การติดตามผลมักติดตามในรายที่มีปัญหา และการติดตามผลไม่จำเป็นจะต้องทำในรายที่ทำการศึกษารายกรณีนี้สิ้นสุดแล้ว แต่การติดตามผลจะทำได้ในขณะที่ทำการศึกษารายกรณีทุก ระยะ โดยเฉพาะในแต่ละครั้งที่ไปพบกับผู้รับการศึกษาหรือแต่ละครั้งที่ให้การช่วยเหลือ ป้องกัน ส่งเสริม เพื่อประเมินผลว่าสิ่งที่ทำไปนั้นถูกต้องให้ผลดีหรือไม่ ถ้าไม่ได้ผลดีแสดงว่าไม่ถูกต้อง จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุง เปลี่ยนแปลงต่อไป

การติดตามผลทุกครั้งควรเขียนสรุปผลการติดตาม ข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลจะเป็นประโยชน์ต่อการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบปัญหาในโอกาสต่อไปและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาผู้ประสบปัญหาคนต่อไปด้วย

ขั้นที่ 7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

การสรุปผลและการให้ข้อเสนอแนะ อาจทำได้ทั้งในขณะที่กำลังทำการศึกษารายกรณีหรือหลังจากทำการศึกษารายกรณีแล้ว โดยทั่วไปพบว่า มักทำควบคู่กันไป ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพของการศึกษารายกรณีและก่อนปิดการศึกษารายกรณีเป็นครั้งสุดท้าย ควรสรุปผลของการศึกษาไว้ทั้งหมด และให้ข้อเสนอแนะไว้สำหรับผู้ที่จะมาศึกษาบุคคลรายนี้หรือผู้ที่สนใจต่อไป

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 372) กล่าวว่า การให้ข้อเสนอแนะที่ดี ควรให้ไว้หลาย ๆ ทาง อย่างน้อยควรเสนอไว้ 3 ทางดังนี้

- 1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษารายกรณี
 - 2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษารายกรณี
 - 3 ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลที่สนใจ หรือบุคคลที่จะศึกษาในลักษณะเช่นเดียวกันต่อไป
- 1.5 วิธีการที่ใช้ในการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีให้บรรลุจุดมุ่งหมายและเกิดประโยชน์ทั้งแก่ผู้ศึกษาและผู้รับการศึกษานั้นจะต้องใช้วิธีควบคู่กันไป 2 วิธี ดังนี้

- 1 การศึกษาประวัติรายกรณี (Case History)
- 2 การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

1 การศึกษาประวัติรายกรณี (Case History)

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 597) ได้ให้ความหมายของการศึกษาประวัติรายกรณีไว้ว่า การศึกษาประวัติรายกรณีเป็นการจดบันทึกหรือรายงานผลจากการใช้วิธีการศึกษาโดยหัวข้อของการจดบันทึก การศึกษาประวัติรายกรณีมีลักษณะคล้ายคลึงหรือเช่นเดียวกับกับการศึกษารายกรณี เช่น กล่าวถึงลักษณะของผู้รับการศึกษา สาเหตุที่ศึกษา วิธีการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การวินิจฉัย การช่วยเหลือ การสรุปผล และข้อเสนอแนะ ตลอดจนการติดตามผล ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวได้กล่าวไว้ในกระบวนการศึกษารายกรณี

2 การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

2.1 ความหมายของการประชุมปรึกษารายกรณี

ธีรวุฒิ ประทุมรัตน์ (2525 : 216) กล่าวว่าการประชุมปรึกษารายกรณี คือ การประชุมพิจารณาหาสาเหตุของพฤติกรรมโดยอาศัยประวัติที่สืบได้เป็นเกณฑ์ ผู้เข้าประชุมประกอบด้วยครูพยาบาล ครูแนะแนว และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน

พรหมธิดา แสงคำเครือ (2528 : 73) กล่าวว่า การประชุมศึกษารายกรณี หมายถึง การประชุมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อพิจารณาและให้ข้อสรุปในเรื่องการวิเคราะห์ตีความ การป้องกัน การช่วยเหลือผู้ถูกศึกษา

นอกจากนั้น กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527 : 599) ได้ให้ความหมายของการประชุมรายกรณีคือ การประชุมกันของบุคคลหลายฝ่าย เพื่อระดมความคิดและร่วมแสดงความคิดเห็น โดยยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุม ที่ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา หรือป้องกัน ส่งเสริมบุคคลที่รับการศึกษานั้น ๆ

จากเอกสารดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า การประชุมรายกรณี หมายถึงการประชุมร่วมกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกศึกษา เพื่อปรึกษาหารือร่วมกับพิจารณาข้อเท็จจริงจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ และวินิจฉัยหาสาเหตุของพฤติกรรมตลอดจนหาทางช่วยเหลือ ส่งเสริม ป้องกัน หรือแก้ไขพฤติกรรมต่าง ๆ ให้แก่บุคคล

2.2 ประโยชน์ของการประชุมปรึกษารายกรณี

การประชุมปรึกษารายกรณี มีประโยชน์ ดังนี้

1 เป็นประโยชน์โดยตรงกับบุคคลที่ถูกศึกษารายกรณี ซึ่งจะได้รับการช่วยเหลือให้มีการปรับตนเองและแก้ไขปัญหามาของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

2 เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีส่วนร่วมในการประชุม โดยเฉพาะครูจะได้เห็นคุณประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

3 ช่วยให้ผู้บุคคลได้รับการพิจารณาปัญหาตามข้อเท็จจริง และเป็นการลดความไม่แน่ใจหรือการมองบุคคลในแง่ร้ายต่าง ๆ โดยไม่ได้มีการพิจารณาอย่างแท้จริง เช่น ครูมองนักเรียนคนหนึ่งว่าเป็นเด็กเกียจคร้าน ขอบโกหก ขอบขโมย เป็นต้น

2.3 รูปแบบของการประชุมปรึกษารายกรณี

2.3.1 การประชุมเฉพาะผู้เชี่ยวชาญในปัญหา หรือในกรณีนั้น ๆ และผู้ใกล้ชิดตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ นักจิตวิทยา ครูแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา บิดามารดา หรือผู้ปกครอง เป็นต้น

2.3.2 การประชุมกลุ่มใหญ่ จะประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ดังนี้

1 ผู้เชี่ยวชาญ เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ครูแนะแนว เป็นต้น

2 ผู้ใกล้ชิด เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง เป็นต้น

3 ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา เป็นต้น

4 ผู้สนใจซึ่งอาจเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือไม่เชี่ยวชาญก็ได้ เช่น นิสิต นัก

ศึกษา นักเรียน เป็นต้น

233 การประชุมกลุ่มเล็กจะประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ครูแนะแนว และผู้ใกล้ชิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหรือกรณีนั้น ๆ โดยตรง เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง และผู้รับการศึกษา

จากรูปแบบของการประชุมปรึกษาหารือกรณีดังกล่าว กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2529 : 63 - 604) กล่าวว่ารูปแบบที่ 2 เป็นที่นิยมใช้มากที่สุด และจะต้องเน้นการรักษาความลับมากที่สุด นอกจากนั้นในการประชุมปรึกษาหารือทุกรูปแบบ จะต้องมีการประชุม ซึ่งอาจจะเป็นผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้อาวุโส และจะต้องมีผู้ศึกษารายกรณีเป็นผู้รายงานผลการศึกษา ตลอดจนชี้แจงเหตุผลหรือจุดมุ่งหมายของการประชุมให้ที่ประชุมทราบ ส่วนเวลาที่ใช้ในการประชุมมักใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง โดยใช้ช่วงเวลาที่สมาชิกทุกคนพร้อมหรือส่วนใหญ่พร้อม ทั้งนี้ เพื่อประสิทธิภาพในการประชุม

2.4 กระบวนการในการจัดประชุมปรึกษาหารือ

กระบวนการในการจัดประชุมปรึกษาหารือมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1 ขั้นเตรียมการ
- 2 ขั้นดำเนินการประชุม
- 3 ขั้นยุติการประชุม
- 1 ขั้นเตรียมการ

ในขั้นเตรียมการมีการปฏิบัติ ดังนี้

1.1 เตรียมบุคคล โดยการออกจดหมายเชิญประชุมไปยังประธานและสมาชิกโดยระบุวัน เวลา สถานที่ และจุดมุ่งหมายในการประชุม

1.2 เตรียมสถานที่ เป็นการจองสถานที่ล่วงหน้าให้มีขนาดพอเหมาะกับสมาชิก รวมทั้ง ระบบแสง หรือ เสียงที่จำเป็นต้องใช้ในการประชุม

1.3 เตรียมข้อมูล อาจเตรียมเฉพาะผู้ศึกษารายกรณีสำหรับรายงานในที่ประชุม หรืออาจมีบันทึกย่อแจกแก่สมาชิกที่เข้าร่วมประชุม ซึ่งแล้วแต่กรณี

- 2 ขั้นดำเนินการประชุม

ในขั้นดำเนินการประชุมมีการปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ประธานกล่าวเปิดประชุม และแนะนำผู้ทำการศึกษารายกรณีพร้อมทั้งอนุญาตให้ผู้ศึกษารายกรณีรายงานผลการศึกษาแก่สมาชิกในที่ประชุม

2.2 ผู้ทำการศึกษารายกรณีรายงานข้อมูลต่าง ๆ ที่ศึกษาไปแล้วแก่ที่ประชุม

2.3 ประธานเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามข้อมูลหรือข้อสงสัยจากผู้ศึกษา

2.4 สมาชิกทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น

2.5 ประธานสรุปข้อพึงปฏิบัติตามความเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุม โดยมีเลขานุการเป็นผู้จดบันทึกการประชุม และให้ผู้ศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อผู้รับการศึกษา

3 ขั้นตอนการประชุม

การยุติการประชุม กระทำเมื่อประธานสรุปข้อพึงปฏิบัติตามความเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุมแล้วประธานจะกล่าวขอบคุณสมาชิกและปิดการประชุม

2.5 ข้อควรระวังในการประชุมปรึกษาหารือ

การประชุมปรึกษาหารือผู้ร่วมประชุมมีข้อควรระวัง ดังนี้

- 1 จะต้องให้ข้อมูลตามข้อเท็จจริง โดยปราศจากอคติ
- 2 ไม่นำคำกล่าวที่ไม่พยานหลักฐานมาแสดงได้จริงมาในการประชุม
- 3 ข้อเสนอแนะในที่ประชุมสามารถยืดหยุ่นได้ เพื่อให้ผู้ศึกษาสามารถนำไปใช้ได้
อย่างเหมาะสม
- 4 สมาชิกจะต้องรักษาความลับของข้อมูลที่ยกมาในการประชุมทุกครั้ง

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

ประจิม เมืองแก้ว (2536 193 - 194) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียน 4 คน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และมีเขาวิปัญญอยู่ในระดับกลางพร้อมทั้งวิธีในการให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือ จากการศึกษารายกรณีพบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเนื่องมาจาก ขาดแรงจูงใจในการเรียน การมีนิสัยในการเรียนไม่ถูกต้อง ปัญหาสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง และปัญหาพื้นฐานทางการศึกษาดำเนินการ นอกจากนั้นสาเหตุจากภูมิหลังทางครอบครัว เช่น การอบรมเลี้ยงดูไม่ถูกต้อง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำและสาเหตุจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ก็เป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำด้วย

รุ่งทิพย์ ยอดประดู่ (2537 123) ได้ศึกษานักเรียนที่มีพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนและวิธีการดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาลดจนการป้องกันพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน ในเด็กชั้นประถมศึกษา โดยศึกษารายกรณีจำนวน 5 คน จากการศึกษารายกรณีพบว่า พฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนมีสาเหตุจากลักษณะส่วนตัวของเด็กที่พัฒนาบุคลิกภาพไม่เหมาะสมและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสม สภาพครอบครัวแตกแยกและคบเพื่อน นอกจากนั้นผลของการศึกษารายกรณีทำให้เด็กนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น สามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

ธวัชวรรณ พิมพ์งาม (2538 137 - 143) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาในการปรับตัว ของนักเรียนโรงเรียนวินิตศึกษา ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการปรับตัวของนักเรียนมีสาเหตุมาจากลักษณะส่วนตัวของเด็ก คือ เด็กเกิดความไม่สบายใจและมีความเครียดเนื่องมาจากการไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนเองได้ อีกสาเหตุหนึ่งคือ สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู

ธิดาภรณ์ เกษสุวรรณ (2541 107) ได้ศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีปัญหาการปรับตัวด้านการเรียน จำนวน 5 คน จากการศึกษารายกรณีพบว่า ปัญหาการปรับตัวด้านการเรียนมีสาเหตุจากตัวนักเรียน คือ เด็กขาดความเข้าใจในวิธีเรียนที่ถูกต้อง ขาดความรับผิดชอบ ขาดความกระตือรือร้น เกียจคร้าน ประกอบกับมีพื้นฐานทางการเรียนเดิมไม่ดี สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมที่บ้าน คือ บิดามารดาเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ขาดความรัก ขาดคนชี้แนะแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน คือ เด็กไม่กล้าเข้าหาครู มีปัญหาอะไรไม่กล้าซักถามครู และสาเหตุจากเพื่อน

มาโนช พิมพ์ทอง (2546 111) ได้ศึกษานักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทางการเรียน จำนวน 5 คน จากการศึกษารายกรณีพบว่า สาเหตุของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทางการเรียนเนื่องมาจากมีพฤติกรรมในการเรียนไม่เหมาะสม ไม่ตั้งใจเรียน ขาดการวางแผนและการตั้งเป้าหมายในการเรียน มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือไม่เชื่อมั่นในตนเอง คิดว่าตนเองไม่สามารถเรียนได้ดีเหมือนเพื่อนคนอื่น ๆ ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านภาษาไทย

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านภาษาไทย

2.1.1 ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญในการแสวงหาความรู้ และการดำรงชีวิตประจำวัน นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการอ่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

เสาวลักษณ์ รัตนวิรัช (2536 5) กล่าวว่า การอ่านคือการสร้างความหมายจากสัญลักษณ์ โดยผ่านกระบวนการทางความคิดและยังเป็นกระบวนการของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนในด้านของความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย ผู้เขียนย่อมจะพยายามใช้สัญลักษณ์หรือตัวอักษรสื่อความหมาย หรือใช้ข้อมูลที่ต้องการสื่อสารแก่ผู้อ่าน และผู้อ่านเองก็ย่อมจะต้องสื่อความหมายจากสัญลักษณ์หรือตัวอักษรที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายแก่ตน การอ่านเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ถึงสิ่งต่าง ๆ ช่วยให้คนเพิ่มพูนความรู้จากข้อเขียนของผู้อื่น เป็นรากฐานในการเรียนวิชาอื่น ๆ ดังนั้น หลักสูตรจึงเน้นการสร้างสรรคิให้นักเรียนมีความพร้อมในการอ่าน รักการอ่าน และยังช่วยให้คนพัฒนาความคิดของตนเอง และเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในทุก ๆ ด้าน การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถของแต่ละคน ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์

เดอซองค์ (Dechant 1982 5) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับความคิดที่ได้จากการอ่าน ซึ่งรวมกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ผู้เขียนจะมีบทบาทในการอ่าน ถอดความคิดออกมาเป็นตัวอักษร ถ้าไม่มีผู้อ่านการเขียนก็ไม่มี ความหมาย ดังนั้น เขาจึงสรุป

คำจำกัดความของการอ่านว่า เป็นปฏิสัมพันธ์ในการถอดรหัส ความหมายของคำจากผู้เขียนให้เข้าถึงจิตใจของผู้อ่านได้

ศิริพร ลิ้มตระกูล (2537 5) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านคือ กระบวนการแห่งความคิดในการรับสารเข้า ในขณะที่อ่านสมองของผู้อ่านจะต้องคิดตามผู้เขียนหรือตีความข้อความที่อ่านไปด้วยตลอดเวลา

เปลื้อง ณ นคร (2538 12) ให้ความหมายว่า การอ่าน หมายถึง การถ่ายทอดความคิดจากหนังสือของผู้ประพันธ์ไปยังผู้อ่านด้วย ผู้ประพันธ์ต้องการให้ผู้อ่านได้ใช้ความคิดความรู้สึกของตน ถ้าผู้อ่านสามารถตีความของหนังสือได้ และสามารถรู้จุดมุ่งหมายของผู้ประพันธ์ได้ก็จะได้ชื่อว่าเป็นผู้อ่านหนังสือ

มานิตย์ บุญประเสริฐ (2536 9) ได้รวบรวมความหมายของการอ่านจากผู้รู้ทั้งทางด้านการศึกษาและจิตวิทยา แล้วนิยามความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านคือการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน โดยมีข้อเขียนเป็นสื่อกลาง หน้าที่ของผู้อ่านคือ การค้นหาความหมายจากข้อเขียนนั้น ๆ ผู้อ่านจะเข้าใจข้อความที่อ่านได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการคือ ลักษณะของเรื่องที่อ่าน ประสบการณ์ร่วมระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน ความสามารถทางด้านภาษา เป็นต้น

แม่นมาศ ขวลิต (2534 232) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านว่า การอ่านคือการใช้ศักยภาพของสมองเพื่อรับรู้ แปลความหมายและความเข้าใจปรากฏการณ์ของข้อมูลข่าวสาร เรื่องราวประสบการณ์ความคิด ความรู้สึก จิตนาการ ตลอดจนสาระอื่น ๆ ซึ่งมีผู้แสดงออกโดยสัญลักษณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อสื่อสาร การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานซึ่งต้องเรียนเช่นเดียวกับทักษะพื้นฐานอื่น ๆ การเรียนรู้เท่านั้นยังไม่เพียงพอ หรือพัฒนาระดับความสามารถให้เพิ่มขึ้นอยู่เสมอให้สามารถอ่านเนื้อหา ซึ่งยากและซับซ้อนให้เข้าใจและนำมาใช้ได้ ให้เกิดนิสัยรักการอ่าน รู้จักวิเคราะห์ และเลือกสิ่งที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทิน มหาจันทร์ (2530 13) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า เป็นกระบวนการในการแปลความของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจัดบันทึกไว้ การอ่านที่แท้จริงผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านซึ่งจะต้องอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานด้วย

จากความหมายที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่า การอ่านหมายถึง การแปลความหมายของสัญลักษณ์หรือตัวอักษรจนสามารถเข้าใจ โดยต้องเข้าใจความหมายตั้งแต่เป็นคำ เป็นประโยค เป็นย่อหน้า ไปเรื่อย ๆ ตลอดจนจบ รวมทั้งต้องเข้าใจการผสมคำต่าง ๆ ขึ้นเป็นประโยค จึงทำให้สามารถเข้าใจสิ่งอ่านได้

2 1 2 ความสำคัญของการอ่าน

ในโลกปัจจุบัน ความรู้และวิทยาการต่าง ๆ ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วและความรู้ตลอดจนแนวคิดใหม่ ๆ เหล่านั้นได้ถูกบันทึกไว้ในรูปของสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสะสมไว้ และเผยแพร่ต่อไป การอ่านจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เพื่อให้เรียนรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์ด้วยตนเอง ดังที่นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

ทวีป อภิลิทธิ์ (2526 53 -54) กล่าวว่า การอ่านเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะช่วยสร้างเสริมประสบการณ์กว้างไกล เกิดความคิดที่จะนำไปสู่การปฏิบัติและสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ที่ดีกว่าเพิ่มขึ้น

กานต์มณี ศักดิ์เจริญ (2529 331) ให้ความสำคัญของการอ่านว่า ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านหนังสือเป็นพิเศษมักจะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในอาชีพ และในชีวิตมากกว่าคนที่อ่านหนังสือได้น้อย หรืออ่านช้า เพราะปัจจุบันในชีวิตประจำวันต้องอาศัยการอ่าน เพื่อใช้ในการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจ การอ่านจึงมีบทบาทสำคัญในชีวิต

ณรงค์ ทองปาน (2526 5-6) ให้ความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อเด็กมากเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ เพราะวัยเด็กเป็นวัยที่เหมาะสมแก่การศึกษาหาความรู้ โดยเฉพาะในโรงเรียนเพราะเด็กต้องอาศัยการอ่านเป็นส่วนใหญ่ ครูจึงต้องหาวิธีที่จะทำให้เด็กเกิดความสนใจในการอ่านหนังสือ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิต

ชูลี อินม้น (2533 2) การอ่านหนังสือเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิตเพราะเป็นการพัฒนาสติปัญญา การอ่านคือถนนแห่งความรู้ การศึกษาทุกอย่างต้องอาศัยการอ่าน ยิ่งอ่านมากก็ยิ่งเรียนรู้มาก

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2534 58) ได้ทรงบรรยายถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือ ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. 2530 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยไว้ดังนี้

- 1 การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ
- 2 ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่มีการจำกัดเวลาและสถานที่ สามารถนำไปไหนมาไหนได้
- 3 หนังสือเก็บได้นานกว่าสื่ออย่างอื่น ซึ่งมักมีอายุการใช้งานโดยจำกัด
- 4 ผู้อ่านสามารถฝึกการคิด และสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน
- 5 การอ่านส่งเสริมให้สมองดี มีสมาธินานกว่าและมากกว่าสื่ออย่างอื่น ทั้งนี้เพราะขณะอ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ข้อความ

6 ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง จะอ่านคร่าว ๆ อ่านละเอียดอ่านข้าม หรืออ่านทุกตัวอักษร เป็นไปตามใจของผู้อ่าน หรือจะเลือกอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมากสามารถเลือกอ่านเองได้

7 หนังสือมีหลากหลายรูปแบบ และมีราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่นจึงทำให้สมองผู้อ่านเปิดกว้าง สร้างแนวคิดและทัศนะได้มากกว่า ไม่ยึดติดอยู่กับแนวคิดใด ๆ โดยเฉพาะ

8 ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง วินิจฉัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเองรวมทั้งหนังสือบางเล่มสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วย เมื่อปฏิบัติแล้วก็เกิดผลดี

ดังนั้นการอ่านจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อการอ่านเพื่อการศึกษาหรือเพื่อความรู้ในสิ่งที่ต้องการ การอ่านจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญยิ่ง ที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาบุคคลสังคม ประเทศชาติ ซึ่งควรส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็ก เพราะการอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

2.1.3 กระบวนการอ่าน

บรรเทา กิตติศักดิ์ (2526 : 214) ศรีวิไล ดอกจันทร์ (2528 : 14854) ถนอมวงศ์ ล้ายอด มรรคผล (2529 : 40) ต่างมีความเห็นพ้องกันว่า กระบวนการอ่านมีขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักคำ การเข้าใจความหมาย การมีปฏิริยาต่อสารและการรวบรวมความคิด

ขั้นที่ 1 การรู้จักคำ เป็นกระบวนการอ่านขั้นแรกที่เกิดขึ้นเมื่อผู้อ่านรู้จักคำและรับรู้ความหมายของคำนั้น โดยทั่วไปการอ่านข้อความจะเป็นกลุ่มคำ เป็นวลี ประโยค ข้อความหรือเรื่องราว การอ่านออกเสียง หากผู้อ่านสามารถแปลรหัสตัวอักษรออกมาเป็นเสียงได้ถูกต้องการรู้จักคำมากก็จะทำให้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้มากขึ้น แม้ว่าจะมีคำบางคำที่ไม่รู้ความหมายมาก่อนคำอื่น ๆ ที่แวดล้อมคำนั้น จะช่วยให้ใจความหมายของคำนั้นได้ เป็นการรู้จักคำโดยอาศัย เนื้อความที่แวดล้อม เรียกว่า การอ่านโดยอาศัยบริบท

ขั้นที่ 2 การเข้าใจความหมายของสาร เป็นกระบวนการรับสาร ซึ่งแสดงจาก ถ้อยคำ วลี ประโยค ข้อความ เรื่องราว ตลอดจนพื้นฐานความรู้และประสบการณ์การอ่านแต่ละคนอาจจะเข้าใจสารไม่ตรงกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การตีความ ความหมายของสารในคำเดียวกันอาจมีความหมายนัยเดียวหรือหลายนัยสำหรับคนหนึ่ง และอาจมีความหมายต่างกันโดยสิ้นเชิงสำหรับอีกคนหนึ่ง คำบางคำยังมีความหมายที่ขึ้นอยู่กับการบริบทและเป็นสารที่แสดงให้เห็นถึง อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ตลอดจนเจตนาของผู้เขียนอีกด้วย ดังนั้น การทำความเข้าใจความหมายของสารของคำ ข้อความหรือเรื่องราว จึงมีความสำคัญในกระบวนการอ่าน

ขั้นที่ 3 การมีปฏิริยาต่อสาร เป็นกระบวนการรับสารที่เกิดขึ้นเมื่ออ่าน แล้ว "คิด" คล้อยตามหรือขัดแย้ง หรือแยกแยะข้อมูลและเปรียบเทียบว่า ส่วนใดเหมาะหรือตรงกับความหมายที่แท้จริงของเรื่องที่อ่าน การคิดในลักษณะเช่นนี้คือการปฏิริยาต่อสาร ซึ่งมีทั้งด้านอารมณ์และความคิด ผู้อ่านจะใช้วิจารณญาณตัดสินสารที่รับมาโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ทั้งในชีวิตและจากการอ่าน ที่จะ

สมมาแต่เดิม เช่น ข้อความเดียวกับวัฒนธรรมและสังคม หรือเกี่ยวกับภาษาหรือวิชาการ ผู้อ่านที่สามารถอ่านเข้าใจและมีปฏิกิริยาต่อสารได้ จะต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องนั้น ถ้าขาดความรู้จะอ่านรู้เรื่องแต่ไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าสาระสำคัญคืออะไร ตอนใดเป็นข้อเท็จจริง หรือเป็นข้อคิดเห็น ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถสรุปความคิดและแก้ปัญหาได้

ขั้นที่ 4 การรวบรวมความคิด เป็นขั้นตัดสินใจหรือประเมินได้ว่าผู้อ่าน อ่านแล้วเข้าใจมากน้อยเพียงใด สามารถที่จะสรุปรวบรวมความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่าน นำมาประสมประสานความรู้ ความคิดและประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน นอกจากนี้ ยังมีขั้นตอนการอ่านที่ทำให้ผู้อ่านได้เปรียบเทียบกับสิ่งใหม่กับสิ่งเก่า แล้วเลือกรับหรือจดจำตามที่ต้องการ ความรู้และความคิดที่ประสมประสานกันนี้ จะทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการอ่านขั้นสุดท้าย

กรมวิชาการ (2539 : 11) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ผู้อ่านรับรู้ตัวอักษร หรือ สัญลักษณ์ ตลอดจนค้นหาความหมาย ความเข้าใจแล้วแปลความหมายในสิ่งที่ผู้รับรู้นั้นเป็นความคิดซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์เดิม จินตนาการของผู้อ่านเองมาช่วยพิจารณาความหมายของสิ่งที่อ่านนั้นจนเกิดเป็นความเข้าใจในที่สุด การอ่านเป็นการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน ข้อเขียนเป็นสื่อกลาง หน้าที่ของผู้อ่าน คือ การค้นคว้าหาความหมายจากข้อเขียนนั้น ๆ

ประเทิน มหาจันทร์ (2530 : 25) กล่าวถึง กระบวนการอ่านว่าประกอบด้วยกระบวนการ 2 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการทางกาย เมื่อร่างกายตอบสนองต่อสัญลักษณ์ที่สายตามองเห็น ซึ่งประกอบด้วยทักษะแห่งการเคลื่อนไหวด้านต่าง ๆ มีการเคลื่อนไหวของ สายตา เป็นต้น แล้วส่งผ่านข้อมูลที่ได้รับไปยังสมอง กระบวนการทางสมองจะรับความหมายต่าง ๆ ของสัญลักษณ์ที่ได้รับ การรับรู้และแปลความหมายในขณะที่สายตากวาดไปอย่างมีจังหวะตามเส้นบรรทัดของตัวอักษร สัมผัสต่าง ๆ จะรับรู้และสมองก็จะแปลความหมายในทันที

ลาวิน (Irwin, 1986 : 110 – 119) ได้กล่าวถึง การอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจนั้นผู้อ่านจะต้องมีความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ด้านศัพท์ ไวยากรณ์ ประสบการณ์เดิม รูปแบบ ของข้อเขียน มโนทัศน์ และอื่น ๆ ในขณะที่ผู้อ่านทำการอ่านก็จะนำความรู้เหล่านี้มาสร้างเป็นความเข้าใจและสร้างความหมายต่อสิ่งที่อ่าน ความเข้าใจในการอ่านจึงเกิดในรูปของกระบวนการทำให้ผู้เข้าใจบทอ่านและจากงานวิจัยของผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านหลาย ๆ ท่านว่ากระบวนการความเข้าใจ ประกอบด้วยกระบวนการย่อย ๆ ดำเนินไปพร้อม ๆ กัน 5 กระบวนการคือ

1 การประมวลความระดับจุลภาค (Micro Processes) เป็นกระบวนการความเข้าใจลำดับแรกที่ผู้อ่านเฉพาะคำที่สำคัญโดยไม่คำนึงถึงความหมายของคำ แต่จะใช้ความจากบริบทและประโยคเป็นตัวกำหนดความหมายของข้อความทั้งหมด กระบวนการนี้จึงประกอบด้วย

1.1 Chunking หมายถึง การอ่านโดยการจัดคำเป็นกลุ่มให้เกิดหน่วยโครงสร้างที่มีความหมาย

1 2 Micro Selection หมายถึง การเลือกใจความสำคัญของประโยค เช่น โคลง เรือเรือโคลงเพราะโคลง อ่านว่า โค – ลง – เรือ – เรือ – โคลง – เพราะ – โค – ลง

2 การประมวลความระดับบูรณาการ (Integrative Processes) เป็นกระบวนการความเข้าใจในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างประโยคต่าง ๆ ผู้อ่านจะต้องมีความสามารถเข้าใจคำสรรพนามที่อ้างถึงในประโยคต่าง ๆ และสามารถตีความเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ผู้เขียนได้เขียนอธิบายไว้ กระบวนการนี้จะประกอบด้วย

2 1 Understanding Anaphora หมายถึง ความเข้าใจในคำสรรพนาม เช่น เขา เจ้าหล่อน เจ้าสัดวีรายตัวนั้น ฯลฯ เป็นคำซึ่งใช้แทนคำที่กล่าวมาแล้ว

2 2 Understanding Connectives หมายถึง ความเข้าใจคำเชื่อมที่ใช้ในการเชื่อมประโยคต่าง ๆ เช่น เพราะว่า ดังนั้น จึง ฯลฯ

2 3 Slot Filling Inferences หมายถึง ความสามารถในการอนุมานความโดยอาศัยความรู้เดิม เช่น สรุปลิงที่ขาดหายไปจากสิ่งที่มีอยู่

3 การประมวลความระดับมหภาค (Macro Processes) เป็นกระบวนการอ่านความเข้าใจในเรื่องรูปแบบโครงสร้างของข้อเขียน ใจความหลักในข้อเขียนที่เรียบเรียงอย่างมีหลักเกณฑ์สามารถย่อเรื่องราวที่อ่านได้ กระบวนการนี้ประกอบด้วย

3 1 Organizing หมายถึง วิธีการเขียนเรียบเรียงเรื่องราวที่ผู้เขียนใช้เขียน ซึ่งแบ่งออกเป็นสองรูปแบบ คือ

3 1 1 Story Grammar Knowledge เป็นรูปแบบของข้อเขียนประเภท นิทาน ซึ่งประกอบด้วย Setting, Initiating Event, Internal Response, Attempt, Goal และ Outcome

3 1 2 Understanding Organizational Patterns in Expository Material หมายถึง รูปแบบของข้อเขียนประเภทให้ความรู้ ซึ่งผู้อ่านต้องมีความเข้าใจว่ามีอยู่ 5 ประเภทคือ ข้อเขียนเชิงบรรยาย ข้อเขียนชนิดให้รายละเอียด ข้อเขียนเชิงเหตุผล ข้อเขียนเชิงปัญหาและแก้ไข และข้อเขียนเปรียบเทียบ

3 2 Summarizing หมายถึง การสรุปความจากเรื่องที่อ่าน ดังนั้น ผู้เขียนจึงจะต้องมีความรู้ในการเลือกใจความสำคัญของเรื่อง (Macro Selection) มีการตัดคำ (Deletion) ที่ไม่จำเป็นออก สร้างประโยคใจความหลักขึ้นมาใหม่ (Invention) แม้ว่าใจความสำคัญนั้นจะไม่ได้กล่าวไว้ในเนื้อเรื่องที่อ่านก็ตาม และสามารถใช้คำง่าย ๆ มาแทนคำเฉพาะได้ (Super Ordination)

4 การประมวลความอย่างละเอียด (Elaborative Processes) เป็นกระบวนการความเข้าใจที่ผู้อ่านอนุมานความ เดาความ สร้างจิตภาพ มีความรู้ลึกซึ้งตอบสนองเรื่องที่อ่านในทางที่ดี มีการวิเคราะห์ ประเมินเรื่องที่อ่าน มีการบูรณาการความรู้เดิมกับเรื่องที่อ่านโดยที่ผู้เขียนไม่ได้เขียนไว้ในข้อเขียน กระบวนการนี้ประกอบด้วย

4 1 Making Prediction การคาดคะเนเรื่องราวล่วงหน้า

4 2 Prior Knowledge Intergration การบูรณาการความรู้เดิมที่ผู้อ่านมีอยู่แล้วกับความรู้ใหม่ช่วยในการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน

4 3 Mental Imagery การสร้างจินตภาพในการอ่าน ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพพจน์ของเรื่องที่กำลังอ่านอยู่ และเข้าใจเรื่องที่กำลังอ่านได้ดียิ่งขึ้น

4 4 Higher Level Thinking process เป็นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินคุณค่าในเรื่องที่อ่าน แล้วนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4 5 Affective Responses คือความรู้สึกตอบสนองด้วยอารมณ์ต่อเรื่องที่อ่านในทางที่ดี เช่น อาจมีการเลียนแบบตัวละครที่ประทับใจ เป็นต้น

5 การประมวลความแบบอภิปัญญา (Metacognitive Processes) เป็นกระบวนการทำความเข้าใจที่ผู้อ่านจะมีสติสัมปชัญญะเกิดความตระหนักในความรู้ความเข้าใจที่ตนเองได้รับจากการอ่าน ว่าความเข้าใจที่เกิดขึ้นนั้นตนเองได้บรรลุถึงจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ กระบวนการนี้จึงเป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อควบคุมความเข้าใจของผู้อ่าน กระบวนการนี้ประกอบด้วย

5 1 Comprehension Monitoring เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้อ่านว่าเข้าใจบทอ่านหรือไม่ จะแก้ไขอย่างไรถ้าไม่เข้าใจ

5 2 Study Skills เป็นวิธีการศึกษาหาความรู้ซึ่งผู้อ่านนำมาใช้ในการอ่าน

5 3 Adjusting Strategies เป็นยุทธวิธีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์

กล่าวได้ว่า กระบวนการทั้ง 5 นี้ คือกระบวนการที่ผู้อ่านนำมาใช้ในการอ่านให้เข้าใจบทอ่าน เมื่อเริ่มอ่านผู้อ่านจะอ่านโดยการจับกลุ่มคำที่มีความหมายเป็นกลุ่ม ๆ (Chunking) แล้วก็จะเลือกจำข้อมูลที่มีความสำคัญในแต่ละประโยค (Micro Selection) ผู้อ่านจะทำการอนุมานความจากประโยคชนิดต่าง ๆ โดยใช้ความรู้ด้านไวยากรณ์ในเรื่องของคำเชื่อม คำสรรพนามเลือกใจความสำคัญ เชื่อมโยงบูรณาการความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน อนุมานความผู้เขียนไม่ได้เขียนไว้ได้ และเมื่อการอ่านล้มเหลวไม่สามารถเข้าใจบทอ่านได้ผู้อ่านสามารถปรับเปลี่ยนยุทธวิธีในการอ่านนำกระบวนการควบคุมเข้าใจดังกล่าวมาใช้ในการทำความเข้าใจได้

กระบวนการอ่านทั้ง 5 นี้จะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กันในสมอง ขณะที่ทำการอ่านแต่ละกระบวนการจะมีผลซึ่งกันและกัน เช่น เมื่อผู้อ่านเข้าใจแล้วสมองก็จะเรียบเรียงข้อมูลอย่างเป็นระบบ จะทำการย่อเรื่องเพื่อสะดวกในการจำเรื่องราว เป็นต้น

เกรย์ (Gray 1984 35 – 37) กล่าวว่า กระบวนการอ่านประกอบด้วยทักษะสำคัญหลายอย่าง ดังนี้

1 การรู้จักคำ (Pargeption of the word use) ผู้อ่านจะอ่านหนังสือเข้าใจได้ดีก็ต่อเมื่อมีความสามารถในการอ่านตัวอักษร และเข้าใจความหมายตรงกับผู้เขียน เกรย์ กล่าวว่า การเข้าใจความหมายของคำเป็นทักษะเบื้องต้นของการอ่านทุกประเภท

2 การเข้าใจความคิดของผู้เขียน (Comperhension of the ideas)

3 การมีปฏิกิริยาโต้ตอบกับความคิดของผู้เขียน (Reagetion of the ideas) เป็นการประเมินความคิดของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งผลของการประเมินจะเป็นการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

4 ทักษะในการผสมผสานความคิดใหม่กับความคิดเก่าจากเรื่องที่อ่าน (Integration of the ideas) ซึ่งหมายถึงการรวมความคิดที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านกับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

นอกจากนี้ ศรีรัตน์ เจริญจินทร์ (2538 2) กล่าวว่า การอ่านนั้นเกิดจากองค์ประกอบระหว่างตัวอักษรหรือสัญลักษณ์และการรับรู้ร่วมกันว่า ถ้าพบเครื่องหมายนี้ให้ออกเสียงอะไร ความหมายถึงอะไร ดังนั้นการอ่านจึงเป็นการแปลความหมายจากตัวอักษรออกมาเป็นความคิด หัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ ซึ่งสรุปเป็นกระบวนการของการอ่านเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1 การรู้จักคำ หมายถึง การตระหนักหรือรับรู้ประสบการณ์จากการถูกกระตุ้นด้วยสัญลักษณ์ นั่นคือผู้อ่านจะต้องรู้จักคำนั้น ๆ ดีพอที่จะเข้าใจความหมาย

2 เข้าใจความหมายของคำ วลี และประโยค ที่ประกอบเป็นข้อความแล้ว โดยใช้ประสบการณ์เดิมของตนมาช่วยให้เข้าใจเนื้อหาที่อ่าน รู้จักพิจารณาถึงจุดประสงค์ของผู้เขียนที่ต้องการจะสื่อ รวมทั้งอคติของผู้เขียนที่แฝงอยู่ในเรื่องที่อ่าน

3 ขั้นปฏิกิริยา คือ ประเมินได้ว่าข้อความที่ได้อ่านนั้นจะยอมรับหรือปฏิเสธ เพราะเหตุผลใด ซึ่งขั้นนี้จะต้องใช้ความละเอียดลึกซึ้งมากขึ้นอีก เพราะต้องมีการลำดับเรียบเรียงเรื่องราวให้เป็นของตัวเองเพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้น มีการเปรียบเทียบกับเรื่องอื่น ๆ

4 บุรณาการ คือ การนำความหมายจากเรื่องที่ได้อ่านไปใช้ประโยชน์ สร้างความคิดใหม่ของตัวเอง

กล่าวโดยสรุป กระบวนการอ่านเป็นกระบวนการที่อาศัยกลไกการเรียนรู้ เริ่มจากการสัมผัส โดยใช้สายตา การรับภาพ การเข้าใจความหมายโดยใช้ความคิดกับประสบการณ์เดิมมาช่วยแปลความ ถ่ายโยงความ และประมวลความในระดับต่าง ๆ เพื่อความเข้าใจในการอ่าน

2 1 4 กลวิธีการอ่าน

การอ่านจะบรรลุผลได้เร็วขึ้นอยู่กับการเลือกใช้กลวิธีการอ่านตรงกับจุดมุ่งหมายในการอ่าน เยาวรีย์ ประเสริฐภักดิ์ (2534 54) แบ่งไว้ 5 แบบดังนี้

1 การอ่านแบบข้ามคำ (Skimming) ผู้อ่านจะกวาดสายตาอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ได้ใจความคร่าว ๆ ว่า บทอ่านนี้เกี่ยวกับเรื่องอะไร ใจความสำคัญมีอะไรบ้าง ผู้อ่านจะต้องรู้จักคาดคะเนเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ของบทอ่าน โดยใช้วิธีการอ่านชื่อเรื่อง หัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย อ่านย่อหน้าแรกและย่อหน้าสุดท้ายของเนื้อหา อ่านประโยคแรกของแต่ละย่อหน้า หรือสังเกตรูปภาพ และคำบรรยายได้ภาพ

2 การอ่านแบบกวาดสายตา (Scannign) ผู้อ่านจะคิดไว้ในใจก่อนอ่านว่าจะค้นหาข้อมูลที่เชื่อว่ามีในบทอ่าน เป็นการอ่านเร็วมุ่งจะเอาเฉพาะสิ่งที่ต้องการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลข ชื่อ คำ วันที่ สถานที่ ดังนั้นครูจำเป็นต้องเลือกบทอ่านที่สมจริง เช่น ข่าวในหนังสือพิมพ์

3 การอ่านแบบเข้ม (Intensive Reading) เป็นการอ่านเพื่อต้องการทราบรายละเอียดของข้อมูล ต้องอาศัยความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเนื้อหาที่อ่านผู้อ่านจะสามารถวิเคราะห์และตีความได้อย่างถูกต้อง ด้วยเหตุนี้ผู้อ่านจะอ่านอย่างละเอียดถี่ถ้วนและติดตาม ส่วนใหญ่เป็นการอ่านตำราหรืองานด้านวิชาการ

4 การอ่านเชิงวิเคราะห์ (Critical Reading) เป็นการอ่านระดับสูงคือ ผู้อ่านสามารถจะแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่อ่าน เช่น แสดงเหตุผลประกอบการอ่านว่าเห็นด้วยหรือไม่การฝึกการอ่านแบบนี้เป็นการเปิดโอกาสให้มีการโต้เถียงหรือการอภิปราย

5 การอ่านเชิงวิจารณ์ (Evaluation Reading) เป็นการอ่านที่ต้องใช้ความคิดไตร่ตรองเพื่อติชม ประเมินสิ่งที่อ่านด้านสำนวนภาษา จุดประสงค์ในการเขียน การกระทำของตัวละคร เป็นการฝึกให้นักเรียนประเมินเรื่องที่อ่านว่าชอบหรือไม่ เพราะอะไร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านเชิงวิจารณ์ได้แก่ สถิติปัญญา ภูมิหลังหรือประสบการณ์เดิม และเจตคติต่อเรื่องที่อ่าน

กลวิธีการอ่านตามแนวคิดวิทยาภาษาศาสตร์ (Cuddy 1979 7)

1 กลวิธีการอ่านโดยการกวาดสายตาเพื่อหาตัวชี้แนะ (TbScanning Strategies) เป็นกลวิธีที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยในการทำนายเหตุการณ์ของเรื่อง

2 กลวิธีในการเลือกตัวชี้แนะ (Selection) ผู้อ่านจะทำนายเหตุการณ์หรือเดาได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับว่ามีกลวิธีในการเลือกตัวชี้แนะที่สำคัญที่จะช่วยให้การทำนายมีประสิทธิภาพ

3 กลวิธี ที่จะยืนยันหรือสนับสนุนสมมติฐาน (Confirmation Strategies) เมื่อทำนายหรือเดาเหตุการณ์แล้ว ก็ต้องมีกลวิธีในการที่จะยืนยันสมมติฐานหรือการเดานั้นเพื่อตรวจสอบว่าเราเข้าใจเรื่องเพียงใด โดยการถามตัวเองว่าเมื่ออ่านเรื่องไปแล้ว สมมติฐานที่ตั้งหรือการเดา การทำนายนั้นได้ความหมายหรือไม่ สมมติฐานนั้นขัดกับโครงสร้างภาษาที่เราเรียนอยู่หรือไม่ และโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่พบหลังจากอ่านไปเรื่อย ๆ เหมือนกับโครงสร้างที่คาดหวังว่าจะพบหรือไม่

4 กลวิธีการแก้ไข (Correction Strategies) เมื่อพบว่าการเดาหรือการทำนายเหตุการณ์ไว้ล่วงหน้าไม่เป็นไปตามนั้นหรือไม่ถูกต้องไม่ได้ความหมาย หลังจากที่ย่านเรื่องต่อไปก็ต้องมีวิธีการแก้ไขถูกต้องดังนี้

4 1 ย้อนกลับไปดูใหม่ว่า มีตรงไหนบ้างที่ทำให้เราเข้าใจผิด

4 2 คิดว่าข้อความในหน้านั้น ผู้เขียนต้องการเขียนเกี่ยวกับเรื่องอะไร

4 3 อ่านต่อไป เพื่อหาตัวชี้แนะเพิ่มเติมว่าจะช่วยแก้ไขการเดาได้หรือไม่

กลวิธีการอ่าน เป็นวิธีการอ่านเพื่อช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพมากขึ้น การใช้กลวิธีการอ่านขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ความถนัดและประสบการณ์ของแต่ละคน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน แต่ถ้ารู้จักเลือกใช้ได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการอ่านและงานเขียนก็จะทำให้การอ่านบรรลุผลเร็วขึ้น กลวิธีการอ่านนี้เป็น ทักษะที่สามารถฝึกหัดให้เกิดความชำนาญได้

2 1 5 สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน

ริชาร์ด เจ สมิท และเดลดี จอห์นสัน (Smith and Johnson 1976 20 – 27) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อพัฒนาการทางการอ่านของเด็กไว้ดังนี้

1 ระดับสติปัญญา

การอ่านจัดเป็นงานประเภทหนึ่งที่เด็กจะต้องพัฒนาให้เกิดความสำเร็จ การพัฒนาด้านการอ่านนี้พบว่าเด็กบางคนทำได้เร็วและดีกว่าเด็กบางคน และทั้งนี้ก็เนื่องมาจากระดับสติปัญญาที่ไม่เท่ากันนั่นเอง ผลจากการวิจัยทำให้ทราบว่าความสามารถในการอ่านและระดับสติปัญญามีความสัมพันธ์กันสูง

2 ทักษะที่ขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะและความพร้อม

ในการเริ่มต้นสอนอ่าน จะต้องคำนึงถึงความพร้อมและความสามารถของเด็กควบคู่กันไป เพราะการอ่านต้องอาศัยทักษะต่าง ๆ ที่เป็นทักษะย่อย ๆ ประกอบกัน เช่น การใช้สายตา การใช้อวัยวะออกเสียง เป็นต้น การที่รอให้เด็กพร้อมหรือเตรียมความพร้อมในการอ่านนี้จะช่วยป้องกันความล้มเหลวในการอ่านที่จะเกิดขึ้น

3 แรงจูงใจ

แรงจูงใจที่จะทำให้เด็กอ่าน มีทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก แรงจูงใจภายในเกิดขึ้นจากค้นพบคุณค่าของการอ่านด้วยตัวเอง เช่น ได้รู้เหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัว ได้รับความเพลิดเพลิน สนุกสนานจากเรื่องที่อ่าน เป็นต้น ส่วนแรงจูงใจจากภายนอกได้มาจากการส่งเสริมของพ่อแม่ ครู อาจารย์ หรือเพื่อน ๆ ในรูปของการให้รางวัล คำชมเชย การรายงาน ความก้าวหน้า การแนะนำด้านการอ่าน เป็นต้น

4 สภาพร่างกาย

เด็กที่มีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ จะเรียนอ่านได้ดีกว่าเด็กที่เจ็บป่วยเป็นประจำ ความไม่สมบูรณ์ของร่างกาย เช่น ปวดหัว ไม่สบาย ทำให้เด็กขาดสมาธิ และอาจต้องขาดเรียนบ่อย ๆ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนอ่านของเด็กได้

5 สภาพอารมณ์

ทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรือครู ต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและพยายามคาดหวังให้เด็กเป็นคนที่อ่านหนังสือได้เก่งและคล่อง แรงกดดัน ความคาดหวัง อาจทำให้เด็กเกิดความตระหนก และขาดความมั่นใจ กลัวจะทำไม่ได้ดังหวัง การทะเลาะเบาะแว้งภายในบ้าน การหย่าร้างของพ่อแม่ ความวิตกกังวลต่าง ๆ จะทำให้สภาพอารมณ์ขาดความมั่นคง และรบกวนสมาธิในขณะที่อ่าน ทำให้การพัฒนาด้านการอ่านเกิดปัญหา เด็กที่มีสภาพอารมณ์เช่นนี้ย่อมประสบความยากลำบากในการเรียนอ่านให้ได้ผล

6 สภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน จะมีผลกระทบต่อการอ่านของเด็ก เด็กที่มาจากครอบครัวที่รักการอ่าน อ่านหนังสือเป็นประจำ และรู้คุณค่าของการอ่าน จะมีความรอบรู้ความชำนาญมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่สนใจการอ่าน และไม่เคยพูดถึงเรื่องราวและสิ่งต่าง ๆ ที่ได้อ่าน ส่วนสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน เช่น จำนวนหนังสือที่มีอยู่ ประเภทของหนังสือ และการสนับสนุนของครู จะมีอิทธิพลดึงดูดความสนใจของเด็กเข้าไปสู่การอ่านหนังสือได้

7 การจัดโปรแกรมการอ่าน

ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านได้แสดงความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการอ่านนั้น จะมีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กมาก นอกจากนี้จะขึ้นอยู่กับวิธีสอนและอุปกรณ์แล้ว ยังต้องพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการจัดการเรียนการสอน การเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม การเลือกสิ่งที่จะให้เด็กอ่านให้เด็กอ่านให้ตรงกับระดับความสนใจของเด็กด้วย

แฮริส ได้กล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการอ่านไว้ว่า การอ่านจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหลายประการ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการอ่านอาจแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 4 ประเภทคือ (จวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ 2524 : 39-43 , อ้างอิงมาจาก Harris n d)

1 ตัวแปรที่เกี่ยวกับตัวผู้อ่าน ได้แก่ วุฒิภาวะ ความพร้อม การสนใจ สมรรถวิสัยในการอ่าน และคุณลักษณะทางบุคลิกภาพของผู้อ่าน

2 ตัวแปรที่เกี่ยวกับการอ่าน หมายถึง ความแตกต่างประการต่าง ๆ ของวัสดุในการอ่าน ซึ่งอาจแตกต่างกันในด้านความยากง่าย ความยาว และความคล้ายคลึง นอกจากนี้ยังอาจพบ

ความแตกต่างในเรื่องของความสนุกสนาน น่าเรียน น่าอ่าน น่าเบื่อหน่าย สิ่งเหล่านี้ต่างก็มีอิทธิพลต่อการอ่านทั้งสิ้น

3 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับวิธีอ่าน ประกอบด้วย การฝึกฝนซึ่งจะช่วยเพิ่มทักษะในการอ่านให้ดีขึ้น นอกจากนี้ก็ยังมี การอ่านเพิ่มเติม การท่องจำ การรู้ผลงาน การใช้ประสาทรับรู้ในการอ่าน การให้คำแนะนำ การแนะแนวการอ่าน เครื่องล่อใจ ตลอดจนความใส่ใจในการอ่าน

4 ตัวแปรเกี่ยวกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการอ่านของเด็ก เช่น เด็กที่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม หรืออยู่ในแหล่งถิ่นทุรกันดารห่างไกลความเจริญ นอกจากนี้การที่เด็กต้องรับภาระช่วยงานบ้านมากเกินไปทำให้ไม่มีเวลาอ่านหนังสือค้นคว้าหาความรู้

ปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการอ่านของของเด็กทั้งสิ้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านภาษาไทย

2.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

บราม (Braam 1963) ได้ทำการศึกษาอัตราเร็วในการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1,000 คน ซึ่งมีความสามารถในการอ่านระดับต่าง ๆ กัน ผู้วิจัยใช้แบบฝึกหัดพัฒนาอัตราเร็วในการอ่าน ทำการฝึกเป็นระยะเวลา 6 เดือน ต่อจากนั้นจึงทำการทดสอบหลังเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนมีอัตราเร็วขึ้นในการอ่าน คิดเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นต่อ 1 นาที เมื่อจำนวนครั้งฝึกมากขึ้นจำนวนคำก็เพิ่มขึ้น

เดลานีย์ (Deklaney 1985 111 – A) ทำการศึกษาผลของยุทธวิธีในการฝึกอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับ 4 และระดับ 5 โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ฝึกให้นักเรียนจับใจความสำคัญของเรื่องแล้วทำการจดบันทึกเอาไว้ กลุ่มที่ 2 ฝึกโดยให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องแล้วขีดเส้นใต้ในประเด็นสำคัญเหล่านั้นเท่าที่จำได้ แล้วกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุมใช้วิธีเดิม ผลการทดลองพบว่าคะแนนความเข้าใจโดยเฉลี่ยของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม

เดคเคอร์ (Decker 1988 1764 – A) ได้ศึกษาผลของการเขียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เรียนอยู่ในระดับ 10 - 12 จากโรงเรียนมัธยมศึกษา 4 แห่ง ในบริเวณชุมชนเทือกเขาร็อกกี้ โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองเรียนการอ่านโดยเลือกหัวข้อที่อ่านแล้วนำมาเขียนทุกวัน วันละ 10 นาที เป็นเวลา 16 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนการอ่านโดยไม่เขียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความเข้าใจการอ่านดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

2.2.2 งานวิจัยในประเทศไทย

พูลศรี เติตชัย (2531 บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นในการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองกับความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่

4 พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บุญชัย เกรียงบุรณนันทน์ (2534 104 – 115) ศึกษาภูมิหลังทางด้านครอบครัวที่มีผลต่อความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีภูมิลำเนาในเขตและนอกเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จำนวน 160 คน และผู้ปกครองของนักเรียนเหล่านี้ โดยแบ่งเป็นนักเรียนจากโรงเรียนในเขตเทศบาล 80 คน เป็นนักเรียนจากโรงเรียนนอกเขตเทศบาล 80 คน และในแต่ละกลุ่มยังได้แบ่งเป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงและต่ำอย่างละ 40 คน ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่าน และมีทัศนคติที่ดีต่อการส่งเสริมการอ่านสูงกว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ แสดงว่าถ้าผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านสูง หรือมีทัศนคติที่ดีต่อการส่งเสริมการอ่าน จะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านสูงด้วย ซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงยังมีปัญหาในการส่งเสริมการอ่านน้อยกว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำอีกด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 คน จากประชากรซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

- 1 เป็นนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
- 2 ลักษณะครอบครัวคือ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
- 3 มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร
- 4 ฐานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน คือรายได้ของครอบครัวประมาณเดือนละ 10,000 - 15,000 บาท

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า แบ่งเป็น

- 1 แบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาไทย
- 2 วิธีการศึกษารายกรณี มีวิธีการศึกษา 7 ขั้นตอน ดังนี้
 - 2 1 การกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน
 - 2 2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2 3 การวินิจฉัย
 - 2 4 การช่วยเหลือ
 - 2 5 การทำนายผล
 - 2 6 การติดตามผล

2.7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

กระบวนการศึกษารายกรณีทั้ง 7 ขั้นตอนดังกล่าว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1 กำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน

การกำหนดปัญหาในการวิจัยครั้งนี้ พฤติกรรมที่เป็นปัญหา คือ การที่นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาสาเหตุของการที่นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย เพื่อจะได้ทำการช่วยเหลือและส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาไทยที่ถูกต้อง

สมมติฐานในการศึกษารายกรณีครั้งนี้ คือ การที่นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยเกิดจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1 ตัวนักเรียน ได้แก่ ทักษะคิดต่อการเรียนวิชาภาษาไทย , นิยรักการอ่าน

2 สิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 สิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง , รายได้ของผู้ปกครอง , ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง , การสนับสนุนด้านการเรียนของผู้ปกครอง , สัมพันธภาพของสมาชิกในบ้าน

2.2 สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู , สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 เทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 8 เทคนิค ดังนี้

2.1.1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต เพื่อเก็บข้อมูลไว้ประกอบการพิจารณาวินิจฉัยและเข้าใจพฤติกรรมเพื่อการช่วยเหลือต่อไป โดยการสังเกตนักเรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น สถานการณ์ในชั้นเรียน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการสังเกตแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 30 นาที โดยหลังจากสังเกตผู้วิจัยได้บันทึกการสังเกตในแบบบันทึกการสังเกตและสรุปพฤติกรรมที่แสดงออก

2.1.2 การสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลจากนักเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน โดยการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) และไม่เป็นทางการ (Informal Interview) กับบุคคลต่อไปนี้

- 1 นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 2 ครูประจำชั้น
- 3 ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย
- 4 เพื่อนสนิทที่โรงเรียน
- 5 ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ในการสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ใช้เวลา 30 - 60 นาที และบันทึกผลการสัมภาษณ์ทันทีหลังจากยุติการ

2 1 3 การเยี่ยมบ้าน เพื่อสังเกตความเป็นอยู่ทางบ้านและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางบ้านของนักเรียน และยังเป็นการร่วมมือกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนโดยการปฏิบัติ ดังนี้

2 1 3 1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการเยี่ยมบ้าน

2 1 3 2 นัดหมายวัน เวลา ที่จะเยี่ยมบ้านกับผู้ปกครองของนักเรียน

2 1 3 3 ไปเยี่ยมบ้านพร้อมทั้งสังเกตและสัมภาษณ์บิดามารดา รวมทั้งบุคคลภายในบ้านตามความเหมาะสม เพื่อหาข้อมูลในเรื่องสัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัว ทักษะคิดของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน ทักษะคิดของผู้ปกครองที่มีต่อผู้รับการศึกษา ความเป็นอยู่และค่านิยมของผู้ปกครองในด้านต่าง ๆ

2 1 3 4 การบันทึกการเยี่ยมบ้าน ในการเยี่ยมบ้านผู้วิจัยใช้เวลาไปเยี่ยมบ้านคนละ 1 ครั้ง ใช้เวลาในการเยี่ยมบ้านประมาณ 30 - 60 นาที

2 1 4 การเขียนอัตชีวประวัติและบันทึกประจำวัน

2 1 4 1 การเขียนอัตชีวประวัติ ให้นักเรียนเขียนหลังจากที่ผู้วิจัยได้สร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนแล้ว จึงให้เริ่มเขียนอัตชีวประวัติโดยไม่กำหนดหัวข้อ แต่ให้แนวทางว่าให้เขียนเล่าเรื่องของตนเองและครอบครัว ตั้งแต่จำความได้ถึงปัจจุบันและให้บอกความคาดหวังในอนาคต ทักษะคิดที่มีต่อครอบครัว โรงเรียน และการศึกษา

เมื่อทราบข้อมูลการเขียนอัตชีวประวัติแล้วจึงนำการเขียนอัตชีวประวัติมาวิเคราะห์ โดยใช้แนวทางวิเคราะห์ของ Froehlich (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ 2529 : 148 , อ้างอิงจาก Froehlich 1959) โดยพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้

- 1 สิ่งที่ขาดหายไปหรือการเว้นข้อความบางอย่าง (Omission)
- 2 ความยาวของอัตชีวประวัติ (Length)
- 3 คำศัพท์ที่ใช้ (Vocabulary)
- 4 ระดับความลึกซึ้งของความรู้สึก (Level or Depth of Expression)
- 5 การจัดลำดับความคิด (Organization)
- 6 การกลบเกลื่อน (Gloss)
- 7 การแต่งเรื่องขึ้นเอง (Fabrication)
- 8 ลักษณะการเขียน (Appearance)
- 9 ความผันแปรของปฏิกิริยา (Tonal Variation)

ผู้วิจัยใช้เทคนิคในการเขียนอัตชีวประวัติเพื่อหาข้อมูลส่วนตัวบางเรื่อง เช่น ความรู้สึกที่มีต่อตนเองและสิ่งแวดล้อมในเรื่อง ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน บุคคลรอบข้าง สังคมและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่วัยเด็กจนถึงปัจจุบัน

2 1 4 2 บันทึกประจำวัน คือ การให้ผู้รับบริการศึกษา เขียนบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับตนเองเป็นการเปิดเผยความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อเหตุการณ์ และสภาพแวดล้อมรอบตัว โดยการชี้แจงให้ผู้รับการศึกษาทราบถึงวัตถุประสงค์ในการเขียนบันทึกประจำวัน และให้เขียนต่อเนื่องเป็นเวลา 1 สัปดาห์ โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ 2529 : 176)

- 1 ชื่อ อายุ เพศ ของผู้บันทึก
- 2 วัน เดือน ปี ที่บันทึก
- 3 กิจกรรมที่ทำในวันบันทึก

หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกประจำวัน มาทำการวิเคราะห์ตีความหมาย เพื่อหาข้อมูลในเรื่องการดำเนินชีวิตประจำวัน ความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ความขัดแย้งและความสุขในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้รับการศึกษา ซึ่งการเขียนบันทึกประจำวันนี้ทำให้ทราบนิสัยส่วนตัวของนักเรียน

2 1 5 แบบสอบถามและแบบสำรวจ

เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดบางประการที่เป็นประโยชน์ในการวินิจฉัยปัญหา และให้การช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่างต่อไป ได้แก่

- 2 1 5 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- 2 1 5 2 แบบสอบถามตัวฉัน
- 2 1 5 3 แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย
- 2 1 5 4 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน
- 2 1 5 5 แบบสอบถามการสนับสนุนด้านการเรียนของผู้ปกครอง
- 2 1 5 6 แบบสอบถามใครเอ่ย

2 1 6 การใช้แบบทดสอบ

เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการวินิจฉัยปัญหา และเป็นประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่าง แบบทดสอบที่ใช้ มีดังนี้

- 1 แบบทดสอบเชาว์ปัญญา ใช้แบบทดสอบ
Standard Progressive Matrices (SPM)
- 2 แบบทดสอบบุคลิกภาพ ใช้แบบทดสอบ
 - 2 1 Bender Gestalt Test
 - 2 2 Draw A Person Test

2.3 The Kinetic - House - Tree - Person K H T P

2.1.7 สังคมมิติ

เพื่อให้ทราบความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่มและศึกษาโครงสร้างทางสังคมของกลุ่มว่ามีธรรมชาติที่แท้จริงอย่างไร โดยผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำสังคมมิติให้ครูประจำชั้นทราบ และผู้วิจัยขอเวลาในการดำเนินการทำสังคมมิติเองในชั้นเรียน มีการกำหนดสถานการณ์ขึ้นตามความมุ่งหมายในการสำรวจของผู้วิจัย คือ ต้องการสำรวจว่านักเรียนที่ถูกศึกษานั้นมีความสัมพันธ์ทางด้านสังคมในการคบเพื่อนอย่างไร

2.1.7.1 ขั้นตอนในการทำสังคมมิติ มีดังนี้

- 1 เขียนชื่อ นามสกุล ของตนไว้ในหัวกระดาษพร้อมทั้งเขียนวันที่และห้องเรียนกำกับไว้ด้วย
- 2 กำหนดสถานการณ์ คือ "ถ้าจะไปเที่ยวสวนสนุกนักเรียนจะเลือกใครนั่งข้าง ๆ นักเรียน " ซึ่งต้องเน้นเพื่อนในห้องเรียนเดียวกันโดยเลือกเพื่อนได้ 2 คน ตามลำดับของความชอบมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด "
- 3 ให้นักเรียนเขียนชื่อเพื่อนลงในแผ่นกระดาษที่แจกให้โดยเรียงลำดับเลือกใครคนแรกเป็นอันดับ 1 และใครรองลงมาเป็นอันดับ 2

เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำมาจัดกระทำข้อมูล สร้างตารางสังคมมิติขึ้น เขียนชื่อนักเรียนในช่องผู้เลือกและผู้ได้รับเลือก กรอกระดาษในตารางพร้อมกับสรุปผลของคะแนนที่กรอกลงในตารางนั้น นำผลสรุปของคะแนนที่กรอกลงในตารางมาสร้างแผนผังสังคมมิติ โดยดำเนินการสร้างดังนี้

1 กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ได้แก่

นักเรียนชาย □

นักเรียนหญิง ○

เลือกอันดับที่ 1 →

เลือกอันดับที่ 2 →

เลือกซึ่งกันและกันในอันดับ 1 ↔

เลือกซึ่งกันและกันในอันดับ 2 →

2 สร้างแผนผังสังคมมิติโดยใช้หลักทางสถิติ ดังนี้คือ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ 2527 : 194 - 195)

2.1 กำหนดวงกลม 4 วง ที่มีขนาดต่างกัน สามารถซ้อนกันทั้ง 4 วง โดยใช้หลักของควอไทล์ (Quatile) ซึ่งแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน

2.2 เรียงลำดับคะแนน (X)

23 หาความถี่ของคะแนน (f)

24 หาความถี่สะสมของคะแนน (cf)

25 หาดำแหน่งของควอไทล์ที่ 1,2,และ 3

26 หาดำแหน่งของควอไทล์ที่คำนวณได้ ดังนี้

261 วงกลมในสุดคือ คนที่ได้คะแนนมากกว่าควอไทล์ที่ 3

ขึ้นไป

262 วงกลมถัดออกมาติดวงกลมใน คือ คนที่ได้คะแนนอยู่

ในระหว่างควอไทล์ที่ 2 และ 3

263 วงกลมถัดออกมาติดวงกลมนอก คือ คนที่ได้คะแนนอยู่

ในระหว่างควอไทล์ที่ 1 และ 2

264 วงกลมนอกสุด คือ คนที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนใน

ควอไทล์ที่ 1

3 ตีความหมายของแผนผังสังคมมิติที่ได้เกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มและบทบาทของสมาชิกกลุ่ม ขณะเดียวกันก็พิจารณารูปร่างทางสังคมของนักเรียนที่ถูกศึกษาเพื่อตีความหมายสัมพันธ์ของนักเรียนที่ถูกศึกษาด้วยเพื่อนในกลุ่ม

นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้ใช้กลวิธี “ ใครเอ่ย ” (Guess Who or Who's Who Technique) โดยใช้แบบสอบถาม “ ใครเอ่ย ” ควบคู่กับการทำสังคมมิติ

218 ระเบียบสะสม เพื่อใช้เก็บข้อมูลของผู้รับการศึกษา ซึ่งโรงเรียนได้รวบรวมไว้แล้วโดยเก็บข้อมูลของนักเรียนเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ครอบครัว สุขภาพ การศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือร่วมกับข้อมูลที่ได้จากแหล่งอื่น ๆ

3 วินิจฉัย

หมายถึง การนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมจากหลาย ๆ วิธีมาเป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยสาเหตุของปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย โดยนำหลักเกณฑ์ในทฤษฎีทางจิตวิทยามาพิจารณาวินิจฉัยสาเหตุ และหาวิธีการแก้ไขหรือคิดมาตรการต่าง ๆ ที่จะนำมาช่วยเหลือแนะแนวทางแก่ผู้รับการศึกษาในการแก้ไขต่อไป

4 การช่วยเหลือ

หมายถึง การแก้ปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของนักเรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ได้แก่ การให้คำแนะนำ การชี้แนะ การให้คำปรึกษา เพื่อให้เด็กนักเรียนมีทักษะการอ่านที่ถูกต้อง

5 การทำนายผล

หมายถึง การคาดการณ์ล่วงหน้า เพื่อบอกให้ทราบว่าจะสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่มีทักษะการอ่านภาษาไทยได้มากน้อยเพียงใด

6 การติดตามผล

หมายถึง การที่ผู้วิจัยได้กระทำหลังการช่วยเหลือแล้ว และศึกษาเพิ่มเติมภายหลังการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนไปแล้วว่าได้ผลอย่างไร การช่วยเหลือประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเพียงใด หากมีข้อบกพร่องจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขจนสามารถแก้ไขปัญหาคือการไม่มีทักษะการอ่านภาษาไทยได้

7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยปฏิบัติ ดังนี้

7 1 สรุปผลทุกครั้งหลังทำการศึกษาในแต่ละครั้ง ทำให้ทราบว่าจะทำอะไรไปแล้วบ้างและให้ขอเสนอแนะว่าควรมีการวางแผนในการทำอะไรในการศึกษาครั้งต่อไป

7 2 สรุปก่อนที่จะปิดการศึกษา โดยสรุปผลของการทำการศึกษาไว้ทั้งหมด และให้ข้อเสนอแนะไว้สำหรับผู้ที่จะศึกษา นักเรียนทั้ง 6 คนต่อไป โดยเสนอแนะไว้ 3 กลุ่ม คือ

7 2 1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษาเป็นรายกรณี

7 2 2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษาเป็นรายกรณี

7 2 3 ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลทั่วไป ที่สนใจศึกษาปัญหาทางการเรียนในลักษณะเช่นเดียวกันต่อไป

การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

ในการศึกษารายกรณีต้องมีการประชุมปรึกษารายกรณี เพื่อปรึกษาร่วมกัน หลังจากทำการศึกษารายกรณีแล้ว โดยมีจุดประสงค์ของการประชุมปรึกษารายกรณี เพื่อพิจารณาปัญหาตามข้อเท็จจริงจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายในที่ประชุมและเพื่อลดความโน้มเอียง หรือการมองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแง่ร้าย ทำให้ได้รับข้อเสนอในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายในที่ประชุม โดยในการวิจัยได้กำหนดให้มีการประชุมปรึกษารายกรณี สำหรับนักเรียนที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 6 รายละ 1 ครั้ง ในการประชุมปฏิบัติ ดังนี้

1 การประชุมปรึกษาเป็นรายกรณี ใช้การประชุมปรึกษาเป็นรายกรณีในลักษณะของการประชุมกลุ่มใหญ่ ซึ่งประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

1 1 ประธาน ได้แก่ ครูประจำวิชาภาษาไทย

1 2 ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูที่ปรึกษา และอาจารย์ที่เกี่ยวข้อง

1 3 ผู้สนใจ ได้แก่ ครูในโรงเรียน

2 การประชุมปรึกษาเป็นรายกรณี ทำการประชุมรายละเอียด 1 ครั้ง ๆ ละ 1 คน ใช้เวลาในการประชุมประมาณ 1 ชั่วโมง

3 ในการประชุมแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะกล่าวรายงานประวัติและวิธีการต่าง ๆ ที่ศึกษาโดยไม่มีบันทึกย่อแจกสมาชิก เนื่องจากเกรงว่าจะเป็นหลักฐานที่สมาชิกอาจนำไปเปิดเผยต่อไปได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ในลักษณะของการวิจัยเชิงความสัมพันธ์ (Interrelationship Studies) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยละเอียดทุกขั้นตอน โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ดังรายละเอียดที่กล่าวไว้ในหัวข้อเรื่องเทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจึงเป็นการนำข้อมูลมาสรุปหาข้อเท็จจริง รวมทั้งวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาทางการเรียนของผู้รับการศึกษา ก่อนและหลังการศึกษารายกรณี ดังนั้นการรายงานการวิจัย จึงเขียนสรุปเป็นรายบุคคลและโดยภาพรวมทั้ง 6 คน ตั้งแต่ ลักษณะของปัญหา ประวัติด้านต่างๆ โดยย่อ การวินิจฉัย การช่วยเหลือ การส่งเสริม การติดตามผล ตลอดจนการสรุปผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการใช้เทคนิค 8 เทคนิค ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถสรุปและวิเคราะห์ โดยภาพรวมดังนี้

กรณีศึกษารายที่ 1 เด็กชาย ก (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2548)

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย ก เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อายุ 12 ปี รูปร่างผอม ผิวคล้ำ นัยน์ตาสีดำ ใบหน้ารูปไข่ ผมสั้นทรงนักเรียน แต่งกายสะอาดถูกระเบียบ บุคลิกภาพร่าเริงแจ่มใสและเป็นกันเอง จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตในห้องเรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที จากการสังเกตพบว่า เด็กชาย ก เป็นเด็กกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง เวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ เด็กชาย ก จะไม่ชอบทำงานอยู่ที่โต๊ะเรียนแต่จะลุกจากที่เดินไปเดินมา มีการพูดคุยกับเพื่อนสนิทเป็นระยะ มีอาการเหม่อลอยเป็นบางครั้ง

2 การสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์เด็กชาย ก ทราบว่าเด็กชาย ก อาศัยอยู่กับบิดามารดา เป็นบุตรคนเดียว เด็กชาย ก ได้เงินมาโรงเรียนวันละ 40 บาท โดยได้รับเงินจากบิดา เด็กชาย ก ย้ายโรงเรียนมาจากโรงเรียนวัดประสิทธิเวท เพราะมารดาต้องการให้ย้ายมาเรียนที่โรงเรียนสามเสนนอก ชอบเรียนวิชาศิลปะและวิชาพลศึกษา ไม่ชอบเรียนวิชาเกษตร บิดาของเด็กชาย ก ประกอบอาชีพเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย ทำงานไม่เป็นเวลาเพราะต้องเข้าเวร จึงไม่ค่อยได้ใกล้ชิดกับบิดามากนัก ส่วนมารดาประกอบอาชีพเย็บผ้าอยู่ที่บ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวดี เมื่อกลับจากโรงเรียนเด็กชาย ก จะออกไปเล่นเกมกับเพื่อน ๆ ที่ร้านเกมส์ กว่าจะกลับบ้านก็เย็น ๆ จึงไม่ได้ทบทวนบทเรียน

2.2 การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น ทราบว่า เด็กชาย ก เป็นเด็กร่าเริงแจ่มใส แม้ว่าจะย้ายโรงเรียนมาแต่ก็ปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ดี เป็นเด็กร่าเริงแจ่มใส มีเพื่อนสนิทประมาณ 3 - 4 คน มาเรียนทุกวันไม่เคยขาดเรียน

2.3 การสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ทราบว่าเด็กชาย ก ชอบพูดคุยกับเพื่อนเวลาที่ครูสอน ไม่ค่อยสนใจฟังครูในขณะที่ครูกำลังสอน และชอบนำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

2 4 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิทของเด็กชาย ก ทราบว่า เด็กชาย ก เป็นคนสนุกสนาน ร่าเริง คุยสนุก ชอบแกล้งเพื่อนผู้หญิง ชอบวาดรูปและวาดรูปสวย มีน้ำใจ เวลาที่มีขนมก็จะแบ่งให้เพื่อน ๆ รับประทานเสมอ มีเพื่อนสนิทจำนวน 3 - 4 คน

2 5 การสัมภาษณ์มารดา เมื่อไปเยี่ยมบ้าน ทราบว่าเด็กชาย ก เป็นเด็กร่าเริงแจ่มใส มีเพื่อนมาก โดยมากจะเป็นเพื่อนเพศเดียวกันไม่ชอบเล่นกับเพื่อนต่างเพศ เวลาได้เงินค่าขนมก็จะไปเล่นเกมที่ร้านเกมสไม้อ่านขนมรับประทาน เวลาอยู่บ้านไม่เคยทบทวนบทเรียนแต่จะดูโทรทัศน์

3 การเยี่ยมบ้าน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน จำนวน 1 ครั้ง วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2548 ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและมารดาดังนี้

3 1 จากการสังเกตพบว่า สภาพบ้านเป็นบ้านไม้ 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นที่ทำงานของมารดา โดยเป็นมุมสำหรับวางจักรเย็บผ้า 3 ตัว มีการจัดแบ่งเนื้อที่ใช้สอยอย่างเป็นระเบียบ โดยแบ่งเป็นห้องครัว ห้องน้ำและที่สำหรับนั่งดูโทรทัศน์ ส่วนชั้น 2 เป็นห้องนอน สภาพแวดล้อมบริเวณรอบ ๆ ก็จะเป็นบ้านไม้อยู่ติด ๆ กัน

3 2 จากการสัมภาษณ์ พบว่า เด็กชาย ก เป็นเด็กร่าเริงแจ่มใส คุยเก่ง บิดาทำงานไม่เป็นเวลาที่แน่นอนจึงไม่ค่อยได้ดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ก เท่าที่ควร เพราะบางครั้งบิดาเข้าเวรดึกกว่าจะออกเวรก็เช้า เมื่อกลับมาถึงบ้านก็ต้องรีบเข้านอน ส่วนมารดาทำงานเย็บผ้าอยู่ที่บ้านมีลูกจ้าง 2 คน ไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ก มากนัก เด็กชาย ก มักจะออกไปเล่นกับเพื่อน ๆ นอกบ้านเสมอ โดยจะชอบไปเล่นเกมที่ร้านเกมส กว่าจะกลับก็เย็น ๆ บางครั้งก็ต้องไปตามให้กลับบ้าน อยู่บ้านไม่เคยทบทวนบทเรียน เมื่อมีเวลาว่างก็จะดูโทรทัศน์

4 อัตชีวประวัติและบันทึกประจำวัน

4 1 อัตชีวประวัติ

จากอัตชีวประวัติทราบว่า ครอบครัวของเด็กชาย ก เป็นครอบครัวขนาดเล็ก ประกอบด้วย บิดา มารดา และเด็กชาย ก รวมสมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด 3 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังนี้

4 1 1 ชีวิตในวัยเด็ก เด็กชาย ก มีความประทับใจชีวิตในวัยเด็กมากเพราะได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดาเป็นอย่างดี

4 1 2 ชีวิตในปัจจุบัน พบว่า ขณะนี้เด็กชาย ก เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก มีเพื่อนสนิทมาก 1 คน ชอบเรียนวิชาศิลปะเพราะชอบวาดรูป

4 1 3 ชีวิตในอนาคต พบว่า เด็กชาย ก มีความใฝ่ฝันอยากเป็นทหาร เพราะจะได้ปกป้องบ้านเมือง

จากการวิเคราะห์อัตชีวประวัติ ของเด็กชาย ก พบว่า เด็กชาย ก เขียนหนังสือไม่ค่อยถูก

4.2 บันทึกประจำวัน

จากการบันทึกประจำวันเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2548 - 7 มีนาคม 2548 ทำให้ทราบว่ากิจวัตรประจำวันของเด็กชาย ก ในแต่ละวันคล้ายคลึงกัน คือ ทำภารกิจส่วนตัว ไปโรงเรียน เลิกเรียนแล้วกลับบ้าน ในวันหยุดสุดสัปดาห์ไปเที่ยวกับครอบครัว

จากบันทึกประจำวันพบว่า เด็กชาย ก ไม่ได้ทบทวนบทเรียนในวันหยุด เมื่อมีเวลาว่างจะดูโทรทัศน์ และรดน้ำต้นไม้

5 สังคมมิติ

จากสังคมมิติ สถานการณ์คือ " ไปเที่ยวสวนสนุก " ปรากฏว่าเด็กชาย ก อยู่ในบทบาทของ NEGLECTEE ซึ่งเป็นผู้ที่สมาชิกในกลุ่มเลือกเพียงเล็กน้อย สัมพันธภาพของสมาชิกในกลุ่มมีการแบ่งออกเป็นหลายกลุ่มย่อย

6 แบบสอบถาม

6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

จากแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว พบว่า

ด้านครอบครัว เด็กชาย ก อาศัยอยู่กับบิดามารดา เป็นบุตรคนเดียว บิดาของเด็กชาย ก มีอาชีพเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 6,000 บาท มารดาของเด็กชาย ก มีอาชีพเย็บผ้า มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 8,000 บาท เด็กชาย ก ได้รับเงินค่าใช้จ่ายประจำวันจากบิดา วันละ 40 บาท

ด้านสุขภาพ สุขภาพเด็กชาย ก แข็งแรงดี ไม่มีโรคประจำตัว เคยประสบอุบัติเหตุตกเก้าอี้ ได้รับบาดเจ็บคางแตกตอนอายุ 8 ปี

ด้านสังคม เด็กชาย ก มีเพื่อนสนิท 3 - 4 คน มีความสุขที่ได้อยู่กับเพื่อน ๆ เวลาที่พบเพื่อน ๆ ส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียน ส่วนที่บ้านเพื่อน ๆ จะมาเที่ยวบ้างเป็นบางครั้ง ถ้ามีเวลาว่างเด็กชาย ก จะดูโทรทัศน์และฟังวิทยุ

ด้านงานอดิเรก งานอดิเรกของเด็กชาย ก คือ เล่นเกมส์ หนังสือที่ชอบอ่านคือหนังสือฆ่ากัน กีฬาที่เล่นที่ชอบคือฟุตบอล เล่นดนตรีไม่ได้เลย มีความสนใจเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยบ้าง แต่ชอบร้องเพลง

ด้านการศึกษา พบว่า เด็กชาย ก ไม่ได้ทำตารางกำหนดเวลาอ่านหนังสือ ได้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาสีของโรงเรียน ได้สมัครเป็นสมาชิกชมรมพละ เคยเป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรม

6.2 แบบสอบถามตัวฉัน

จากแบบสอบถามตัวฉัน พบว่า เด็กชาย ก มีความพึงพอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สิ่งที่ต้องการได้จากคนรอบข้างคือ เงินเพื่อที่จะนำไปซื้อของที่ที่ต้องการ นำไปเล่นเกมส์ สิ่งที่ชอบและพอใจ

เกี่ยวกับตนเองคือนิสัยรักเพื่อน สิ่งที่ไม่ชอบเกี่ยวกับตนเองคือชอบแกล้งเพื่อน สิ่งที่ยากปรับปรุงเกี่ยวกับตนเองคือ นิสัยชอบแกล้งเพื่อน ส่วนความภาคภูมิใจเกี่ยวกับตนเอง คือ ได้ช่วยแม่ทำงานบ้านบ้าง

63 แบบสอบถามการสนับสนุนด้านการเรียนจากผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองของเด็กชาย ก สนับสนุนด้านการเรียนปานกลาง โดย เมื่อใกล้สอบผู้ปกครองของเด็กชาย ก จะเตือนให้เด็กชาย ก อ่านหนังสือบ้าง พุดคุยเกี่ยวกับการเรียนของเด็กชาย ก บ้าง ผู้ปกครองของเด็กชาย ก เตือนให้เด็กชาย ก ทบทวนบทเรียนเป็นบางครั้ง และผู้ปกครองของเด็กชาย ก ให้คำแนะนำกับเด็กชาย ก เมื่อมีปัญหาการเรียนเป็นบางครั้ง

64 แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย พบว่าเด็กชาย ก มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดย เด็กชาย ก ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทย รู้สึกเบื่อวิชาที่ต้องท่องจำ เบื่อหน่วยต่อการทบทวนบทเรียนและการทำแบบฝึกหัดวิชาภาษาไทย เด็กชาย ก มีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนในขณะที่ครูสอน

65 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน พบว่า เด็กชาย ก มีนิสัยรักการอ่านน้อย โดย เด็กชาย ก จะใช้เวลาว่างในการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุมากกว่าอ่านหนังสือ ไม่ค่อยยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่านที่บ้าน จะอ่านหนังสือเมื่อผู้ปกครองหรือครูสั่งให้อ่านเท่านั้น ในตอนเช้าก่อนเวลาโรงเรียนเข้า เด็กชาย ก ไม่ค่อยเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุดและในวันหยุดเด็กชาย ก จะใช้เวลาในการอ่านหนังสือเป็นส่วนน้อย

66 แบบสอบถามใคร่อย่ จากแบบสอบถามใคร่อย่ พบว่า เด็กชาย ก ได้รับการประเมินจากเพื่อน ๆ ในข้อผู้ที่ตรงต่อเวลา ผู้ที่พูดจาเหลวไหล ผู้ที่กล้าหาญและผู้ที่ชอบรังแกเพื่อน

7 แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7 1 แบบทดสอบเชาวน์ปัญญา Standard Progressive Matrices (SPM)

จากแบบทดสอบเชาวน์ปัญญา SPM พบว่า เด็กชาย ก มีผลการทดสอบเทียบเป็น IQ = 97 ซึ่งมีเชาวน์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติ

7 2 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ พบว่า มีความคิดเพ้อฝัน การจัดลำดับความคิดดี ต่อเนื่อง มีความสมบูรณ์ทางเพศ อารมณ์มั่นคง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดื้อเงียบ ถูกชักจูงง่าย มีมนุษยสัมพันธ์ดี สุภาพอ่อนโยน มีความทะเยอทะยาน ก้าวร้าว

7 3 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพคน พบว่า เด็กชาย ก มีความวิตกกังวล รู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่พอใจในตนเอง ย้ำคิดย้ำทำ ชอบพึ่งพาผู้อื่น

7 4 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (The Kinetic - House - Tree - Person)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กชาย ก ให้ความสำคัญกับมารดา ต้องการความสมบูรณ์ รู้สึกว่าบ้านไม่อบอุ่น ต้องการการความเป็นส่วนตัว ไม่ต้องการให้ใครมาบุกรุก ชี้นาง

7 5 แบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาไทย พบว่าเด็กชาย ก มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย

8 ระเบียบสะสม

ข้อมูลที่ได้จากระเบียบสะสม เด็กชาย ก มาเรียนครบทุกวันไม่เคยขาดเรียน สุขภาพแข็งแรง ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า เด็กชาย ก มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย จากสาเหตุ ดังนี้

1 สาเหตุจากตัวนักเรียน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแบบทดสอบ พบว่า เด็กชาย ก ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม คือชอบแกล้งเพื่อน ชอบพูดคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูสอน มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย มีนิสัยรักการอ่านน้อย มีความวิตกกังวลขาดความภาคภูมิใจในตนเอง

2 สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม

2 1 สิ่งแวดล้อมที่บ้าน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถามและแบบทดสอบ ทำให้ทราบว่าเด็กชาย ก ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บิดามารดาไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่ด้านการเรียนของเด็กชาย ก เด็กชาย ก จึงขาดคนให้คำปรึกษาและแนะนำ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

2 2 สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

จากการสังเกต และการสัมภาษณ์ ทำให้ทราบว่าปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของเด็กชาย ก เกิดจาก การคบเพื่อนของเด็กชาย ก เพื่อน ๆ ของเด็กชาย ก มักจะชวนคุย ในขณะที่ครูกำลังสอน ทำให้เด็กชาย ก ไม่ตั้งใจเรียนและเรียนไม่ทันเพื่อน

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

จากการวินิจฉัยปัญหาของเด็กชาย ก แล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการช่วยเหลือ ดังนี้

1 ให้การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 การชี้แนะแนวทางและวิธีการเรียนที่ถูกต้อง โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ เด็กชาย ก เกี่ยวกับการจัดทำตารางในการทบทวนบทเรียนและฝึกทักษะการอ่าน เทคนิคการอ่าน การสร้างสมาธิในการเรียน เพื่อให้เด็กชาย ก พัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้มากขึ้น

1.2 การส่งเสริมให้เด็กชาย ก มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เด็กชาย ก เกี่ยวกับความสำคัญ ความจำเป็นและประโยชน์ของการเรียน วิชาภาษาไทย เพื่อให้เด็กชาย ก มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น เกิดความ กระตือรือร้น และมีสมาธิในการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น

1.3 การส่งเสริมให้เด็กชาย ก มีนิสัยรักการอ่าน โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ เด็กชาย ก เกี่ยวกับความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ของการอ่าน เพื่อให้เด็กชาย ก มีนิสัย รักการอ่านมากขึ้น เพื่อให้เด็กชาย ก เกิดความมานะพยายามในการพัฒนาทักษะการอ่าน

1.4 ให้ความเข้าใจ ความเอาใจใส่แก่เด็กชาย ก อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กชาย ก เกิดความรู้สึกรอบอุ่น มีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองในด้านการเรียนให้ เหมาะสม

2. ให้การช่วยเหลือโดยอ้อม ปฏิบัติดังนี้

ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันพฤหัสบดีที่ 3 มีนาคม 2548 เวลา 13.00 - 14.00 น. ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ครูประจำชั้น เพื่อขอความช่วยเหลือ ในการให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ และให้การช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมให้เด็กชาย ก สามารถพัฒนา ทักษะการอ่านภาษาไทย ได้มีผลการประชุมโดยมีมติเสนอแนะให้ เด็กชาย ก เข้าใจสาเหตุของ ปัญหาการไม่มีทักษะการอ่านภาษาไทย มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีสมาธิในการเรียน ฝึกฝน ทักษะการอ่าน จะทำให้เด็กชาย ก สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

การทํานายผล

จากการศึกษาปัญหาของเด็กชาย ก ทำให้ทราบว่าปัญหาการไม่มีทักษะการอ่านภาษาไทย น้อยของเด็กชาย ก มีสาเหตุมาจากหลายด้าน ได้แก่ ด้านตัวเด็กชาย ก ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วมีความเห็นว่าสาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวสามารถแก้ไข ได้ ถ้าเด็กชาย ก ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือ จากทุกฝ่าย อันได้แก่ ตัวของเด็กชาย ก เอง บิดามารดา เพื่อนของเด็กชาย ก ครูประจำชั้น และ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กชาย ก ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหามีทักษะ การอ่านภาษาไทยน้อยเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ปัญหาของเด็กชาย ก เป็นปัญหาที่ สามารถแก้ไขได้

การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1 จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและครูผู้สอนวิชาภาษาไทย พบว่า เด็กชาย ก ได้พยายามปรับปรุงพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น เช่น ไม่พูดคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูกำลังสอน ตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมายให้ทำ มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้น มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น

2 จากแบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาไทย พบว่า ก่อนทำการศึกษารายกรณีเด็กชาย ก มีคะแนนต่ำ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณีพบว่า เด็กชาย ก มีคะแนนทักษะการอ่านภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น แสดงว่าเด็กชาย ก สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1 ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กชาย ก มีดังนี้

เด็กชาย ก ควรยอมรับปัญหา และเข้าใจสาเหตุของปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของตนเอง มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนเอง เสริมสร้างทัศนคติทางบวกในการเรียนวิชาภาษาไทย พัฒนานิสัยรักการอ่าน เพื่อที่จะพัฒนาทักษะการอ่านของตนเอง

2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับ เด็กชาย ก ดังนี้

ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ควรให้กำลังใจ และ ดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ก อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เด็กชาย ก มีกำลังใจและความพยายามที่จะฝึกฝนทักษะการอ่านของตนเอง ตลอดจนให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือแก่เด็กชาย ก เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่าน เพื่อให้เด็กชาย ก ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการอ่านของตนเองได้ดียิ่งขึ้น

3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป ดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรให้ความเอาใจใส่ ความห่วงใย แก่เด็กชาย ก อย่างจริงใจและสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กชาย ก เกิดความไว้วางใจและเชื่อใจ กล้าที่จะเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวินิจฉัย การหาแนวทางแก้ไข และการให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

กรณีศึกษารายที่ 2 เด็กชาย ข (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2548)

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย ข เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อายุ 11 ปี รูปร่างอ้วน ผิวคล้ำ นัยน์ตาสีดำ ใบหน้ารูปไข่ ผมสั้นทรงนักเรียน แต่งกายสะอาดถูกระเบียบ พูดจาไพเราะ มีสัมมา

การวิเคราะห์ บุคลิกภาพว่าเร้าใจแจ่มใส จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตในห้องเรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที จากการสังเกตพบว่า เด็กชาย ข จะนั่งเฉยในขณะที่ครูสอน ไม่ตอบคำถามของครู บางครั้งก็เหม่อลอย ทำงานที่ครูมอบหมายช้า ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีการพูดคุยกับเพื่อนสนิทเป็นระยะ

2 การสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์เด็กชาย ข ทราบว่าเด็กชาย ข อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพี่ชาย 1 คน เด็กชาย ข ได้เงินมาโรงเรียนวันละ 30 บาท โดยได้รับเงินจากมารดา ชอบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ บิดาของเด็กชาย ข ประกอบอาชีพขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง ชอบดื่มสุราเป็นประจำ ส่วนมารดาประกอบอาชีพค้าขาย เมื่อเด็กชาย ข กลับจากโรงเรียนก็มาช่วยงานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ เมื่อมีเวลาว่างก็จะเล่นเกมสล็อตที่บ้าน หรือออกไปเล่นกับเพื่อน มักทะเลาะกับพี่ชายเสมอเพราะพี่ชายมักจะแกล้งเด็กชาย ข

2.2 การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น ทราบว่า เด็กชาย ข เป็นเด็กเกียจ ๆ พูดน้อย ทำงานช้า ไม่ค่อยมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีเพื่อนสนิท 2 - 3 คน มาเรียนทุกวันไม่เคยขาดเรียน

2.3 การสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ทราบว่าเด็กชาย ข ไม่ค่อยขยัน ทำงานที่ครูมอบหมายให้ช้ากว่าเพื่อนคนอื่น ๆ ไม่ค่อยพูด ไม่ค่อยตั้งใจเรียน ไม่แสดงความคิดเห็นเวลาที่ครูถาม

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิทของเด็กชาย ข ทราบว่า เด็กชาย ข มีเพื่อนสนิท 2 - 3 คน เรียนไม่เก่ง ชอบนำของเล่นมาเล่นที่โรงเรียน

2.5 การสัมภาษณ์มารดา เมื่อไปเยี่ยมบ้าน ทราบว่าเมื่อเด็กชาย ข กลับจากโรงเรียนก็จะมาช่วยแม่ทำงานบ้าน เช่นกวาดบ้าน ถูบ้าน มารดาให้ช่วยเหลืองานเล็ก ๆ น้อย ๆ เมื่อมีเวลาว่างจึงจะเล่นเกมกับเพื่อน หรือออกไปเล่นกับเพื่อน ๆ ช้างนอก บิดามารดาไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ข มากนักเนื่องจากต้องทำงาน และบิดาติดสุรา แต่จะให้พี่ชายของเด็กชาย ข ช่วยดูแล

3 การเยี่ยมบ้าน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน จำนวน 1 ครั้ง วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2548 ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและมารดาดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า สภาพบ้านเป็นบ้านไม้ 2 ชั้น ชั้นล่างมีการแบ่งพื้นที่ใช้สอยเป็นห้องนั่งเล่น ห้องครัว และห้องน้ำ มีเครื่องอำนวยความสะดวก ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ พัดลมและตู้เย็น ส่วนชั้นบนเป็นที่พักอาศัย มี 2 ห้องนอน เด็กชาย ข นอนกับพี่ชาย

3.2 จากการสัมภาษณ์ พบว่า บิดามารดาแสดงความเป็นมิตรและให้การต้อนรับเป็นอย่างดี โดยเด็กชาย ข อยู่ร่วมสนทนาด้วยในตอนแรก จากนั้นจึงขอตัวออกไปเล่นกับเพื่อน ผู้วิจัยจึงสนทนากับบิดามารดาต่อไป พบว่าเด็กชาย ข สามารถช่วยเหลืองานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้ หลังจากช่วยงานแล้วก็จะออกไปเล่นกับเพื่อนนอกบ้าน หรือเล่นเกมที่บ้านกับพี่ชาย ส่วนบิดาดื่มสุราเป็นประจำจึงไม่ค่อยได้ดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ข และเด็กชาย ข มักจะทะเลาะกับพี่ชายเป็นประจำ

4 อัตชีวประวัติและบันทึกประจำวัน

4.1 อัตชีวประวัติ

จากอัตชีวประวัติทราบว่า ครอบครัวของเด็กชาย ข เป็นครอบครัวขนาดเล็ก ประกอบด้วย บิดา มารดา พี่ชายและเด็กชาย ข รวมสมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด 4 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ชีวิตในวัยเด็ก เด็กชาย ข มีความประทับใจชีวิตในวัยเด็กมากเพราะได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดา เป็นอย่างดี

4.1.2 ชีวิตในปัจจุบัน พบว่า ขณะนี้เด็กชาย ข เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก บิดาประกอบอาชีพขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง มารดาประกอบอาชีพค้าขาย มีพี่ชาย 1 คน เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเดียวกับเด็กชาย ข

4.1.3 ชีวิตในอนาคต พบว่า เด็กชาย ข มีความใฝ่ฝันอยากเป็นตำรวจ เพราะจะได้จับผู้กระทำความผิด

จากการวิเคราะห์อัตชีวประวัติ ของเด็กชาย ข พบว่า เด็กชาย ข เขียนหนังสือไม่ค่อยถูก

4.2 บันทึกประจำวัน

จากการบันทึกประจำวันเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2548 - 7 มีนาคม 2548 ทำให้ทราบว่ากิจวัตรประจำวันของเด็กชาย ข ในแต่ละวันคล้ายคลึงกัน คือ ทำภารกิจส่วนตัวไปโรงเรียน เลิกเรียนแล้วกลับบ้าน อาบน้ำ ดูโทรทัศน์ เล่นเกมส์ เข้านอน

จากบันทึกประจำวันพบว่า เด็กชาย ข ไม่ได้ทบทวนบทเรียนในวันหยุด เมื่อมีเวลาว่างจะดูโทรทัศน์ และเล่นเกม

5 สังคมมิติ

จากสังคมมิติ สถานการณ์คือ “ ไปเที่ยวสวนสนุก ” ปรากฏว่าเด็กชาย ข อยู่ในบทบาทของ STAR ซึ่งเป็นผู้ที่สมาชิกในกลุ่มเลือกมากที่สุด สัมพันธภาพของสมาชิกในกลุ่มมีการแบ่งออกเป็นหลายกลุ่มย่อย

6 แบบสอบถาม

6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

จากแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว พบว่า

ด้านครอบครัว เด็กชาย ข อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพี่ชาย 1 คน บิดาของเด็กชาย ข มีอาชีพขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 6,000 บาท มารดาของเด็กชาย ข มีอาชีพค้าขาย มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 7,000 บาท เด็กชาย ข ได้รับเงินค่าใช้จ่ายประจำวันจากมารดา วันละ 30 บาท

ด้านสุขภาพ สุขภาพเด็กชาย ข แข็งแรงดี ไม่มีโรคประจำตัว

ด้านสังคม เด็กชาย ข มีเพื่อนสนิท 2 - 3 คน มีความสุขที่ได้อยู่กับเพื่อน ๆ เวลาที่พบเพื่อน ๆ ส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียน ส่วนที่บ้านเพื่อน ๆ จะมาเที่ยวบ้างเป็นบางครั้ง ถ้ามีเวลาว่างเด็กชาย ข จะดูโทรทัศน์

ด้านงานอดิเรก งานอดิเรกของเด็กชาย ข คือ เล่นเกมส์ หนังสือที่ชอบอ่านคือหนังสือตลก ขบขัน และลึกลับ กีฬาที่เล่นที่ชอบคือฟุตบอล เล่นดนตรีไม่ได้เลย และไม่มี ความสนใจเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย

ด้านการศึกษา พบว่า เด็กชาย ข ไม่ได้ทำตารางกำหนดเวลาดูหนังสือ ได้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาของโรงเรียน ได้สมัครเป็นสมาชิกชมรมพละ ไม่เคยเป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรม และไม่เคยเป็นหัวหน้าชั้นเรียน

6.2 แบบสอบถามตัวฉัน

จากแบบสอบถามตัวฉัน พบว่า เด็กชาย ข ไม่มีความพึงพอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สิ่งที่ต้องการได้จากคนรอบข้างคือ คอมพิวเตอร์เพื่อที่จะได้นำไปเล่นเกม สิ่งทีกลัวในการอยู่กับคนอื่นคือการถูกทำร้าย สิ่งที่ชอบและพอใจเกี่ยวกับตนเองคือช่วยมารดาทำงานบ้าน สิ่งที่ไม่ชอบเกี่ยวกับตนเองและต้องการปรับปรุงคือไม่ตั้งใจเรียน

6.3 แบบสอบถามการสนับสนุนด้านการเรียนจากผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองของเด็กชาย ข สนับสนุนการเรียนในปานกลาง โดย ผู้ปกครองของเด็กชาย ข จะเตือนให้เด็กชาย ข อ่านหนังสือเมื่อใกล้สอบ พูดคุยเกี่ยวกับการเรียนของเด็กชาย ข บ้าง ผู้ปกครองของเด็กชาย ข ซื้อหนังสือตามที่เด็กชาย ข บ้าง และผู้ปกครองของเด็กชาย ข กล่าวชมเมื่อเห็นเด็กชาย ข อ่านหนังสือบ้าง

6.4 แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย พบว่า เด็กชาย ข มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดย เด็กชาย ข มีความเห็นว่าการเรียนวิชาภาษาไทยทำให้สามารถอ่านหนังสือได้ถูกต้อง วิชาภาษาไทยทำให้ได้รับความรู้ต่าง ๆ มากมาย การอ่านภาษาไทยทำให้ได้รับความรู้ใหม่ ๆ เด็กชาย ข ชอบเรียนวิชาภาษาไทย ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการทบทวนบทเรียนวิชาภาษาไทยและรู้สึกชอบวิธีการสอนของครูภาษาไทย

6 5 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน พบว่า เด็กชาย ข มีนิสัยรักการอ่านน้อย โดย เด็กชาย ข ไม่เคยอ่านหนังสือก่อนนอน ในการอ่านหนังสือแต่ละครั้งเด็กชาย ข อ่านได้ไม่นานก็รู้สึกเบื่อ ตอนเช้าก่อนเวลาโรงเรียนเข้าเด็กชาย ข ไม่เคยไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุดและเมื่อมีเวลาว่างเด็กชาย ข จะไม่ไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุด เด็กชาย ข จะอ่านหนังสือเมื่อใกล้สอบเท่านั้น และในวันหยุดเด็กชาย ข จะใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือเป็นส่วนน้อย

6 6 แบบสอบถามใคร่อย

จากแบบสอบถามใคร่อย พบว่า เด็กชาย ข ได้รับการประเมินจากเพื่อน ๆ ในข้อ ผู้ที่พูดจา มีเหตุผล ผู้ที่ขอความช่วยเหลือเพื่อน ผู้ที่ชอบฟัง และผู้ที่ชอบลุกไปมาในห้องเรียนเสมอ

7 แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7 1 แบบทดสอบเชาวน์ปัญญา Standard Progressive Matrices (SPM)

จากแบบทดสอบเชาวน์ปัญญา SPM พบว่า เด็กชาย ข มีผลการทดสอบ เทียบเป็น I Q = 95 ซึ่งมีเชาวน์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติ

7 2 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตัลท์ พบว่า มีความคิดเพ้อฝัน การจัดลำดับความคิดไม่ดี ไม่ต่อเนื่อง มีความสมบูรณ์ทางเพศ อารมณ์อ่อนไหว ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดื้อเงียบ ถูกชักจูงง่าย มีมนุษยสัมพันธ์ดี สุภาพอ่อนโยน มีความทะเยอทะยาน

7 3 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพคน พบว่า เด็กชาย ข มีความวิตกกังวล รู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่พอใจในตนเอง ย้ำคิดย้ำทำ ชอบพึ่งพาผู้อื่น

7 4 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (The Kinetic - House - Tree - Person)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กชาย ข ให้ความสำคัญกับมารดา ต้องการความสมบูรณ์ รู้สึกว่าบ้านไม่อบอุ่น ต้องการการความเป็นส่วนตัว ไม่ต้องการให้ใครมาบุกรุก ชี้แจง

7 5 แบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาไทย พบว่าเด็กชาย ข มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย

8 ระเบียบสะสม

ข้อมูลที่ได้จากระเบียบสะสม พบว่าเด็กชาย ข มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สุขภาพแข็งแรง เคยเป็นคณะกรรมการรักษาความสะอาด

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า เด็กชาย ข มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย จากสาเหตุ ดังนี้

1 สาเหตุจากตัวนักเรียน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแบบทดสอบ พบว่า เด็กชาย ข ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน มีพฤติกรรมในการเรียนที่ไม่เหมาะสม มีนิสัยรักการอ่านน้อย มีความวิตกกังวล ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง

2 สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม

2.1 สิ่งแวดล้อมที่บ้าน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถามและแบบทดสอบ ทำให้ทราบว่า บิดามารดาไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่ด้านการเรียนของเด็กชาย ข เด็กชาย ข จึงขาดคนให้คำปรึกษาและแนะนำ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

2.2 สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

การจากสังเกต และการสัมภาษณ์ ทำให้ทราบว่าปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของเด็กชาย ข เกิดจากการที่เด็กชาย ข มีเพื่อนน้อย จึงไม่ค่อยมีเพื่อนที่จะคอยให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่าน

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

จากการวินิจฉัยปัญหาของเด็กชาย ข แล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการช่วยเหลือ ดังนี้

1 ให้การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 การชี้แนะแนวทางและวิธีการเรียนที่ถูกต้อง โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เด็กชาย ข เกี่ยวกับการจัดทำตารางในการทบทวนบทเรียนและฝึกทักษะการอ่าน เทคนิคการอ่าน การสร้างสมาธิในการเรียน เพื่อให้เด็กชาย ข พัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้มากขึ้น

1.2 การส่งเสริมให้เด็กชาย ข มีนิสัยรักการอ่าน โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เด็กชาย ข เกี่ยวกับความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ของการอ่าน เพื่อให้เด็กชาย ข มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น เพื่อให้เด็กชาย ข เกิดความมานะพยายามในการพัฒนาทักษะการอ่าน

1.3 ให้ความเข้าใจ ความเอาใจใส่แก่เด็กชาย ข อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กชาย ข เกิดความรู้สึกอบอุ่น มีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองในด้านการเรียนให้เหมาะสม

2 ให้การช่วยเหลือโดยอ้อม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันพฤหัสบดีที่ 3 มีนาคม 2548 เวลา 14 00 - 15 00 น ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ครูประจำชั้น เพื่อขอความ

ช่วยเหลือ ในการให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ และให้การช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมให้เด็กชาย ข สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย ได้มีผลการประชุมโดยมีมติเสนอแนะให้ เด็กชาย ข เข้าใจสาเหตุของปัญหาการไม่มีทักษะการอ่านภาษาไทย มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีสมาธิในการเรียน ฝึกฝนทักษะการอ่าน จะทำให้เด็กชาย ข สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

2.2 ขอความร่วมมือกับบิดามารดาของเด็กชาย ข เพื่อให้เข้าใจและเอาใจใส่เด็กชาย ข มากขึ้น กระตุ้นให้เด็กชาย ข เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการมีทักษะการอ่าน ส่งเสริมให้เด็กชาย ข ฝึกฝนทักษะการอ่าน

การทำนายผล

จากการศึกษาปัญหาของเด็กชาย ข ทำให้ทราบว่าปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของเด็กชาย ข มีสาเหตุมาจากหลายด้าน ได้แก่ ด้านตัวเด็กชาย ข ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วมีความเห็นว่าสาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าเด็กชาย ข ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย อันได้แก่ ตัวของเด็กชาย ข เอง บิดามารดา เพื่อนของเด็กชาย ข ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กชาย ข ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ปัญหาของเด็กชาย ข เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้

การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1 จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและครูผู้สอนวิชาภาษาไทย พบว่า เด็กชาย ข ได้พยายามปรับปรุงพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น เช่น มีความกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มมากขึ้น ตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมายให้ทำ และมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น

2 จากแบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาไทย พบว่า ก่อนทำการศึกษารายกรณีเด็กชาย ข มีคะแนนต่ำ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณีพบว่า เด็กชาย ข มีคะแนนทักษะการอ่านภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น แสดงว่าเด็กชาย ข สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1 ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กชาย ข มีดังนี้

เด็กชาย ข ควรยอมรับปัญหา และเข้าใจสาเหตุของปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของตนเอง มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนของตนเอง พัฒนานิสัยรักการอ่าน เพื่อที่จะพัฒนาทักษะการอ่านของตนเอง

2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับ เด็กชาย ข ดังนี้

ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ควรให้กำลังใจ และ ดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ข อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เด็กชาย ข มีกำลังใจและความพยายามที่จะฝึกฝนทักษะการอ่านของตนเอง ตลอดจนให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือแก่เด็กชาย ข เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่าน เพื่อให้เด็กชาย ข ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการอ่านของตนและสามารถเรียนได้ดียิ่งขึ้น

3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป ดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรให้ความเอาใจใส่ ความห่วงใย แก่เด็กชาย ข อย่างจริงใจและสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กชาย ข เกิดความไว้วางใจและเชื่อใจ กล้าที่จะเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวินิจฉัย การหาแนวทางแก้ไข และการให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

กรณีศึกษารายที่ 3 เด็กหญิง ค (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2548)

ลักษณะทั่วไป เด็กหญิง ค เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อายุ 11 ปี รูปร่างผอมสูง ผิวขาว นัยน์ตาสีดำ ใบหน้ารูปไข่ ผมสั้นทรงนักเรียน แต่งกายสะอาดดูกระเปียบ พุดจาไพเราะ มีสัมมาคาราวะ บุคลิกภาพร่าเริงแจ่มใส ลักษณะท่าทางคล่องแคล่วจากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตในห้องเรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที จากการสังเกตพบว่า เด็กหญิง ค ไม่ค่อยมีสมาธิในการเรียน จะก้มหน้านั่งงานวิชาอื่นขึ้นมาทำไม่ตั้งใจฟังในขณะที่ครูกำลังสอน บางครั้งก็หันไปคุยกับเพื่อน

2 การสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์เด็กหญิง ค ทราบว่าเด็กหญิง ค อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีน้องชาย 1 คน เด็กหญิง ค ได้เงินมาโรงเรียนวันละ 20 บาท โดยได้รับเงินจากมารดา ชอบเรียนวิชาศิลปะ ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทยและวิชาเกษตร บิดาของเด็กหญิง ค ประกอบอาชีพรับจ้าง ส่วนมารดาเป็นแม่บ้าน เมื่อเด็กหญิง ค กลับจากโรงเรียนก็มาช่วยงานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ เมื่อมีเวลาว่างก็จะออกไปเล่นกับเพื่อนและดูโทรทัศน์

2.2 การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น ทราบว่า เด็กหญิง ค เป็นเด็กเรียบร้อย ร่าเริงแจ่มใส พุดจาไพเราะ มีเพื่อนมาก โดยจะมีเพื่อนสนิท 3 - 4 คน มาเรียนทุกวันไม่เคยขาดเรียน

2.3 การสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ทราบว่าเด็กหญิง ค ไม่ค่อยตั้งใจเรียน มักจะหันไปคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูสอน ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่แสดงความคิดเห็นเวลาที่ครูถาม

24 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิทของเด็กหญิง ค ทราบว่า เด็กหญิง ค มีเพื่อนสนิท 3 - 4 คน เป็นคนร่าเริงแจ่มใส คุยสนุก ชอบเล่นมากเก็บ

25 การสัมภาษณ์มารดา เมื่อไปเยี่ยมบ้าน ทราบว่าเมื่อเด็กหญิง ค กลับจากโรงเรียนก็จะออกไปเล่นกับเพื่อนนอกบ้าน พอกลับเข้าบ้านมาก็จะช่วยทำงานบ้าน ดูโทรทัศน์ เป็นเด็กร่าเริงแจ่มใส รักน้อง จะช่วยแม่ดูแลน้อง น้องเรียนอยู่โรงเรียนเดียวกับเด็กหญิง ค เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ส่วนบิดาประกอบอาชีพรับจ้างกว่าจะกลับบ้านก็ดึก บิดาจึงไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็กหญิง ค มากนัก

3 การเยี่ยมบ้าน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน จำนวน 1 ครั้ง วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2548 ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและมารดาดังนี้

จากการสังเกตพบว่า สภาพบ้านของเด็กหญิง ค เป็นแฟลต มีการแบ่งพื้นที่ภายในห้องออกเป็นมุมต่าง เป็นมุมนั่งเล่น มุมสำหรับนอน ส่วนห้องน้ำและห้องครัวจะอยู่ทาง

3.1 ด้านหลังของห้อง มีเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องอำนวยความสะดวก ได้แก่ โทรทัศน์ เครื่องเล่น VCD วิทยุ ตู้เย็น

3.2 จากการสัมภาษณ์ พบว่า มารดาแสดงความเป็นมิตรและให้การต้อนรับเป็นอย่างดี โดยเด็กหญิง ค อยู่ร่วมสนทนาด้วยในตอนแรก จากนั้นจึงขอตัวไปดูโทรทัศน์ ผู้วิจัยจึงสนทนากับมารดาต่อไป พบว่าเด็กหญิง ค สามารถช่วยเหลืองานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ ช่วยแม่ดูแลน้อง หลังจากช่วยงานแล้วก็จะออกไปเล่นกับเพื่อนนอกบ้าน ส่วนบิดาต้องไปทำงานกว่าจะกลับมาถึงบ้านก็ดึก จึงไม่ค่อยได้ดูแลเอาใจใส่เด็กหญิง ค

4 อัตชีวประวัติและบันทึกประจำวัน

4.1 อัตชีวประวัติ

จากอัตชีวประวัติทราบว่า ครอบครัวของเด็กหญิง ค เป็นครอบครัวขนาดเล็ก ประกอบด้วย บิดา มารดา น้องชายและเด็กหญิง ค รวมสมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด 4 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ชีวิตในวัยเด็ก เด็กหญิง ค มีความประทับใจชีวิตในวัยเด็กมากเพราะได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดา เป็นอย่างดี บิดามารดามักจะพาเด็กหญิง ค ไปเที่ยวเสมอ

4.1.2 ชีวิตในปัจจุบัน พบว่า ขณะนี้เด็กหญิง ค อายุ 11 ปี มีความสุขที่บิดามารดาพาเด็กหญิง ค ไปเที่ยวบ่อยกว่าตอนเด็ก ๆ

4.1.3 ชีวิตในอนาคต พบว่า เด็กหญิง ค มีความรู้สึกว่าอนาคตเป็นสิ่งที่ดีมีความสุข จากการวิเคราะห์อัตชีวประวัติ ของเด็กหญิง ค พบว่า เด็กหญิง ค เขียนหนังสือไม่ค่อยถูก

4.2 บันทึกประจำวัน

จากการบันทึกประจำวันเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2548 - 7 มีนาคม 2548 ทำให้ทราบว่ากิจวัตรประจำวันของเด็กหญิง ค ในแต่ละวันคล้ายคลึงกัน คือ ทำภารกิจส่วนตัว ไปโรงเรียน เลิกเรียนแล้วกลับบ้าน อาบน้ำ เข้านอน

จากบันทึกประจำวันพบว่า เด็กหญิง ค ไม่ได้ทบทวนบทเรียนในวันหยุด

5 สังคมมิติ

จากสังคมมิติ สถานการณ์คือ " ไปเที่ยวสวนสนุก " ปรากฏว่าเด็กหญิง ค อยู่ในบทบาทของ NECLECTEE ซึ่งเป็นผู้ที่สมาชิกในกลุ่มเลือกเพียงเล็กน้อย สัมพันธภาพของสมาชิกในกลุ่มมีการแบ่งออกเป็นหลายกลุ่มย่อย

6 แบบสอบถาม

6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

จากแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว พบว่า

ด้านครอบครัว เด็กหญิง ค อาศัยอยู่กับบิดามารดา บ้านที่อาศัยอยู่เป็นบ้านเช่า มีน้องชาย 1 คน บิดาของเด็กหญิง ค มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 10,000 บาท มารดาของเด็กหญิง ค ไม่ได้ทำงาน เป็นแม่บ้านคอยดูแลบ้าน ได้รับเงินค่าใช้จ่ายประจำวันจากมารดา วันละ 20 บาท

ด้านสุขภาพ สุขภาพเด็กหญิง ค แข็งแรงดี มีโรคประจำตัวคือโรคกระเพาะ ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุร้ายแรงมาก่อน

ด้านสังคม เด็กหญิง ค มีเพื่อนสนิท 3 - 4 คน มีความสุขที่ได้อยู่กับเพื่อน ๆ เวลาที่พบเพื่อน ๆ ส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียน ส่วนที่บ้านเพื่อน ๆ จะมาเที่ยวบ้างเป็นบางครั้ง ถ้ามีเวลารว่างเด็กหญิง ค จะดูโทรทัศน์และฟังวิทยุ

ด้านงานอดิเรก งานอดิเรกของเด็กหญิง ค คือ เล่นหมากเก็บ กระโดดหนังยาง หนังสือที่ชอบอ่านคือหนังสือลึกลับ กีฬาที่เล่นที่ชอบคือฟุตบอล เล่นดนตรีไม่ได้เลย ไม่มีความสนใจเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย ชอบร้องเพลง

ด้านการศึกษา พบว่า เด็กหญิง ค ไม่ได้ทำตามตารางกำหนดเวลาดูหนังสือ ได้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาสีของโรงเรียน ได้สมัครเป็นสมาชิกชมรมมัคคุเทศก์น้อย ไม่เคยเป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรม และไม่เคยเป็นหัวหน้าชั้นเรียน

6.2 แบบสอบถามตัวฉัน

จากแบบสอบถามตัวฉัน พบว่า เด็กหญิง ค ไม่มีความพึงพอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สิ่งที่ต้องการได้จากคนรอบข้างคือ อยากมีบ้านเป็นของตนเอง สิ่งที่ชอบและพอใจเกี่ยวกับตนเองคือเป็นคนอารมณ์ดี สนุกสนาน สิ่งที่ไม่ชอบเกี่ยวกับตนเองและต้องการปรับปรุงคือเวลาโกรธจะไม่ให้ร้าย

63 แบบสอบถามการสนับสนุนด้านการเรียนจากผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองของเด็กหญิง ค สนับสนุนการเรียนปานกลาง โดย ผู้ปกครองของเด็กหญิง ค จะพูดคุยเกี่ยวกับการเรียนของเด็กหญิง ค บ้าง เตือนให้เด็กหญิง ค ทบทวนบทเรียนบ้างเป็นบางครั้ง และเมื่อเด็กหญิง ค มีปัญหาเรื่องการเรียนรู้ ผู้ปกครองของเด็กหญิง ค จะให้คำแนะนำกับเด็กหญิง ค บ้าง

64 แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย พบว่า เด็กหญิง ค มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดย เด็กหญิง ค ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทย รู้สึกเบื่อวิชาที่ต้องท่องจำ รู้สึกเบื่อหน่วยต่อการต้องทำแบบฝึกหัดวิชาภาษาไทย ไม่ชอบวิธีการสอนของครูภาษาไทย

65 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน พบว่า เด็กหญิง ค มีนิสัยรักการอ่านปานกลาง โดย เด็กหญิง ค จะใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือเป็นบางครั้ง ยืมหนังสือจากห้องสมุดโรงเรียนไปอ่านที่บ้านบ้าง อ่านหนังสือก่อนนอนเป็นบางครั้ง ในวันหยุดเด็กหญิง ค จะใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือบ้าง และเด็กหญิง ค ขอรางวัลเป็นหนังสือจากผู้ปกครองเป็นบางครั้ง

66 แบบสอบถามใครเอ่ย

จากแบบสอบถามใครเอ่ย พบว่า เด็กหญิง ค ได้รับการประเมินจากเพื่อน ๆ ในข้อ ผู้ที่เพื่อน ๆ ไม่สนใจและไม่สังเกต ผู้ที่เพื่อน ๆ ทุกคนชอบอยู่ใกล้ และผู้ที่ชอบช่วยเหลือเพื่อน

7 แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7 1 แบบทดสอบเชาวน์ปัญญา Standard Progressive Matrices (SPM)

จากแบบทดสอบเชาวน์ปัญญา SPM พบว่า เด็กหญิง ค มีผลการทดสอบ ดังนี้ เทียบเป็น I Q = 106 ซึ่งมีเชาวน์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติ

7 2 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตัลท์ พบว่า เด็กหญิง ค มีความรอบครอบ มีการวางแผน คิดก่อนทำ จัดลำดับความคิดไม่ดี ไม่ต่อเนื่อง อารมณ์มั่นคง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดื้อเงียบ ค่อนข้างระแวง เจ้าระเบียบ และก้าวร้าว

7 3 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพคน พบว่า เด็กหญิง ค มีความวิตกกังวล รู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่พอใจในตนเอง ย้ำคิดย้ำทำ ชอบพึ่งพาผู้อื่น

7 4 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (The Kinetic - House - Tree - Person)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กหญิง ค ให้ความสำคัญกับมารดา ต้องการการความเป็นส่วนตัว ไม่ต้องการให้ใครมาบุกรุก ขี้เหงา

7 5 แบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาไทย พบว่าเด็กหญิง ค มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย

8 ระเบียบสะสม

ข้อมูลที่ได้จากระเบียบสะสม พบว่า ผลการเรียนรู้ในระดับปานกลาง และเป็นคณะกรรมการรักษาความสะอาด

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า เด็กหญิง ค ขาดทักษะการอ่านภาษาไทย จากสาเหตุ ดังนี้

1 สาเหตุจากตัวนักเรียน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแบบทดสอบ พบว่า เด็กหญิง ค ไม่มีสมาธิในการเรียน เวลาครูสอนก็ไม่ตั้งใจเรียน มักจะคุยกับเพื่อน มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย การจัดลำดับความคิดไม่ดี และมีความวิตกกังวล

2 สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม

2.1 สิ่งแวดล้อมที่บ้าน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถามและแบบทดสอบ ทำให้ทราบว่าบิดามารดาไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่ด้านการเรียนของเด็กหญิง ค เด็กหญิง ค จึงขาดคนให้คำปรึกษาและแนะนำ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

2.2 สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

จากการสังเกต และการสัมภาษณ์ ทำให้ทราบว่าปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของเด็กหญิง ค เกิดจากการที่เด็กหญิง ค มักจะชวนเพื่อน คุยในขณะที่ครูสอนทำให้เด็กหญิง ค ไม่มีสมาธิในการเรียน จึงเรียนไม่รู้เรื่อง

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

จากการวินิจฉัยปัญหาของเด็กหญิง ค แล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการช่วยเหลือ ดังนี้

1 ให้การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 การชี้แนะแนวทางและวิธีการเรียนที่ถูกต้อง โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เด็กหญิง ค เกี่ยวกับการจัดทำตารางในการทบทวนบทเรียนและฝึกทักษะการอ่าน เทคนิคการอ่าน การสร้างสมาธิในการเรียน เพื่อให้เด็กหญิง ค พัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้มากขึ้น

1.2 การส่งเสริมให้เด็กหญิง ค มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เด็กหญิง ค เกี่ยวกับความสำคัญ ความจำเป็นและประโยชน์ของการเรียนวิชาภาษาไทย เพื่อให้เด็กหญิง ค มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น และมีสมาธิในการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น

13 ให้ความเข้าใจ ความเอาใจใส่แก่หญิง ค อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กหญิง ค เกิดความรู้สึกอบอุ่น มีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองในด้านการเรียนให้เหมาะสม

2 ให้การช่วยเหลือโดยอ้อม ปฏิบัติดังนี้

ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันศุกร์ที่ 4 มีนาคม 2548 เวลา 13.00 - 14.00 น. ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ครูประจำชั้น เพื่อขอความช่วยเหลือ ในการให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ และให้การช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมให้เด็กหญิง ค สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย ได้มีผลการประชุมโดยมีมติเสนอแนะให้ เด็กหญิง ค เข้าใจสาเหตุของปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย มีสมาธิในการเรียน ฝึกฝนทักษะการอ่าน จะทำให้เด็กหญิง ค สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

การทํานายผล

จากการศึกษาปัญหาของเด็กหญิง ค ทำให้ทราบว่าปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของเด็กหญิง ค มีสาเหตุมาจากหลายด้าน ได้แก่ ด้านตัวเด็กหญิง ค ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วมีความเห็นว่าสาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าเด็กหญิง ค ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย อันได้แก่ ตัวของเด็กชาย ค เอง บิดามารดา เพื่อนของเด็กหญิง ค ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กหญิง ค ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหามีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ปัญหาของเด็กหญิง ค เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้

การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1 จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและครูผู้สอนวิชาภาษาไทย พบว่า เด็กหญิง ค ได้พยายามปรับปรุงพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น เช่น มีสมาธิในการเรียนเพิ่มมากขึ้น ไม่ชวนเพื่อนคุยในขณะที่ครูสอน

2 จากแบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาไทย พบว่า ก่อนทำการศึกษารายกรณีเด็กหญิง ค มีคะแนนต่ำ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณีพบว่า เด็กหญิง ค มีคะแนนทักษะการอ่านภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น แสดงว่าเด็กหญิง ค สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1 ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กหญิง ค มีดังนี้

เด็กหญิง ค ควรยอมรับปัญหา และเข้าใจสาเหตุของปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของตนเอง มีสมาธิในการเรียนมากขึ้น ปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนของตนเอง เพื่อที่จะพัฒนาทักษะการอ่านของตนเอง

2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับ เด็กหญิง ค ดังนี้

ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ควรให้กำลังใจ และ ดูแลเอาใจใส่เด็กหญิง ค อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เด็กหญิง ค มีกำลังใจและมีความพยายามที่จะฝึกฝนทักษะการอ่านของตนเอง ตลอดจนให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือแก่เด็กหญิง ค เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่าน เพื่อให้เด็กหญิง ค ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการอ่านของตนเองและสามารถเรียนได้ดียิ่งขึ้น

3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป ดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรให้ความเอาใจใส่ ความห่วงใย แก่เด็กหญิง ค อย่างจริงใจและสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กหญิง ค เกิดความไว้วางใจและเชื่อใจ กล้าที่จะเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริง ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการวินิจฉัย การหาแนวทางแก้ไข และการให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

กรณีศึกษารายที่ 4 เด็กชาย ง (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2548)

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย ง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อายุ 11 ปี รูปร่างสมส่วน ผิวคล้ำ นัยน์ตาสีดำ ใบหน้ารูปไข่ ผมสั้นทรงนักเรียน แต่งกายสะอาดถูกระเบียบ บุคลิกภาพร่าเริงแจ่มใส จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตในห้องเรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที จากการสังเกตพบว่า เด็กชาย ง เป็นเด็กกล้าแสดงออก หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส พูดจาคล่องแคล่ว มีความเชื่อมั่นในตนเอง เวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ เด็กชาย ง จะไม่ชอบทำงานอยู่ที่โต๊ะเรียนแต่จะลุกจากที่เดินไปเดินมา มีการพูดคุยกับเพื่อนสนิทเป็นระยะ

2 การสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์เด็กชาย ง ทราบว่าเด็กชาย ง อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพี่ชาย 1 คนและน้องสาว 1 คน เด็กชาย ง ได้เงินมาโรงเรียนวันละ 20 บาท โดยได้รับเงินจากมารดา เด็กชาย ง ชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทย บิดาของเด็กชาย ง ประกอบอาชีพเป็นค้าขาย ส่วนมารดาช่วยบิดาค้าขาย ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวดี เมื่อเด็กชาย ง กลับจากโรงเรียนก็จะเปลี่ยนเสื้อผ้า แล้วออกไปเล่นกับเพื่อน ช่วยทำงานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ

2 2 การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น ทราบว่า เด็กชาย ง เป็นเด็กร่าเริง พุดเก่ง มีเพื่อนสนิท 3 - 4 คน ไม่ค่อยขาดเรียน ไม่ค่อยตั้งใจเรียนเท่าใดนัก ไม่มีความรับผิดชอบงานที่ครูมอบหมาย

2 3 การสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ทราบว่าเด็กชาย ง ชอบพูดคุยกับเพื่อนเวลาที่ครูสอน ไม่ค่อยสนใจฟังครูในขณะที่ครูกำลังสอน ไม่มีสมาธิในการเรียน

2 4 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิทของเด็กชาย ง ทราบว่า เด็กชาย ง เป็นคนสนุกสนาน ร่าเริง คุยสนุก พุดจาไม่ค่อยสุภาพ มีเพื่อนสนิทจำนวน 3 - 4 คน

2 5 การสัมภาษณ์มารดา เมื่อไปเยี่ยมบ้าน ทราบว่าเด็กชาย ง เป็นเด็กร่าเริงแจ่มใส มีเพื่อนมาก ชอบออกไปเล่นกับเพื่อน ๆ ค่อนข้างติดเพื่อน ไม่ค่อยเอาใจใส่การเรียน

3 การเยี่ยมบ้าน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน จำนวน 1 ครั้ง วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2548 ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและมารดาดังนี้

3 1 จากการสังเกตพบว่า สภาพบ้านเป็นบ้านไม้ 2 ชั้น ชั้นล่างมีการจัดแบ่งเนื้อที่ใช้สอยอย่างเป็นระเบียบ โดยแบ่งเป็นห้องครัว ห้องน้ำและที่สำหรับนั่งดูโทรทัศน์ ส่วนชั้น 2 เป็นห้องนอน สภาพแวดล้อมบริเวณรอบ ๆ ก็จะเป็นบ้านไม้อยู่ติด ๆ กัน

3 2 จากการสัมภาษณ์ พบว่า เด็กชาย ง เป็นเด็กร่าเริงแจ่มใส คุยเก่ง บิดาและมารดา ประกอบอาชีพค้าขาย จึงไม่ค่อยได้ดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ง เท่าที่ควร เด็กชาย ง มักจะออกไปเล่นกับเพื่อน ๆ นอกบ้านเสมอ กว่าที่จะกลับก็เย็น ๆ บางครั้งก็ต้องไปตามให้กลับบ้าน อยู่บ้านไม่เคยพบทวนบทเรียน เมื่อมีเวลาว่างก็จะดูโทรทัศน์

4 อัตชีวประวัติและบันทึกประจำวัน

4 1 อัตชีวประวัติ

จากอัตชีวประวัติทราบว่า ครอบครัวของเด็กชาย ง เป็นครอบครัวขนาดเล็ก ประกอบด้วย บิดา มารดา พี่ชาย น้องสาวและเด็กชาย ง รวมสมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด 5 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังนี้

4 1 1 ชีวิตในวัยเด็ก เด็กชาย ง มีความประทับใจชีวิตในวัยเด็กมากเพราะได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดาเป็นอย่างดี

4 1 2 ชีวิตในปัจจุบัน พบว่า ขณะนี้เด็กชาย ง เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก

4 1 3 ชีวิตในอนาคต พบว่า เด็กชาย ง มีความใฝ่ฝันอยากเป็นหมอ เพราะจะได้รักษาคนป่วย

4.2 บันทึกประจำวัน

จากการบันทึกประจำวันเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2548 - 7 มีนาคม 2548 ทำให้ทราบว่ากิจวัตรประจำวันของเด็กชาย ง ในแต่ละวันคล้ายคลึงกัน คือ ทำภารกิจส่วนตัว ไปโรงเรียน เลิกเรียนแล้วกลับบ้าน

จากบันทึกประจำวันพบว่า เด็กชาย ง ไม่ได้ทบทวนบทเรียนในวันหยุด เมื่อมีเวลาว่างจะไปเล่นกับเพื่อน

5 สังคมมิติ

จากสังคมมิติ สถานการณ์คือ " ไปเที่ยวสวนสนุก " ปรากฏว่าเด็กชาย ง อยู่ในบทบาทของ NECLECTEE ซึ่งเป็นผู้ที่สมาชิกในกลุ่มเลือกเพียงเล็กน้อย สัมพันธภาพของสมาชิกในกลุ่มมีการแบ่งออกเป็นหลายกลุ่มย่อย

6 แบบสอบถาม

6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

จากแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว พบว่า

ด้านครอบครัว เด็กชาย ง อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพี่ชาย 1 คน และน้องสาว 1 คน บิดามารดาของเด็กชาย ง ประกอบอาชีพค้าขาย มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 15,000 บาท เด็กชาย ง ได้รับเงินค่าใช้จ่ายประจำวันจากบิดา วันละ 20 บาท

ด้านสุขภาพ สุขภาพเด็กชาย ง แข็งแรงดี ไม่มีโรคประจำตัว

ด้านสังคม เด็กชาย ง มีเพื่อนสนิท 3 - 4 คน มีความสุขที่ได้อยู่กับเพื่อน ๆ เวลาที่พบเพื่อน ๆ ส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียน ส่วนที่บ้านเพื่อน ๆ จะมาเที่ยวบ้างเป็นบางครั้ง ถ้ามีเวลาว่างเด็กชาย ง จะดูโทรทัศน์

ด้านงานอดิเรก งานอดิเรกของเด็กชาย ง คือ ดูโทรทัศน์ หนังสือที่ชอบอ่านคือหนังสือซ้ำชั้น กีฬากลางแจ้งที่ชอบคือฟุตบอล เล่นดนตรีไม่ได้เลย มีความสนใจเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยบ้าง ชอบร้องเพลง

ด้านการศึกษา พบว่า เด็กชาย ง ไม่ได้ทำตารางกำหนดเวลาดูหนังสือ ได้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาสีของโรงเรียน ได้สมัครเป็นสมาชิกชมรมพละ ไม่เคยเป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรม

6.2 แบบสอบถามตัวฉัน

จากแบบสอบถามตัวฉัน พบว่า เด็กชาย ง มีความพึงพอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สิ่งที่ต้องการได้จากคนรอบข้างคือ อยากให้บิดามารดาพาไปเที่ยว สิ่งที่ชอบและพอใจเกี่ยวกับตนเองคือเป็นคนตลก ร่าเริง สิ่งที่ไม่ชอบเกี่ยวกับตนเองและต้องการปรับปรุงเกี่ยวกับตนเองคือ นิยชอบแกล้งเพื่อน

63 แบบสอบถามการสนับสนุนด้านการเรียนจากผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองของเด็กชาย ง สนับสนุนการเรียนปานกลาง โดย ผู้ปกครองของเด็กชาย ง จะซักถามเกี่ยวกับการเรียนของเด็กชาย ง บ้าง สนใจว่าเด็กชาย ง มีอุปสรรคการเรียนครบหรือไม่บ้าง สนับสนุนความสามารถพิเศษของเด็กชาย ง โดยให้เด็กชาย ง ฝึกฝนและเรียนเพิ่มเติม และผู้ปกครองของเด็กชาย ง ซักชวนให้เด็กชาย ง อ่านหนังสือเรียนเป็นบางครั้ง

64 แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย พบว่า เด็กชาย ง มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดย เด็กชาย ง ไม่ชอบวิธีการสอนของครูภาษาไทย รู้สึกไม่พอใจที่ได้เรียนวิชาภาษาไทย เป็นวิชาที่ต้องท่องจำ

65 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน พบว่า เด็กชาย ง มีนิสัยรักการอ่าน โดย เมื่อเด็กชาย ง มีเวลาว่างจะไม่ใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ จะใช้เวลาว่างในการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุมากกว่าการอ่านหนังสือ ไม่เคยยืมหนังสือจากห้องสมุดโรงเรียนไปอ่านที่บ้าน ไม่เคยอ่านหนังสือก่อนนอน ตอนเข้าก่อนเวลาโรงเรียนเข้าเด็กชาย ง ไม่เข้าไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุด และในวันหยุดเด็กชาย ง ใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือเป็นส่วนน้อย

66 แบบสอบถามใครเอ่ย

จากแบบสอบถามใครเอ่ย พบว่า เด็กชาย ง ได้รับการประเมินจากเพื่อน ๆ ในข้อผู้ที่ไม่รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ผู้ที่เพื่อน ๆ ทุกคนชอบอยู่ใกล้

6 แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7 1 แบบทดสอบเชาวน์ปัญญา Standard Progressive Matrices (SPM)

จากแบบทดสอบเชาวน์ปัญญา SPM พบว่า เด็กชาย ง มีผลการทดสอบ ดังนี้
เทียบเป็น IQ = 94 ซึ่งมีเชาวน์ปัญญาในเกณฑ์ปกติ

7 2 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตัลท์ พบว่า มีความคิดเพ้อฝัน การจัดลำดับความคิดดี ต่อเนื่อง มีความสมบูรณ์ทางเพศ อารมณ์ไม่มั่นคง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้อเสียบบ มีมนุษยสัมพันธ์ดี และสุขภาพอ่อนโยน

7 3 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพคน พบว่า เด็กชาย ง มีความวิตกกังวล มีความรู้สึกผิด ย้ำคิดย้ำทำ และชอบฟังพาดูอื่น

7 4 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (The Kinetic - House - Tree - Person)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กชาย ก ให้ความสำคัญกับมารดา ต้องการความสมบูรณ์ รู้สึกว่าบ้านไม่อบอุ่น ต้องการการความเป็นส่วนตัว ไม่ต้องการให้ใครมาบุกรุก ชี้เหงา

7.5 แบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาไทย พบว่า เด็กชาย ง มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย

8. ระเบียบสะสม

ข้อมูลที่ได้จากระเบียบสะสม พบว่า เด็กชาย ง มีผลการเรียนอยู่ปานกลาง มีสุขภาพแข็งแรง

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า เด็กชาย ง มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย จากสาเหตุ ดังนี้

1. สาเหตุจากตัวนักเรียน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแบบทดสอบ พบว่า เด็กชาย ง ไม่มีความสามารถในการเรียน มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ขอบพุดคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูสอน ไม่มีความรับผิดชอบ มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย มีนิสัยรักการอ่านน้อย และไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม

2.1 สิ่งแวดล้อมที่บ้าน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถามและแบบทดสอบ ทำให้ทราบว่า เด็กชาย ง ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บิดามารดาไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่ด้านการเรียนของเด็กชาย ง เด็กชาย ง จึงขาดคนให้คำปรึกษาและแนะนำ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

2.2 สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

การจากสังเกต และการสัมภาษณ์ ทำให้ทราบว่าปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของเด็กชาย ง เกิดจาก การคบเพื่อนของเด็กชาย ง เพื่อน ๆ ของเด็กชาย ง มักจะชวนคุย ในขณะที่ครูกำลังสอน ทำให้เด็กชาย ง ไม่ตั้งใจเรียนและเรียนไม่ทันเพื่อน

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

จากการวินิจฉัยปัญหาของเด็กชาย ง แล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการช่วยเหลือ ดังนี้

1. ให้การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 การชี้แนะแนวทางและวิธีการเรียนที่ถูกต้อง โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ เด็กชาย ง เกี่ยวกับการจัดทำตารางในการทบทวนบทเรียนและฝึกทักษะการอ่าน เทคนิคการอ่าน การสร้างสมาธิในการเรียน เพื่อให้เด็กชาย ง พัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้มากขึ้น

1.2 การส่งเสริมให้เด็กชาย ง มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เด็กชาย ง เกี่ยวกับความสำคัญ ความจำเป็นและประโยชน์ของการเรียน วิชาภาษาไทย เพื่อให้เด็กชาย ง มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น เกิดความ กระตือรือร้น และมีสมาธิในการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น

1.3 การส่งเสริมให้เด็กชาย ง มีนิสัยรักการอ่าน โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ เด็กชาย ง เกี่ยวกับความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ของการอ่าน เพื่อให้เด็กชาย ง มีนิสัย รักการอ่านมากขึ้น เพื่อให้เด็กชาย ง เกิดความมานะพยายามในการพัฒนาทักษะการอ่าน

1.4 ให้ความเข้าใจ ความเอาใจใส่แก่เด็กชาย ง อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กชาย ง เกิดความรู้สึกอบอุ่น มีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองในด้านการเรียนให้ เหมาะสม

2. ให้การช่วยเหลือโดยอ้อม ปฏิบัติดังนี้

ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษาหารือ 1 ครั้ง ในวันศุกร์ 4 มีนาคม 2548 เวลา 14.00 - 15.00 น. ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ครูประจำชั้น เพื่อขอความช่วยเหลือ ในการให้ ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ และให้การช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมให้เด็กชาย ง สามารถพัฒนาทักษะการ อ่านภาษาไทย ได้มีผลการประชุมโดยมีมติเสนอแนะให้ เด็กชาย ง เข้าใจสาเหตุของปัญหาการมี ทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย มีสมาธิในการเรียนตั้งใจเรียนไม่พูดคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูสอน ฝึก ฝนทักษะการอ่าน จะทำให้เด็กชาย ง สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

การทำนายผล

จากการศึกษาปัญหาของเด็กชาย ง ทำให้ทราบว่าปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทย น้อยของเด็กชาย ง มีสาเหตุมาจากหลายด้าน ได้แก่ ด้านตัวเด็กชาย ง ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วมีความเห็นว่าสาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวสามารถแก้ไข ได้ ถ้าเด็กชาย ง ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือ จากทุกฝ่าย อันได้แก่ ตัวของเด็กชาย ง เอง บิดามารดา เพื่อนของเด็กชาย ง ครูประจำชั้น และ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กชาย ง ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหการมีทักษะ การอ่านภาษาไทยน้อยเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ปัญหาของเด็กชาย ง เป็นปัญหาที่ สามารถแก้ไขได้

การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1 จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและครูผู้สอนวิชาภาษาไทย พบว่า เด็กชาย ง ได้พยายามปรับปรุงพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น เช่น ไม่พูดคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูกำลังสอน ตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมายให้ทำ มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้น มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น

2 จากแบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาไทย พบว่า ก่อนทำการศึกษารายกรณีเด็กชาย ง มีคะแนนต่ำ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณีพบว่า เด็กชาย ง มีคะแนนทักษะการอ่านภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น แสดงว่าเด็กชาย ง สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1 ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กชาย ง มีดังนี้

เด็กชาย ง ควรยอมรับปัญหา และเข้าใจสาเหตุของปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของตนเอง มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนเอง เสริมสร้างทัศนคติทางบวกในการเรียนวิชาภาษาไทย พัฒนานิสัยรักการอ่าน เพื่อที่จะพัฒนาทักษะการอ่านของตนเอง

2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับ เด็กชาย ง ดังนี้

ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ควรให้กำลังใจ และ ดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ง อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เด็กชาย ง มีกำลังใจและความพยายามที่จะฝึกฝนทักษะการอ่านของตนเอง ตลอดจนให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือแก่เด็กชาย ง เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่าน เพื่อให้เด็กชาย ง ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการอ่านของตนและสามารถเรียนได้ดียิ่งขึ้น

3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป ดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรให้ความเอาใจใส่ ความห่วงใย แก่เด็กชาย ง อย่างจริงใจและสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กชาย ง เกิดความไว้วางใจและเชื่อใจ กล้าที่จะเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวินิจฉัย การหาแนวทางแก้ไข และการให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

กรณีศึกษาตอนที่ 5 เด็กหญิง จ (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2548)

ลักษณะทั่วไป เด็กหญิง จ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อายุ 10 ปี รูปร่างผอมสูง ผิวคล้ำ นัยน์ตาสีดำ ใบหน้ารูปไข่ ผมสั้นทรงนักเรียน แต่งกายสะอาดถูกระเบียบ พูดคุยเก่ง บุคลิก

ภาพร่างเรียงแจ่มใส ลักษณะท่าทางคล่องแคล่วจากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตในห้องเรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที จากการสังเกตพบว่า เด็กหญิง จ. มักจะคุยกับเพื่อนขณะที่ครูสอน ไม่ค่อยมีสมาธิในการเรียน ไม่ตั้งใจฟังครู ขอบลุกไปมาในห้องเรียนเสมอ

การสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

21 การสัมภาษณ์เด็กหญิง จ. ทราบว่าเด็กหญิง จ. อาศัยอยู่กับปู่และย่า มารดาเสียชีวิตตั้งแต่ยังเด็ก บิดามีภรรยาใหม่ ทำงานอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา เมื่อปิดเทอมจึงจะไปหาบิดาและมารดาเลี้ยง ได้เงินมาโรงเรียนวันละ 20 บาท โดยได้รับเงินจากย่า ชอบเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ ไม่ชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์

22 การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น ทราบว่า เด็กหญิง จ. เป็นเด็กเรียบร้อย ร่าเริงแจ่มใส คุยเก่ง มีเพื่อนมาก โดยจะมีเพื่อนสนิท 3 - 4 คน มาเรียนทุกวันไม่เคยขาดเรียน

23 การสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ทราบว่าเด็กหญิง จ. ไม่ค่อยตั้งใจเรียน มักจะหันไปคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูสอน ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่แสดงความคิดเห็นเวลาที่ครูถาม

24 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิทของเด็กหญิง จ. ทราบว่า เด็กหญิง จ. มีเพื่อนสนิท 3 - 4 คน เป็นคนร่าเริงแจ่มใส คุยสนุก ชอบเล่นกระโดดหนังยาง

25 การสัมภาษณ์ปู่กับย่า เมื่อไปเยี่ยมบ้าน ทราบว่าเมื่อเด็กหญิง จ. กลับจากโรงเรียนก็จะออกไปเล่นกับเพื่อนนอกบ้าน พอกลับเข้าบ้านมาก็จะช่วยทำงานบ้าน ดูโทรทัศน์ เป็นเด็กร่าเริงแจ่มใส มารดาของเด็กหญิง จ. เสียชีวิตไปตั้งแต่เด็กหญิง จ. ยังเล็ก บิดาของเด็กหญิง จ. จึงพาเด็กหญิง จ. มาให้ปู่กับย่าเลี้ยง เด็กหญิง จ. มักจะถูกอาทำโทษเสมอ เพราะอาของเด็กหญิง จ. เป็นคนโมโहर้าย ใจร้อน

3 การเยี่ยมบ้าน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน จำนวน 1 ครั้ง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2548 ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและปู่กับยาดังนี้

31 จากการสังเกตพบว่า สภาพบ้านของเด็กหญิง จ. เป็นแฟลต มีการแบ่งพื้นที่ภายในห้องออกเป็นมุมต่าง แบ่งเป็นมุมนั่งเล่น มุมสำหรับนอน ส่วนห้องน้ำและห้องครัวจะอยู่ทางด้านหลังของห้อง มีเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องอำนวยความสะดวก ได้แก่ โทรทัศน์ เครื่องเล่น VCD วิทยุ ตู้เย็น พัดลม

3.2 จากการสัมภาษณ์ พบว่า ปู่กับย่าแสดงความเป็นมิตรและให้การต้อนรับเป็นอย่างดี โดยเด็กหญิง จ. อยู่ร่วมสนทนาด้วยในตอนแรก จากนั้นจึงขอตัวไปดูโทรทัศน์ ผู้วิจัยจึงสนทนากับปู่และย่าต่อไป พบว่าเด็กหญิง จ. สามารถช่วยเหลืองานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ

4 อัตชีวประวัติและบันทึกประจำวัน

4.1 อัตชีวประวัติ

จากอัตชีวประวัติทราบว่า ครอบครัวของเด็กหญิง จ. เป็นครอบครัวขนาดเล็ก ประกอบด้วย ปู่ ย่า อา และเด็กหญิง จ. รวมสมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด 4 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ชีวิตในวัยเด็ก เด็กหญิง จ. มีความประทับใจชีวิตในวัยเด็กมากเพราะได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดา เป็นอย่างดี

4.1.2 ชีวิตในปัจจุบัน พบว่า ขณะนี้เด็กหญิง จ. อายุ 11 ปี อาศัยอยู่กับปู่และย่า คิดถึงบิดามารดา

4.1.3 ชีวิตในอนาคต พบว่า เด็กหญิง จ. มีความใฝ่ฝันอยากเป็นครู

4.2 บันทึกประจำวัน

จากการบันทึกประจำวันเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2548 - 7 มีนาคม 2548 ทำให้ทราบว่ากิจวัตรประจำวันของเด็กหญิง จ. ในแต่ละวันคล้ายคลึงกัน คือ ทำภารกิจส่วนตัวไปโรงเรียน เลิกเรียนแล้วกลับบ้าน อาบน้ำ เข้านอน

จากบันทึกประจำวันพบว่า เด็กหญิง จ. ไม่ได้ทบทวนบทเรียนในวันหยุด

5 สังคมมิติ

จากสังคมมิติ สถานการณ์คือ " ไปเที่ยวสวนสนุก " ปรากฏว่าเด็กหญิง จ. อยู่ในบทบาทของ REJECTEE ซึ่งเป็นผู้ที่สมาชิกในกลุ่มเลือกเพียงเล็กน้อย สัมพันธภาพของสมาชิกในกลุ่มมีการแบ่งออกเป็นหลายกลุ่มย่อย

6 แบบสอบถาม

6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

จากแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว พบว่า

ด้านครอบครัว เด็กหญิง จ. อาศัยอยู่กับปู่ ย่า และอา มารดาเสียชีวิตแล้ว บิดาของเด็กหญิง จ. ทำงานอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 10,000 บาท ได้รับเงินค่าใช้จ่ายประจำวันจากย่า วันละ 20 บาท

ด้านสุขภาพ สุขภาพเด็กหญิง จ. แข็งแรงดี ไม่มีโรคประจำตัว และไม่เคยได้รับอุบัติเหตุร้ายแรงมาก่อน

ด้านสังคม เด็กหญิง จ มีเพื่อนสนิท 3 - 4 คน มีความสุขที่ได้อยู่กับเพื่อน ๆ เวลาที่พบเพื่อน ๆ ส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียน ส่วนที่บ้านเพื่อน ๆ จะมาเที่ยวบ้างเป็นบางครั้ง ถ้ามีเวลาว่างเด็กหญิง จ จะดูโทรทัศน์และฟังวิทยุ

ด้านงานอดิเรกของเด็กหญิง จ คือ เล่นหมากเก็บ กระโดดหนังยาง หนังสือที่ชอบอ่านคือ หนังสือผจญภัย สามารถตีพิมพ์ได้ ชอบร้องเพลง

ด้านการศึกษา พบว่า เด็กหญิง จ ไม่ได้ทำตารางกำหนดเวลาดูหนังสือ ได้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาของโรงเรียน ได้สมัครเป็นสมาชิกชมรมมัคคุเทศก์น้อย ไม่เคยเป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรม และไม่เคยเป็นหัวหน้าชั้นเรียน

6.2 แบบสอบถามตัวฉัน

จากแบบสอบถามตัวฉัน พบว่า เด็กหญิง จ ไม่มีความพึงพอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สิ่งที่ต้องการได้จากคนรอบข้างคือ อยากอยู่กับบิดามารดา สิ่งที่ชอบและพอใจเกี่ยวกับตนเองคือเป็นคนดี สิ่งที่ยากปรับปรุงแก้ไขในตนเอง คือการเรียน

6.3 แบบสอบถามการสนับสนุนด้านการเรียนจากผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองของเด็กหญิง จ สนับสนุนด้านการเรียนปานกลาง โดย ผู้ปกครองของเด็กหญิง จ ให้รางวัลเมื่อเด็กหญิง จ ทำคะแนนสอบได้ดีเป็นบางครั้ง กล่าวชมเมื่อเห็นเด็กหญิง จ อ่านหนังสือเรียนเป็นบางครั้ง สนใจเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนของเด็กหญิง จ บ้าง ให้ความสนใจว่าเด็กหญิง จ อ่านหนังสือหรือไม่เป็นบางครั้ง และผู้ปกครองของเด็กหญิง จ ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการอ่านหนังสือเรียนบ้าง

6.4 แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย พบว่า เด็กหญิง จ มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดย เด็กหญิง จ รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการทบทวนบทเรียนวิชาภาษาไทย รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการทำแบบฝึกหัดวิชาภาษาไทย ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทยเพราะเรียนแล้วไม่สนุก

6.5 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน พบว่า เด็กหญิง จ มีนิสัยรักการอ่านน้อย โดยเด็กหญิง จ ไม่เคยยืมหนังสือจากห้องสมุดโรงเรียนไปอ่านที่บ้าน เมื่อเด็กหญิง จ มีเงินเหลือ เด็กหญิง จ จะไม่เก็บเงินไว้เพื่อซื้อหนังสือ รู้สึกว่าการอ่านหนังสือไม่ทำให้เพลิดเพลิน และเด็กหญิง จ จะอ่านหนังสือเมื่อใกล้สอบเท่านั้น

6.6 แบบสอบถามใครเอ่ย

จากแบบสอบถามใครเอ่ย พบว่า เด็กหญิง จ ได้รับการประเมินจากเพื่อน ๆ ในข้อ ผู้ที่ชอบฟังและผู้ที่ชอบออกคำสั่ง

7 แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7 1 แบบทดสอบเชาว์ปัญญา Standard Progressive Matrices (SPM)

จากแบบทดสอบเชาว์ปัญญา SPM พบว่า เด็กหญิง จ มีผลการทดสอบ ดังนี้
เทียบเป็น I Q = 90 ซึ่งมีเชาว์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติ

7 2 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตัลท์ พบว่า เด็กหญิง จ มีความรอบ
ครอบ มีการวางแผน คิดก่อนทำ จัดลำดับความคิดดี ต่อเนื่อง อารมณ์มั่นคง ไม่มีความเชื่อมั่นในตน
เอง ต้อเจียบ ระวัง ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความทะเยอทะยาน และก้าวร้าว

7 3 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพคน พบว่า เด็กหญิง จ มีความวิตกกังวล รู้สึกไม่
ปลอดภัย ไม่พอใจในตนเอง ย้ำคิดย้ำทำ ชอบพึ่งพาผู้อื่น

7 4 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (The Kinetic - House - Tree - Person)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กหญิง จ ให้ความสำคัญ
กับมารดา ต้องการการเป็นส่วนตัว ไม่ต้องการให้ใครมาบุกรุก ขี้เหงา

7 5 แบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาไทย พบว่า เด็กหญิง จ มีทักษะการอ่านภาษา
ไทยน้อย

8 ระเบียบสะสม

ข้อมูลที่ได้จากระเบียบสะสม พบว่า เด็กหญิง จ มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สุข
ภาพแข็งแรง เคยเป็นคณะกรรมการรักษาความสะอาด

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า เด็กหญิง จ มี
ทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย จากสาเหตุ ดังนี้

1 สาเหตุจากตัวนักเรียน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแบบทดสอบ พบว่า เด็กหญิง จ ไม่มี
สมาธิในการเรียน เวลาครูสอนก็ไม่ตั้งใจเรียน มักจะคุยกับเพื่อน มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชา
ภาษาไทย ไม่มีนิสัยรักการอ่าน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองและ มีความวิตกกังวล

2 สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม

2 1 สิ่งแวดล้อมที่บ้าน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถามและแบบทดสอบ ทำให้ทราบว่า เด็กหญิง จ ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา จึงไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร ขาดคนให้คำปรึกษาและคำแนะนำด้านการเรียน ไม่มีคนคอยกระตุ้นให้เด็กหญิง จ หมั่นฝึกฝนทักษะการอ่าน

2.2 สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

การจากสังเกต และการสัมภาษณ์ ทำให้ทราบว่าปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ของเด็กหญิง จ เกิดจากการที่เด็กหญิง จ มักจะชวนเพื่อน ๆ คุยในขณะที่ครูสอนทำให้เด็กหญิง จ ไม่มีสมาธิในการเรียน จึงเรียนไม่รู้เรื่อง

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

จากการวินิจฉัยปัญหาของเด็กหญิง จ แล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการช่วยเหลือ ดังนี้

1 ให้การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 การชี้แนะแนวทางและวิธีการเรียนที่ถูกต้อง โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ เด็กหญิง จ เกี่ยวกับการจัดทำตารางในการทบทวนบทเรียนและฝึกทักษะการอ่าน เทคนิคการอ่าน การสร้างสมาธิในการเรียน เพื่อให้เด็กหญิง จ พัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้มากขึ้น

1.2 การส่งเสริมให้เด็กหญิง จ มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เด็กหญิง จ เกี่ยวกับความสำคัญ ความจำเป็นและประโยชน์ของการ เรียนวิชาภาษาไทย เพื่อให้เด็กหญิง จ มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น และมีสมาธิในการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น

1.3 ให้ความเข้าใจ ความเอาใจใส่แก่หญิง จ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กหญิง จ เกิดความรู้สึกอบอุ่น มีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญาและพัฒนาตนเองในด้านการเรียนให้เหมาะสม

2 ให้การช่วยเหลือโดยอ้อม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันจันทร์ที่ 7 มีนาคม 2548 เวลา 13.00 - 14.00 น. ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ครูประจำชั้น เพื่อขอความช่วยเหลือ ในการให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ และให้การช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมให้เด็กหญิง จ สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย ได้มีผลการประชุมโดยมีมติเสนอแนะให้ เด็กหญิง จ เข้าใจสาเหตุของปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย มีสมาธิในการเรียน ฝึกฝนทักษะการอ่าน จะทำให้ เด็กหญิง จ สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

2.2 ขอความร่วมมือกับปู่ ย่า และอาของเด็กหญิง จ เพื่อให้ความรัก ความเข้าใจ และเอาใจใส่เด็กหญิง จ มากขึ้น กระตุ้นให้เด็กหญิง จ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการมีทักษะการอ่าน ส่งเสริมให้เด็กหญิง จ ฝึกฝนทักษะการอ่าน

การทำนายผล

จากการศึกษาปัญหาของเด็กหญิง จ ทำให้ทราบว่าปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของเด็กหญิง จ มีสาเหตุมาจากหลายด้าน ได้แก่ ด้านตัวเด็กหญิง จ ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วมีความเห็นว่าสาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าเด็กหญิง จ ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย อันได้แก่ ตัวของเด็กชาย จ เอง บิดามารดา เพื่อนของเด็กหญิง จ ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กหญิง จ ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหามีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ปัญหาของเด็กหญิง จ เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้

การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1 จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและครูผู้สอนวิชาภาษาไทย พบว่า เด็กหญิง จ ได้พยายามปรับปรุงพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น เช่น มีสมาธิในการเรียนเพิ่มมากขึ้น ไม่ชวนเพื่อนคุยในขณะที่ครูสอน

2 จากแบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาไทย พบว่า ก่อนทำการศึกษารายกรณีเด็กหญิง จ มีคะแนนต่ำ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณีพบว่า เด็กหญิง จ มีคะแนนทักษะการอ่านภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น แสดงว่าเด็กหญิง จ สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1 ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กหญิง จ มีดังนี้

เด็กหญิง จ ควรยอมรับปัญหา และเข้าใจสาเหตุของปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของตนเอง มีสมาธิในการเรียนมากขึ้น ปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อที่จะพัฒนาทักษะการอ่านของตนเอง

2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับ เด็กหญิง จ ดังนี้

ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ควรให้กำลังใจ และ ดูแลเอาใจใส่เด็กหญิง จ อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เด็กหญิง จ มีกำลังใจและมีความพยายามที่จะฝึกฝนทักษะการอ่านของตนเอง ตลอดจนให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือแก่เด็กหญิง จ เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่าน เพื่อให้เด็กหญิง จ ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการอ่านของตนเองและสามารถเรียนได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งครอบครัวของเด็กหญิง จ ควรให้ความรัก ความเข้าใจ และเป็นกำลังใจให้แก่เด็กหญิง จ ในการปรับปรุงตนเอง

3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป ดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรให้ความเอาใจใส่ ความห่วงใย แก่เด็กหญิง จ อย่างจริงใจและสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กหญิง จ เกิดความไว้วางใจและเชื่อใจ กล้าที่จะเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริง ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการวินิจฉัย การหาแนวทางแก้ไข และการให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

กรณีศึกษารายที่ 6 เด็กชาย จ (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2548)

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย จ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อายุ 10 ปี รูปร่างผอม ผิวดำ นัยน์ตาสีดำ ใบหน้ารูปไข่ ผมหันตรงนักเรียน แต่งกายสะอาดถูกระเบียบ พูดน้อย จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตในห้องเรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที จากการสังเกตพบว่า เด็กชาย จ เป็นเด็กขี้อาย พูดน้อย ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีการพูดคุยกับเพื่อนสนิทเป็นระยะ มีอาการเหม่อลอยเป็นบางครั้ง

2 การสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์เด็กชาย จ ทราบว่าเด็กชาย จ อาศัยอยู่กับยาย อา และลุง เป็นบุตรคนเดียว เด็กชาย จ ได้เงินมาโรงเรียนวันละ 30 บาท โดยได้รับเงินจากอา ชอบเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ ไม่ชอบเรียนวิชาเกษตร บิดาของเด็กชาย จ ประกอบอาชีพตัดขนสุนัข ส่วนมารดาประกอบอาชีพค้าขาย อยู่คนละบ้านกับเด็กชาย จ เมื่อกลับจากโรงเรียนเด็กชาย จ จะเล่นเกมส์กับอาที่บ้าน จึงไม่ได้ทบทวนบทเรียน

2.2 การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น ทราบว่า เด็กชาย จ เป็นเด็กเรียบร้อย พูดน้อย ขี้อาย ไม่กล้าแสดงออก มีเพื่อนสนิทประมาณ 3 - 4 คน มาเรียนทุกวันไม่เคยขาดเรียน

2.3 การสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ทราบว่าเด็กชาย จ ชอบพูดคุยกับเพื่อนเวลาที่ครูสอน ไม่ค่อยสนใจฟังครูในขณะที่ครูกำลังสอน และชอบนำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิทของเด็กชาย จ ทราบว่า เด็กชาย จ เป็นคนขี้อาย ไม่กล้าแสดงออก มีน้ำใจ เวลาที่มีขนมก็จะแบ่งให้เพื่อน ๆ รับประทานเสมอ มีเพื่อนสนิทจำนวน 3 - 4 คน

2.5 การสัมภาษณ์อา เมื่อไปเยี่ยมบ้าน ทราบว่าเด็กชาย จ เป็นเด็กขี้อาย พูดน้อย เมื่อมีเวลาว่างก็จะเล่นเกมส์ เวลาอยู่บ้านไม่เคยทบทวนบทเรียน บิดาและมารดาของเด็กชาย จ ทำงานอยู่ที่ต่างจังหวัด เมื่อปิดเทอมบิดามารดาจึงจะมารับเด็กชาย จ ไปอยู่ด้วย

3 การเยี่ยมบ้าน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน จำนวน 1 ครั้ง วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2548 ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและอาดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า สภาพบ้านเป็นบ้านไม้ 2 ชั้น ชั้นล่างมีการจัดแบ่งเนื้อที่ใช้สอยอย่างเป็นระเบียบ โดยแบ่งเป็นห้องครัว ห้องน้ำและห้องสำหรับนั่งดูโทรทัศน์ ส่วนชั้น 2 เป็นห้องนอน สภาพแวดล้อมบริเวณรอบ ๆ ก็จะเป็นบ้านไม้อยู่ติด ๆ กัน

3.2 จากการสัมภาษณ์ พบว่า เด็กชาย จ เป็นเด็กช้อย พุดน้อย เมื่อมีเวลาว่างก็จะเล่นเกมส เวลาอยู่บ้านไม่เคยทบทวนบทเรียน บิดาและมารดาของเด็กชาย จ ทำงานอยู่ที่ต่างจังหวัด เมื่อปิดเทอมบิดามารดาจึงจะมารับเด็กชาย จ ไปอยู่ด้วย

4 อัตชีวประวัติและบันทึกประจำวัน

4.1 อัตชีวประวัติ

จากอัตชีวประวัติทราบว่า ครอบครัวของเด็กชาย จ เป็นครอบครัวขนาดเล็ก ประกอบด้วย ยาย ลุง อา และเด็กชาย จ รวมสมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด 4 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ชีวิตในวัยเด็ก เด็กชาย จ มีความประทับใจชีวิตในวัยเด็กมากเพราะได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดาเป็นอย่างดี

4.1.2 ชีวิตในปัจจุบัน พบว่า ขณะนี้เด็กชาย จ เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก มีเพื่อนสนิทมาก 1 คน ชอบเรียนวิชาคอมพิวเตอร์เพราะได้เล่นเกมส

4.1.3 ชีวิตในอนาคต พบว่า เด็กชาย จ มีความใฝ่ฝันอยากเป็นหมอ

4.2 บันทึกประจำวัน

จากการบันทึกประจำวันเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2548 - 7 มีนาคม 2548 ทำให้ทราบว่ากิจวัตรประจำวันของเด็กชาย จ ในแต่ละวันคล้ายคลึงกัน คือ ทำภารกิจส่วนตัวไปโรงเรียน เลิกเรียนแล้วกลับบ้าน ทำภารกิจส่วนตัว นอน

จากบันทึกประจำวันพบว่า เด็กชาย จ ไม่ได้ทบทวนบทเรียนในวันหยุด เมื่อมีเวลาว่างจะดูโทรทัศน์ และเล่นเกมส

5 สังคมมิติ

จากสังคมมิติ สถานการณ์คือ " ไปเที่ยวสวนสนุก " ปรากฏว่าเด็กชาย จ อยู่ในบทบาทของ REJECTEE ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่ได้มีสมาชิกในกลุ่มเลือก สัมพันธภาพของสมาชิกในกลุ่มมีการแบ่งออกเป็นหลายกลุ่มย่อย

6 แบบสอบถาม

6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

จากแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว พบว่า

ด้านครอบครัว เด็กชาย จ อาศัยอยู่กับยาย ลุงและอา เป็นบุตรคนเดียว บิดาของเด็กชาย ก มีอาชีพตัดขนสุนัข มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 6,000 บาท มารดาของเด็กชาย ก มีอาชีพค้าขาย มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 6,000 บาท เด็กชาย จ ได้รับเงินค่าใช้จ่ายประจำวันจากยาย วันละ 20 บาท

ด้านสุขภาพ สุขภาพเด็กชาย จ แข็งแรงดี ไม่มีโรคประจำตัว ไม่เคยประสบอุบัติเหตุ

ด้านสังคม เด็กชาย จ มีเพื่อนสนิท 3 - 4 คน มีความสุขที่ได้อยู่กับเพื่อน ๆ เวลาที่พบเพื่อน ๆ ส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียน ส่วนที่บ้านเพื่อน ๆ จะมาเที่ยวบ้างเป็นบางครั้ง ถ้ามีเวลาว่างเด็กชาย จ จะดูโทรทัศน์และเล่นเกม

ด้านงานอดิเรก งานอดิเรกของเด็กชาย จ คือ เล่นเกมส์ หนังสือที่ชอบอ่านคือหนังสือข่าว และสื่อกีฬา ไม่ชอบเล่นกีฬา เล่นดนตรีไม่ได้เลย

ด้านการศึกษา พบว่า เด็กชาย จ ไม่ได้ทำตารางกำหนดเวลาดูหนังสือ ได้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาสีของโรงเรียน ได้สมัครเป็นสมาชิกชมรมพลศึกษา ไม่เคยเป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรม

6.2 แบบสอบถามตัวฉัน

จากแบบสอบถามตัวฉัน พบว่า เด็กชาย จ มีความพึงพอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สิ่งที่ต้องการได้จากคนรอบข้างคือ อยากมีบ้านเป็นของตนเองเพราะตอนนี้เช่าบ้านอยู่ สิ่งที่ไม่ชอบเกี่ยวกับตนเองคือติดเกมส์

6.3 แบบสอบถามการสนับสนุนด้านการเรียนจากผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองของเด็กชาย จ สนับสนุนด้านการเรียนปานกลาง โดย เมื่อใกล้สอบผู้ปกครองของเด็กชาย จ เตือนให้เด็กชาย จ อ่านหนังสือเป็นบางครั้ง ผู้ปกครองของเด็กชาย จ พุดคุยเกี่ยวกับเรื่องการเรียนของเด็กชาย จ บ้าง ผู้ปกครองของเด็กชาย จ ให้รางวัลเมื่อเด็กชาย จ ทำคะแนนได้ดีเป็นบางครั้ง และ ผู้ปกครองของเด็กชาย จ ให้คำแนะนำกับเด็กชาย จ เมื่อมีปัญหาเรื่องการเรียนเป็นบางครั้ง

6.4 แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย พบว่า เด็กชาย จ มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดย เด็กชาย จ คิดว่าการอ่านภาษาไทยไม่ทำให้ได้รับความรู้ใหม่ ๆ เด็กชาย จ ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทย รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการทบทวนบทเรียนวิชาภาษาไทย และรู้สึกไม่พอใจที่ได้เรียนวิชาภาษาไทย

6.5 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน พบว่า เด็กชาย จ มีนิสัยรักการอ่านน้อย โดยเมื่อมีเวลาว่างเด็กชาย จ จะไม่ใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ คิดว่าการอ่านหนังสือไม่ทำให้เพลิดเพลิน

ตอนเข้าก่อนเวลาโรงเรียนเข้าเด็กชาย จ ไม่เข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุด และคิดว่าการอ่านหนังสือมาก ๆ ไม่ช่วยทำให้การเรียนดีขึ้น

6.6 แบบสอบถามใคร่อย

จากแบบสอบถามใคร่อย พบว่า เด็กชาย จ ได้รับการประเมินจากเพื่อน ๆ ในข้อเพียงข้อเดียว คือ ผู้ที่ขี้อาย

7 แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบทดสอบเชาวน์ปัญญา Standard Progressive Matrices (SPM)

จากแบบทดสอบเชาวน์ปัญญา SPM พบว่า เด็กชาย จ มีผลการทดสอบ ดังนี้
เทียบเป็น I Q = 84 ซึ่งมีเชาวน์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปัญญาต่ำ

7.2 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตัลท์ พบว่า มีความคิดเพ้อฝัน การจัดลำดับความคิดดี ต่อเนื่อง มีความสมบูรณ์ทางเพศ อารมณ์มั่นคง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดี้อเจิบ ถูกชักจูงง่าย มีมนุษยสัมพันธ์ดี สุภาพอ่อนโยน มีความทะเยอทะยาน ก้าวร้าว

7.3 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพคน พบว่า เด็กชาย จ มีความวิตกกังวล รู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่พอใจในตนเอง ย้ำคิดย้ำทำ ชอบพึ่งพาผู้อื่น

7.4 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (The Kinetic - House - Tree - Person)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กชาย จ ให้ความสำคัญกับมารดา ต้องการความสมบูรณ์ รู้สึกว่าบ้านไม่อบอุ่น ต้องการการความเป็นส่วนตัว ไม่ต้องการให้ใครมาบุกรุก ขี้เหงา

7.5 แบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาไทย พบว่า เด็กชาย จ มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย

8 ระเบียบสะสม

ข้อมูลที่ได้จากระเบียบสะสม พบว่า เด็กชาย จ มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง มีสุขภาพแข็งแรง และเป็นคณะกรรมการรักษาความสะอาด

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า เด็กชาย จ มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย จากสาเหตุ ดังนี้

1 สาเหตุจากตัวนักเรียน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแบบทดสอบ พบว่า เด็กชาย จ มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม คือ ขอบพุดคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูสอน นำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย มีนิสัยรักการอ่านน้อย มีความวิตกกังวล ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง

2 สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม

2.1 สิ่งแวดล้อมที่บ้าน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถามและแบบทดสอบ ทำให้ทราบว่า เด็กชาย จ ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ครอบครัวไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่ด้านการเรียนของเด็กชาย จ เด็กชาย จ จึงขาดคนให้คำปรึกษาและแนะนำ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

2.2 สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

การจากการสังเกต และการสัมภาษณ์ ทำให้ทราบว่าปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของเด็กชาย จ เกิดจาก การคบเพื่อนของเด็กชาย จ เพื่อน ๆ ของเด็กชาย จ มักจะชวนคุย ในขณะที่ครูกำลังสอน ทำให้เด็กชาย จ ไม่ตั้งใจเรียนและเรียนไม่ทันเพื่อน

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

จากการวินิจฉัยปัญหาของเด็กชาย จ แล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการช่วยเหลือ ดังนี้

1 ให้การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 การชี้แนะแนวทางและวิธีการเรียนที่ถูกต้อง โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เด็กชาย จ เกี่ยวกับการจัดทำตารางในการทบทวนบทเรียนและฝึกทักษะการอ่าน เทคนิคการอ่าน การสร้างสมาธิในการเรียน เพื่อให้เด็กชาย จ พัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้มากขึ้น

1.2 การส่งเสริมให้เด็กชาย จ มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เด็กชาย จ เกี่ยวกับความสำคัญ ความจำเป็นและประโยชน์ของการเรียนวิชาภาษาไทย เพื่อให้เด็กชาย จ มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น เกิดความกระตือรือร้น และมีสมาธิในการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น

1.3 การส่งเสริมให้เด็กชาย จ มีนิสัยรักการอ่าน โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เด็กชาย จ เกี่ยวกับความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ของการอ่าน เพื่อให้เด็กชาย จ มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น เพื่อให้เด็กชาย จ เกิดความมานะพยายามในการพัฒนาทักษะการอ่าน

1.4 ให้ความเข้าใจ ความเอาใจใส่แก่เด็กชาย จ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กชาย จ เกิดความรู้สึกอบอุ่น มีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองในด้านการเรียนให้เหมาะสม

3 ให้การช่วยเหลือโดยอ้อม ปฏิบัติดังนี้

ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันจันทร์ที่ 7 มีนาคม 2548 เวลา 14 00 - 15 00 น. ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ครูประจำชั้น เพื่อขอความช่วยเหลือ ในการให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ และให้การช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมให้เด็กชาย จ. สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย ได้มีผลการประชุมโดยมีมติเสนอแนะให้ เด็กชาย จ. เข้าใจสาเหตุของปัญหาการไม่มีทักษะการอ่านภาษาไทย มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีสมาธิในการเรียน ฝึกฝนทักษะการอ่าน จะทำให้เด็กชาย จ. สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

การทำนายผล

จากการศึกษาปัญหาของเด็กชาย จ. ทำให้ทราบว่าปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทย น้อยของเด็กชาย จ. มีสาเหตุมาจากหลายด้าน ได้แก่ ด้านตัวเด็กชาย จ. ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วมีความเห็นว่าสาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าเด็กชาย จ. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย อันได้แก่ ตัวของเด็กชาย จ. เอง ครอบครัว เพื่อนของเด็กชาย จ. ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กชาย จ. ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหการไม่มีทักษะการอ่านภาษาไทยเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ปัญหาของเด็กชาย จ. เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้

การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1 จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและครูผู้สอนวิชาภาษาไทย พบว่า เด็กชาย จ. ได้พยายามปรับปรุงพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น เช่น ไม่พูดคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูกำลังสอน ตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมายให้ทำ มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้น มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น

2 จากแบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาไทย พบว่า ก่อนทำการศึกษารายกรณีเด็กชาย จ. มีคะแนนต่ำ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณีพบว่า เด็กชาย จ. มีคะแนนทักษะการอ่านภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น แสดงว่าเด็กชาย จ. สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1 ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กชาย จ. มีดังนี้

เด็กชาย จ. ควรยอมรับปัญหา และเข้าใจสาเหตุของปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทย น้อยของตนเอง มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนของตนเอง เสริม

สร้างทัศนคติทางบวกในการเรียนวิชาภาษาไทย พัฒนานิสัยรักการอ่าน เพื่อที่จะพัฒนาทักษะการอ่านของตนเอง

2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับ เด็กชาย ก ดังนี้

ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ควรให้กำลังใจ และ ดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ก อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เด็กชาย ก มีกำลังใจและความพยายามที่จะฝึกฝนทักษะการอ่านของตนเอง ตลอดจนให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือแก่เด็กชาย ก เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่าน เพื่อให้เด็กชาย ก ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการอ่านของตนเองและสามารถเรียนได้ดียิ่งขึ้น

3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป ดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรให้ความเอาใจใส่ ความห่วงใย แก่เด็กชาย ก อย่างจริงใจและสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กชาย ก เกิดความไว้วางใจและเชื่อถือ กล้าที่จะเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวินิจฉัย การหาแนวทางแก้ไข และการให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของนักเรียน สามารถแสดงผลของการศึกษา จากแบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาไทยทั้งก่อนและหลังการศึกษารายกรณีได้ในตาราง

ตารางแสดงคะแนนทักษะการอ่านภาษาไทย ก่อนและหลังการศึกษารายกรณี

กรณีศึกษา	คะแนนทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ		คะแนนทักษะการอ่านสะกดคำ	
	ก่อนการศึกษา	หลังการศึกษา	ก่อนศึกษา	หลังการศึกษา
เด็กชาย ก	4	6	3	5
เด็กชาย ข	3	5	4	5
เด็กหญิง ค	4	6	2	4
เด็กชาย ง	4	6	3	6
เด็กหญิง จ	4	5	3	5
เด็กชาย ฉ	3	5	2	4

ใจความสำคัญเพิ่มขึ้น 2 คะแนน และคะแนนทักษะการอ่านสะกดคำเพิ่มขึ้น 2 คะแนน แสดงว่าเด็กชาย จ สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

จากตารางสรุปได้ว่า ก่อนการศึกษารายกรณี เด็กชาย จ มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยที่สุด เด็กหญิง ค มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยเป็นอันดับที่ 2 ส่วนเด็กชาย ก เด็กชาย ข เด็กหญิง ง และเด็กชาย ฉ มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยเท่า ๆ กันเป็นอันดับ 3 หลังการศึกษารายกรณีพบว่า เด็กชาย จ มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยที่สุด เด็กชาย ข เด็กหญิง ค และเด็กหญิง จ มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยเท่า ๆ เป็นอันดับที่ 2 เด็กชาย ก มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยเป็นอันดับที่ 3 และเด็กชาย ง มีคะแนนทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยเป็นอันดับที่ 4 ดังนั้นจากการให้นักเรียนทั้ง 6 คนทำแบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาไทยพบว่า ทักษะการอ่านภาษาไทยเพิ่มขึ้นทุกคนหลังจากทำการศึกษารายกรณี

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย จำนวน 6 คน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 คน จากประชากร ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

- 1 เป็นนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
- 2 ลักษณะครอบครัวคือ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
- 3 มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร
- 4 ฐานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน คือรายได้ของครอบครัวประมาณเดือนละ 10,000 - 15,000 บาท

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต
- 2 การสัมภาษณ์
- 3 การเยี่ยมบ้าน
- 4 อัดชีวประวัติ
- 5 บันทึกประจำวัน
- 6 แบบสอบถามและแบบสำรวจ
- 7 แบบทดสอบ
- 8 สังคมมิติ

9 ระเบียบสะสม

วิธีดำเนินการ

ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่าง 6 คน เป็นรายกรณี โดยใช้กระบวนการศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี 7 ขั้นตอน ดังนี้

- 1 การกำหนดปัญหาและตั้งสมมุติฐาน
- 2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3 การวินิจฉัย
- 4 การช่วยเหลือ
- 5 การทำนายผล
- 6 การติดตามผล
- 7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลและอภิปรายผลการศึกษา

1 กรณีศึกษาของเด็กชาย ก

1.1 ประวัติ

เด็กชาย ก อาศัยอยู่กับบิดามารดา เป็นบุตรคนเดียว ย้ายโรงเรียนมาจากโรงเรียนวัดประสิทธิเวช เพราะมารดาต้องการให้ย้ายมาเรียนที่โรงเรียนสามเสนนอก ชอบเรียนวิชาศิลปะและวิชาพละ ไม่ชอบเรียนวิชาเกษตร บิดาของเด็กชาย ก ประกอบอาชีพเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย ต้องทำงานเป็นกะจึงไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ก มารดาประกอบอาชีพเย็บผ้า ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวดี เมื่อกลับจากโรงเรียนเด็กชาย ก จะออกไปเล่นเกมที่ร้านเกมส์กับเพื่อน จึงไม่ได้ทบทวนบทเรียน เด็กชาย ก มีสุขภาพแข็งแรงดี ไม่มีโรคประจำตัว แต่เคยได้รับอุบัติเหตุตกเก้าอี้ ได้รับบาดเจ็บคางแตกตอนอายุ 8 ปี ปัจจุบันเด็กชาย ก อายุ 12 ปี เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รูปร่างผอม ผิวคล้ำ นัยน์ตาสีดำ ใบหน้ารูปไข่ ผมสั้นทรงนักเรียน แต่งกายสะอาดถูกระเบียบ บุคลิกร่าเริงแจ่มใส

1.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า เด็กชาย ก มีปัญหาปัญหาในเรื่องการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย คือ มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย มีนิสัยรักการอ่านน้อย ขาดความสนใจในการเรียน ชอบพูดคุยกับเพื่อน และไม่สนใจฟังขณะที่ครูสอน ชอบนั่งงานวิชาอื่นขึ้นมาทำในช่วงไม่วิชาภาษาไทย

1.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของเด็กชาย ก มีสาเหตุมาจากเด็กชาย ก ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน มีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม คือ ไม่สนใจเรียน

ชอบพูดคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูสอน มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย มีนิสัยรักการอ่านน้อย มีความวิตกกังวล ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง เด็กชาย ก ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บิดามารดาไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่ เด็กชาย ก จึงขาดคนให้คำปรึกษาแนะนำ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

1.4 การช่วยเหลือ

ให้ความช่วยเหลือเด็กชาย ก โดยการชี้แนะแนวทางและวิธีการเรียนที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้เด็กชาย ก มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยและส่งเสริมให้เด็กชาย ก มีนิสัยรักการอ่าน ทำการประชุมปรึกษารายกรณีโดยขอความร่วมมือจากครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ครูประจำชั้น และครูที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความช่วยเหลือ ในการให้ความเอาใจใส่ และให้กำลังใจแก่เด็กชาย ก

1.5 การสรุปติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำแล้ว พบว่า เด็กชาย ก ได้พยายามปรับปรุงพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้น มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น และมีคะแนนทักษะการอ่านภาษาไทยเพิ่มขึ้น

2 กรณีศึกษาของเด็กชาย ข

2.1 ประวัติ

เด็กชาย ข อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพี่ชาย 1 คน ชอบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทยและวิชาภาษาอังกฤษ บิดาของเด็กชาย ข ประกอบอาชีพขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง ชอบดื่มสุราเป็นประจำ มารดาประกอบอาชีพค้าขาย เมื่อมีเวลว่างเด็กชาย ข จะเล่นเกมคอมพิวเตอร์ที่บ้าน หรือออกไปเล่นกับเพื่อน มักจะทะเลาะกับพี่ชายเป็นประจำ เด็กชาย ข มีสุขภาพแข็งแรงดี ไม่มีโรคประจำตัว ปัจจุบันเด็กชาย ข อายุ 11 ปี เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รูปร่างอ้วน ผิวคล้ำ นัยน์ตาสีดำ ใบหน้ารูปไข่ ผมสั้นทรงนักเรียน แต่งกายสะอาดถูกระเบียบ พูดจาไพเราะ มีสัมมาคาราวะบุคลิกน่ารักแจ่มใส

2.2 ปัญหา

จากการศึกษา พบว่า เด็กชาย ข มีปัญหาปัญหาในเรื่องการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยคือ มีนิสัยรักการอ่านน้อย ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่สนใจเรียน

2.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของเด็กชาย ข มีสาเหตุมาจาก เด็กชาย ข ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน มีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม คือ ไม่สนใจเรียน มีนิสัยรักการอ่านน้อย มีความวิตกกังวล ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กชาย ข ได้รับการ

เลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บิดามารดาไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่ เด็กชาย ข จึงขาดคนให้คำปรึกษาแนะนำ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

2.4 การช่วยเหลือ

ให้ความช่วยเหลือเด็กชาย ข โดยการชี้แนะแนวทางและวิธีการเรียนที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้เด็กชาย ข มีนิสัยรักการอ่าน โดยให้ความเข้าใจแก่เด็กชาย ข เกี่ยวกับความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ของการอ่าน ทำการประชุมปรึกษารายกรณีโดยขอความร่วมมือจากครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ครูประจำชั้น และครูที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความช่วยเหลือ ในการให้ความเอาใจใส่ และให้กำลังใจแก่เด็กชาย ข

2.5 การสรุปติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำแล้ว พบว่า เด็กชาย ข ได้พยายามปรับปรุงพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น เช่น มีความกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มขึ้น ตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมายให้ทำ มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น และมีคะแนนทักษะการอ่านภาษาไทยเพิ่มขึ้น

3 กรณีศึกษาของเด็กหญิง ค

3.1 ประวัติ

เด็กหญิง ค อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีน้องชาย 1 คน ชอบเรียนวิชาศิลปะ ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทย และเกษตร บิดาของเด็กหญิง ค ประกอบอาชีพรับจ้าง กว่าจะกลับบ้านก็ดึก จึงไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็กหญิง ค มารดาเป็นแม่บ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวดี เมื่อกลับจากโรงเรียนเด็กหญิง ค จะช่วยทำงานบ้าน และช่วยแม่ดูแลน้อง เมื่อมีเวลาว่างก็จะออกไปเล่นกับเพื่อน ๆ และดูโทรทัศน์ เด็กหญิง ค มีสุขภาพแข็งแรงดี มีโรคประจำตัวคือโรคกระเพาะ ปัจจุบันเด็กหญิง ค อายุ 11 ปี เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รูปร่างผอมสูง ผิวขาว นัยน์ตาสีดำ ใบหน้ารูปไข่ ผมสั้นทรงนักเรียน บุคลิกร่าเริงแจ่มใส

3.2 ปัญหา

จากการศึกษา พบว่า เด็กหญิง ค มีปัญหาปัญหาในเรื่องการมีทักษะการอ่านภาษาไทย น้อยคือ มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ไม่ตั้งใจเรียน มีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม โดยมักจะหันไปคุยกับเพื่อนขณะครูสอน ไม่มีสมาธิในการเรียน การจัดลำดับความคิดไม่ดี มีความวิตกกังวล

3.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของเด็กหญิง ค มีสาเหตุมาจาก เด็กหญิง ค มีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม คือ ไม่ตั้งใจเรียน ชอบพูดคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูสอน มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กหญิง ค ได้รับ

การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บิดามารดาไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่ เด็กหญิง ค จึงขาดคนให้คำปรึกษาแนะนำ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

3.4 การช่วยเหลือ

ให้ความช่วยเหลือเด็กหญิง ค โดยการชี้แนะแนวทางและวิธีการเรียนที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้เด็กหญิง ค มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ทำการประชุมปรึกษารายกรณีโดยขอความร่วมมือจากครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ครูประจำชั้น และครูที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความช่วยเหลือ ในการให้ความเอาใจใส่ และให้กำลังใจแก่เด็กหญิง ค

3.5 การสรุปติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำแล้ว พบว่า เด็กหญิง ค ได้พยายามปรับปรุงพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้น และมีคะแนนทักษะการอ่านภาษาไทยเพิ่มขึ้น

4 กรณีศึกษาของเด็กชาย ง

4.1 ประวัติ

เด็กชาย ง อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพี่ชาย 1 คนและน้องสาว 1 คน ชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทย บิดาของเด็กชาย ง ประกอบอาชีพค้าขาย มารดาช่วยบิดาค้าขาย ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวดี เมื่อเด็กชาย ง กลับจากโรงเรียนก็เปลี่ยนเสื้อผ้าแล้วออกไปเล่นกับเพื่อน ช่วยทำงานบ้านบ้างเล็กน้อย เด็กชาย ง มีสุขภาพแข็งแรงดี ไม่มีโรคประจำตัว ปัจจุบันเด็กชาย ง อายุ 11 ปี เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รูปร่างสมส่วน ผิวคล้ำ นัยน์ตาสีดำ ใบหน้ารูปไข่ ผสมสีทหรนักเรียน แต่งกายสะอาดถูกระเบียบ บุคลิกร่าเริงแจ่มใส

4.2 ปัญหา

จากการศึกษา พบว่า เด็กชาย ง มีปัญหาปัญหาในเรื่องการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย คือ ไม่มีสมาธิในการเรียน มีพฤติกรรมเรียนที่ไม่เหมาะสม ชอบพูดคุยกับเพื่อนขณะที่ครูสอน ไม่มีความรับผิดชอบ มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย มีนิสัยรักการอ่านน้อย ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

4.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของเด็กชาย ง มีสาเหตุมาจาก เด็กชาย ง ไม่มีสมาธิในการเรียน มีพฤติกรรมเรียนที่ไม่เหมาะสม คือ ชอบพูดคุยกับเพื่อนขณะเรียน มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย มีนิสัยรักการอ่านน้อย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กชาย ง ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บิดามารดาไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่ เด็กชาย ง จึงขาดคนให้คำปรึกษาแนะนำ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

4.4 การช่วยเหลือ

ให้ความช่วยเหลือเด็กชาย ง โดยการชี้แนะแนวทางและวิธีการเรียนที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้เด็กชาย ง มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยและมีนิสัยรักการอ่าน โดยให้ความเข้าใจแก่เด็กชาย ง เกี่ยวกับความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ของการอ่าน ทำการประชุมปรึกษารายกรณีโดยขอความร่วมมือจากครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ครูประจำชั้น และครูที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความช่วยเหลือ ในการให้ความเอาใจใส่ และให้กำลังใจแก่เด็กชาย ง

4.5 การสรุปติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำแล้ว พบว่า เด็กชาย ง ได้พยายามปรับปรุงพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้น มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น และมีคะแนนทักษะการอ่านภาษาไทยเพิ่มขึ้น

5 กรณีศึกษาของเด็กหญิง จ

5.1 ประวัติ

เด็กหญิง จ อาศัยอยู่กับปู่ ย่า และอา มารดาเสียชีวิตตั้งแต่ยังเด็ก บิดามีภรรยาใหม่ บิดาและภรรยาใหม่ทำงานอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา เมื่อปิดเทอมจึงจะไปหาบิดาและมารดา เด็กหญิง จ มักจะถูกอาทำโทษเสมอ เพราะอาเป็นคนโมโหง่าย ชอบเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ ไม่ชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เด็กหญิง จ มีสุขภาพแข็งแรงดี ไม่มีโรคประจำตัว ปัจจุบันเด็กหญิง จ อายุ 11 ปี เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รูปร่างผอมสูง ผิวคล้ำ นัยน์ตาสีดำ ใบหน้ารูปไข่ ผมสั้นทรงนักเรียน บุคลิกร่าเริงแจ่มใส

5.2 ปัญหา

จากการศึกษา พบว่า เด็กหญิง จ มีปัญหาปัญหาในเรื่องการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย คือ มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย มีนิสัยรักการอ่านน้อย ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความวิตกกังวล

5.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของเด็กหญิง จ มีสาเหตุมาจาก เด็กหญิง จ มีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม คือ ไม่ตั้งใจเรียน ชอบพูดคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูสอน มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย มีนิสัยรักการอ่านน้อย ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กหญิง จ ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บิดามารดาไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่ เด็กหญิง จ จึงขาดคนให้คำปรึกษาแนะนำ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

5.4 การช่วยเหลือ

ให้ความช่วยเหลือเด็กหญิง จ. โดยการชี้แนะแนวทางและวิธีการเรียนที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้เด็กหญิง จ. มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทย มีนิสัยรักการอ่าน ทำการประชุมปรึกษาหารือโดยขอความร่วมมือจากครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ครูประจำชั้น และครูที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความช่วยเหลือ ในการให้ความเอาใจใส่ และให้กำลังใจแก่เด็กหญิง จ.

5.5 การสรุปติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำแล้ว พบว่า เด็กหญิง จ. ได้พยายามปรับปรุงพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้น มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น และมีคะแนนทักษะการอ่านภาษาไทยเพิ่มขึ้น

6 กรณีศึกษาของเด็กชาย จ.

6.1 ประวัติ

เด็กชาย จ. อาศัยอยู่กับยาย ลุง และอา เป็นบุตรคนเดียว ชอบเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ ไม่ชอบเรียนวิชาเกษตร บิดาของเด็กชาย จ. ประกอบอาชีพตัดขนสุนัข มารดาประกอบอาชีพค้าขาย ทั้งบิดาและมารดาของเด็กชาย จ. อาศัยอยู่คนละบ้านกับเด็กชาย จ. เมื่อเด็กชาย จ. กลับจากโรงเรียนก็จะเล่นเกมกับอาที่บ้าน เด็กชาย จ. มีสุขภาพแข็งแรงดี ไม่มีโรคประจำตัว ปัจจุบันเด็กชาย จ. อายุ 10 ปี เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รูปร่างผอม ผิวขาว นัยน์ตาสีดำ ใบหน้ารูปไข่ ผมสั้นทรงนักเรียน แต่งกายสะอาดถูกระเบียบ

6.2 ปัญหา

จากการศึกษา พบว่า เด็กชาย จ. มีปัญหาปัญหาในเรื่องการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย คือ ไม่มีสมาธิในการเรียน มีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม ชอบพูดคุยกับเพื่อนขณะที่ครูสอน ชอบนำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย มีนิสัยรักการอ่านน้อย มีความวิตกกังวลและไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง

6.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของเด็กชาย จ. มีสาเหตุมาจาก เด็กชาย จ. มีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม คือ ชอบพูดคุยกับเพื่อนขณะเรียน มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย มีนิสัยรักการอ่านน้อย ขาดความภูมิใจในตนเอง เด็กชาย จ. ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่ เด็กชาย จ. จึงขาดคนให้คำปรึกษาแนะนำ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

6.4 การช่วยเหลือ

ให้ความช่วยเหลือเด็กชาย จ โดยการชี้แนะแนวทางและวิธีการเรียนที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้เด็กชาย จ มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยและมีนิสัยรักการอ่าน โดยให้ความเข้าใจแก่เด็กชาย จ เกี่ยวกับความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ของการอ่าน ทำการประชุมปรึกษารายกรณีโดยขอความร่วมมือจากครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ครูประจำชั้น และครูที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความช่วยเหลือ ในการให้ความเอาใจใส่ และให้กำลังใจแก่เด็กชาย จ

6.5 การสรุปติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำแล้ว พบว่า เด็กชาย จ ได้พยายามปรับปรุงพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้น มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น และมีคะแนนทักษะการอ่านภาษาไทยเพิ่มขึ้น

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือผู้รับการศึกษารายกรณีทั้ง 6 ราย โดยปฏิบัติ ดังนี้

1 การชี้แนะแนวทางและวิธีการเรียนที่ถูกต้อง โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดทำตารางในการทบทวนบทเรียนและฝึกทักษะการอ่าน เทคนิคการอ่าน การสร้างสมาธิในการเรียน เพื่อให้พัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้มากขึ้น

2 การส่งเสริมให้มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ ความจำเป็นและประโยชน์ของการเรียนวิชาภาษาไทย เพื่อให้มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น เกิดความกระตือรือร้น และมีสมาธิในการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น

3 การส่งเสริมให้มีนิสัยรักการอ่าน โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ของการอ่าน เพื่อให้มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น เพื่อให้เกิดความมานะพยายามในการพัฒนาทักษะการอ่าน

4 ให้ความเข้าใจ ความเอาใจใส่ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความรู้สึกรอบอุ่น มีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองในด้านการเรียนให้เหมาะสม

5 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ครูประจำชั้น เพื่อขอความช่วยเหลือ ในการให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ และให้การช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมให้สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย ได้มีผลการประชุมโดยมีมติเสนอแนะให้เข้าใจสาเหตุของปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีสมาธิในการเรียน ฝึกฝนทักษะการอ่าน จะทำให้สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้

การทำนายผล

จากการศึกษารายกรณีทั้ง 6 ราย ทำให้ทราบว่าปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย มีสาเหตุมาจากหลายด้าน ได้แก่ ด้านตัวผู้รับการศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้านและด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วมีความเห็นว่าสาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าได้รับการดูแลเอาใจใส่ และได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย อันได้แก่ ตัวของผู้รับการศึกษาเอง บิดามารดา เพื่อนของผู้รับการศึกษา ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย นอกจากนี้ยังพบว่าผู้รับการศึกษา ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาคือการไม่มีทักษะการอ่านภาษาไทยเป็น อย่างดี ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ปัญหาของผู้รับการศึกษา เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้

การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1 จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและครูผู้สอนวิชาภาษาไทย พบว่า ผู้รับการศึกษา ได้พยายามปรับปรุงพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น เช่น ไม่พูดคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูกำลังสอน ตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมายให้ทำ มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้น มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น

2 จากแบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาไทย พบว่า ก่อนทำการศึกษารายกรณีผู้รับการศึกษา มีคะแนนทักษะการอ่านภาษาไทยน้อย เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณีพบว่าผู้รับการศึกษา มีคะแนนทักษะการอ่านภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น แสดงว่าผู้รับการศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา มีดังนี้

ผู้รับการศึกษา ควรยอมรับปัญหา และเข้าใจสาเหตุของปัญหาการมีทักษะการอ่านภาษาไทยน้อยของตนเอง มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนของตนเอง เสริมสร้างทัศนคติทางบวกในการเรียนวิชาภาษาไทย พัฒนานิสัยรักการอ่าน เพื่อที่จะพัฒนาทักษะการอ่านของตนเอง

2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ควรให้กำลังใจ และ ดูแลเอาใจใส่ผู้รับการศึกษา อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ผู้รับการศึกษา มีกำลังใจและความพยายามที่จะฝึกฝนทักษะการอ่านของตนเอง ตลอดจนให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับการศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่าน เพื่อให้ผู้รับการศึกษา ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการอ่านของตนเองและสามารถเรียนได้ดียิ่งขึ้น

3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป ดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรให้ความเอาใจใส่ ความห่วงใย แก่ผู้รับการศึกษา อย่างจริงใจและสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้รับการศึกษา เกิดความไว้วางใจและเชื่อใจ กล้าที่จะเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริง ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ในการวินิจฉัย การหาแนวทางแก้ไข และการให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม
และมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527) การศึกษานุคคลเป็นรายกรณี กรุงเทพฯ ฯ มหาวิทยาลัยศรีนคริน
 วิโรฒ ประสานมิตร
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (238) หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.
 2533) พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ ฯ โรงพิมพ์ศาสนา
- ก่อ สวัสดิพานิชน์ (2505) การสอนอ่านในชั้นประถม กรุงเทพฯ ฯ กรมการฝึกหัดครู หน่วยศึกษานิเทศน์
 จีวลิักษณ์ บุญยะกาญจน์ (2534) การอ่านและพิจารณาหนังสือ พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ ฯ สมาคมห้อง
 สมุดแห่งประเทศไทย
- ฐลี อินม้น (2533) การอ่าน – สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต กรุงเทพฯ ฯ ฝ่ายการศึกษาข้อมูลข่าวสาร หน่วย
 ศึกษานิเทศน์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2541) วัฒนธรรมในการใช้ภาษาไทย กรุงเทพฯ ฯ โอเดียนสโตร์
- ณรงค์ ทองปาน (2526) การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก กรุงเทพฯ ฯ ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ
 หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมการฝึกหัดครู
- ทวีป อภิลิทธิ (2527) การสร้างสมรรถภาพวิชาชีพครูโดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ กรุงเทพฯ ฯ ภาคพัฒนาตำรา
 และเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมการฝึกหัดครู
- ธิดาภรณ์ เกษสุวรรณ (2541) การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีปัญหาการปรับตัว
 ด้านการเรียน โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 1 เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ฯ ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม (
 จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร
- ธีรวิมล ประทุมพรรัตน์ (2520) การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล สงขลา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรี
 นครินทรวิโรฒ สงขลา
- ธัชรธรณ พิมพ์งาม (2538) การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาการปรับตัวกับ
 เพื่อน โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ฯ ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการ
 แนะแนว) กรุงเทพฯ ฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร
- นันทิกา แย้มสรวล (2529) การศึกษาเฉพาะกรณี กรุงเทพฯ ฯ ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะ
 ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- บรรเทา กิตติศักดิ์ (2526) หนังสือเรียนภาษาไทยรายวิชา ท 034 กรุงเทพฯ ฯ ไทยวัฒนาพานิชย์
- บันลือ พงกษะวัน (2529) มติใหม่การสอนอ่าน กรุงเทพฯ ฯ โอเดียนสโตร์

- ประจิม เมืองแก้ว (2536) การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โรงเรียนทุ่งทรายวิทยา กิ่งอำเภอบึงสามพัน จังหวัดกำแพงเพชร ปริญญาโท กศ ม (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร
- ประทีน มหัทธนี (2530) การอ่านเบื้องต้น กรุงเทพฯ ฯ โอเดียนสโตร์
- เปลื้อง ณ นคร (2528) ภาษาไทย 2527 กรุงเทพฯ ฯ บำรุงสาสน์
- พนม ลิมอารีย์ (2538) การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล มหาสารคาม ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
- พรจันทร์ เจียรศักดิ์ (2527) เทคนิคการรวบรวมข้อมูลเพื่อการแนะแนว กรุงเทพฯ ฯ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
- พรสิทธิ์ ทรวงสุรัตนกุล (2529) เคล็ดลับการอ่าน กรุงเทพฯ ฯ วัฒนาพานิชย์
- พรหมธิดา แสงคำเครือ (2528) การแนะแนวเบื้องต้น พิษณุโลก ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์ เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ กรุงเทพฯ ฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- มานิต บุญประเสริฐ (2526) ยุทธวิธีพัฒนาการอ่าน กรุงเทพฯ ฯ จันทรเกษม
- มานิช พิมพ์ทอง (2546) การศึกษารายกรณีของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทางการเรียนวิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอีสต์สมิธสัน ปริญญาโท กศ ม (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร
- แม่นมาต ขวลิต (2534) การพัฒนาการอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 1-7 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- เยาวรีย์ ประเสริฐภักดิ์ (2534) การพัฒนาการอ่าน กรุงเทพฯ ฯ บำรุงสาสน์
- ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2522) จิตวิทยาการแนะแนว กรุงเทพฯ ฯ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครู จันทรเกษม
- รุ่งทิพย์ ยอดประดู่ (2537) การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมก่อความวุ่นวายในชั้นเรียน โรงเรียนนาหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร ปริญญาโท กศ ม (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถ่ายเอกสาร

- วัชรภรณ์ อภิวัชรางกูล (2541) การศึกษารายกรณีของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสุราษฎร์ธานี
จ สุราษฎร์ธานี ที่มีแนวโน้มกระทำอัตวินิบาตกรรม ปริญญาโท กศ ม (จิตวิทยาการศึกษา
) กรุงเทพฯ ๑ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร
- ศิริพร ลิ้มตระกูล (2537) อ่านเร็วอย่างเข้าใจ กรุงเทพฯ ๑ สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย
- สำรวย ธรรมวิจิตร (2536) การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและแรงจูงใจในการเรียนวิชา
ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้โครงสร้างระดับยออดกับการสอน
ตามคู่มือครู ปริญญาโท กศ ม (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ ๑ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2534) การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเล่ม 2 กรุงเทพฯ ๑
ประยูรวงศ์จำกัด
- สุภาพรณ โคตรจรัส (2528) การศึกษาเฉพาะรายและการให้คำปรึกษา กรุงเทพฯ ๑ ภาควิชาจิตวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อนันต์ อนันตรังสี (2517) หลักการแนะแนว พระนคร โอเดียนสโตร์
- อารี ดันท์เจริญรัตน์ (2526) การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล พิษณุโลก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ พิษณุโลก
- Braam (1963) " *Understanding Reading* ," New York Holt , Rinehart and Wilson , Inc
- Dechant (1982) " *The reaching of Reading* ," New York Holt Rinehart and Winston
- Decker (1988) " *Writing and the Teaching of Reading* ," Language Arts 66 (6) 600
- Dubin , Fraida and Elite Olshain " *The Interface of Writing and Reading* ," Tesol Quarterly
14 September 1980
- Gray , William S (1960) " *The Teaching of Reading in Encyclopedia of Educational
Research* ," 3 rd ed New York The Mcmillan Company
- Irwin, John Corson and others (1990) " *Reading - Writing Relationships in First and
Second Language* ," TESOL Quarterly 24 (3) 245 -266
- Prescott (1957) *Reading Improvement for Adults* / P D Leedy New York Mc Graw – Hill
456 p tables
- Smith James E (1976) " *The Learning Activity Package* ," in learning Packages in
American Education

ภาคผนวก

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมข้อความในแบบสอบถาม ให้ตรงกับความเป็นจริงที่สุด การตอบตามความเป็นจริงย่อมเป็นประโยชน์แก่นักเรียนเอง แบบสอบถามนี้จะเก็บไว้เป็นความลับ

ก ประวัติส่วนตัวและครอบครัวของข้าพเจ้า

1 ข้าพเจ้าชื่อ	นามสกุล	เพศ
กำลังเรียนอยู่ชั้น	นับถือศาสนา	เชื้อชาติ
สัญชาติ		
เกิดวันที่	เดือน	พ ศ
		อายุ
		ปี
		เดือน

2 สถานที่เกิด	ถนน	ตำบล
อำเภอ	จังหวัด	โทรศัพท์
อยู่บ้านตนเองหรือบ้านเช่า	มีห้องส่วนตัวหรือไม่	

3 บิดาชื่อ	นามสกุล	อายุ	ปี
อาชีพ	รายได้เฉลี่ยเดือนละ	บาท	
สถานที่ทำงาน	โทรศัพท์		
มารดาชื่อ	นามสกุล	อายุ	ปี
อาชีพ	รายได้เฉลี่ยเดือนละ	บาท	
สถานที่ทำงาน	โทรศัพท์		

4 บิดามารดาของนักเรียน (เขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความ)

อยู่ด้วยกัน	บิดาสมรสใหม่
แยกกันอยู่	บิดาถึงแก่กรรม
หย่ากัน	มารดาสมรสใหม่
	มารดาถึงแก่กรรม

5 นักเรียนอาศัยอยู่กับ

บิดามารดา	บิดาและมารดาเลี้ยง
บิดา	มารดาและบิดาเลี้ยง
มารดา	บิดามารดานุญกรรม
	อื่น ๆ ระบุ

- 6 ผู้ปกครองชื่อ _____ นามสกุล _____
 เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยเป็น _____ อายุ _____ ปี อาชีพ _____
 รายได้เฉลี่ยเดือนละ _____ บาท
- 7 ระดับการศึกษาของบิดา _____
 ระดับการศึกษาของมารดา _____
- 8 นักเรียนได้ค่าใช้สอยประจำวันจาก _____ ประมาณวันละ _____ บาท
- 9 นักเรียนมีพี่น้องเกิดจากบิดามารดาเดียวกัน _____ คน ชาย _____ คน หญิง _____ คน
 นักเรียนมีพี่น้องเกิดจากบิดากับภรรยาอื่น ๆ _____ คน ชาย _____ คน หญิง _____ คน
 นักเรียนมีพี่น้องเกิดจากมารดากับสามีอื่น ๆ _____ คน ชาย _____ คน หญิง _____ คน
- 10 พี่น้องของนักเรียนรวมทั้งตัวนักเรียนเรียงลำดับ ดังนี้

คนที่	อายุ	เพศ	การศึกษา	อาชีพ

- 11 บุคคลอื่นในครอบครัวของนักเรียนคือ

คนที่	อายุ	เพศ	การศึกษา	อาชีพ

12 เพื่อนักเรียนที่อยู่บ้านใกล้ชิดที่สุดที่ติดต่อกันได้สะดวก

ชื่อ

นามสกุล

ชั้น

ข สุขภาพของข้าพเจ้า

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เหมาะสมกับนักเรียน และเติมข้อความในช่องว่างบางข้อ

1 สุขภาพของข้าพเจ้าในขณะนี้ () ดีมาก () ดี () พอใช้ () ไม่ดีเลย

2 ข้าพเจ้าเคยเจ็บป่วยอย่างหนักมาก่อน () เคย () ไม่เคย

ถ้าเคย บอกชื่อโรค

อายุขณะเป็นโรค

ปี

3 ข้าพเจ้าเคยเป็นโรคเรื้อรังมาก่อน () เคย () ไม่เคย

ถ้าเคย บอกชื่อโรค

อายุขณะเป็นโรค

ปี

4 ข้าพเจ้าเคยประสบอุบัติเหตุร้ายแรงมาก่อน () เคย () ไม่เคย

ถ้าเคย บอกด้วยว่าเป็นอุบัติเหตุอะไร

ได้รับบาดเจ็บอะไรบ้าง

เมื่ออายุ

ปี

5 ข้าพเจ้าเคยเป็นลมวิงเวียนศีรษะบ่อย ๆ () เป็นเสมอ () เป็นบ้าง () ไม่เคยเป็น

6 ข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับโรคประสาท () มีปัญหา () ไม่มีปัญหา

7 ข้าพเจ้าต้องใช้แว่นสายตาในขณะนี้ () ใช้เป็นประจำ () ใช้บ้าง () ไม่ต้องใช้

8 ข้าพเจ้าไม่เคยใช้แว่นสายตามาก่อนเลย แต่คิดว่าจำเป็นต้องใช้

() จำเป็นมาก () จำเป็น () ไม่จำเป็น

9 ในเรื่องการพูด ข้าพเจ้ารู้สึกว่ () พูดคล่อง () พูดไม่คล่องหรือพูดซ้ำ () พูดติดอ่าง

10 ข้าพเจ้าได้ยิน () ชัดเจนดี () ไม่ค่อยชัดเจน

11 ตามปกติข้าพเจ้านอนวันละ () 4 – 6 ชั่วโมง () 6 – 8 ชั่วโมง () 8 – 10 ชั่วโมง

12 โรคประจำตัวของข้าพเจ้าที่เป็นอยู่เสมอ คือ

13 ในบางครั้งข้าพเจ้าวิตกกังวลอย่างมากเกี่ยวกับสุขภาพขณะนี้ () วิตก () ไม่วิตก

14 ขณะนี้ข้าพเจ้าสูง ซม น้ำหนัก กก

15 ตรวจสุขภาพปีละ ครั้ง ครั้งสุดท้ายได้ตรวจร่างกายเมื่อ

ตรวจที่

16 อื่น ๆ (ที่ต้องการบอกเกี่ยวกับสุขภาพ)

ค การสังคมและกิจกรรมของข้าพเจ้า

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เหมาะสมกับนักเรียน และเติมข้อความในช่องว่างบางข้อ

- 1 ที่อยู่ของครอบครัวของข้าพเจ้า () บ้านบิดามารดา () บ้านญาติ () บ้านเช่า
และอื่น ๆ
- 2 ความรู้สึกของข้าพเจ้าต่อที่อยู่อาศัย () ชอบมาก () ชอบ () ไม่ชอบเลย
- 3 เพื่อนมาเที่ยวหรือเยี่ยมเยียนข้าพเจ้า () มาบ่อย () มาบ้าง () ไม่มาเลย
- 4 ข้าพเจ้าชอบให้เพื่อนมาบ้าน () ชอบให้มาเสมอ () ชอบให้มาบ้างเป็นครั้งคราว
() ไม่ชอบให้มาเลย
- 5 ความรู้สึกของข้าพเจ้าเมื่อสมาคมกับเพื่อน
- 6 ความรู้สึกของเพื่อนที่มีต่อข้าพเจ้า
- 7 ข้าพเจ้าได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเอง () ใช่ () ไม่ใช่
- 8 ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ () ใช้ประจำ () ใช้บ้าง () ไม่ใช่เลย
- 9 ข้าพเจ้าชอบฟังวิทยุ () ชอบฟังเป็นประจำ () ชอบฟังบ้าง () ไม่ชอบฟังเลย
- โปรแกรมวิทยุที่ข้าพเจ้าชอบที่สุดคือ
- 10 ข้าพเจ้าชอบดูโทรทัศน์ () ดูเป็นประจำ () ดูบ้าง () ไม่ได้ดูเลย
- ชอบดูประเภท
- 11 ข้าพเจ้าชอบดูภาพยนตร์ () ดูบ่อย () ดูบางครั้ง () ไม่ได้ดูเลย
- ชอบดูประเภท
- 12 ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือประเภท
- () ผจญภัย () ลึกลับ () รักใคร่ () เครื่องยนต์กลไก
- () ตลกขบขัน () วิทยาศาสตร์ () กีฬา () ชีวประวัติ
- () ประวัติศาสตร์ () โคลงและบทละคร
- 13 ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน () เป็นประจำ () เป็นครั้งคราว () ไม่เคยอ่านเลย

- 14 ข้าพเจ้าชอบเล่นกีฬากลางแจ้ง () ชอบมาก () ชอบบ้าง () ไม่ชอบเลย
กีฬากลางแจ้งที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุดคือ
- 15 ข้าพเจ้าชอบเล่นกีฬาในร่ม () ชอบมาก () ชอบบ้าง () ไม่ชอบเลย
กีฬาในร่มที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุดคือ
- 16 ข้าพเจ้าเคยแสดงละครในงานต่าง ๆ () เคย () ไม่เคย
- 17 ข้าพเจ้าสามารถเล่นดนตรี () ได้ดี () พอใช้ได้ () ไม่ได้เลย
เครื่องดนตรีที่ข้าพเจ้าชอบเล่น คือ
- 18 ข้าพเจ้าชอบร้องเพลง () ชอบมาก () ชอบบ้าง () ไม่ชอบเลย
ประเภทของเพลงที่ชอบคือ
- 19 ข้าพเจ้ามีความสนใจในนาฏศิลป์ไทย () สนใจมาก () สนใจบ้าง () ไม่สนใจเลย
- 20 ข้าพเจ้าทำงานพิเศษหรือหารายได้ส่วนตัว () ทำ () ไม่ทำ
- 21 งานอดิเรกของข้าพเจ้าคือ

ง กิจกรรม การศึกษา และปัญหาของข้าพเจ้า

- 1 เมื่อปีที่แล้วข้าพเจ้าได้เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนได้จัดคือ
กิจกรรมที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุดคือ
- 2 ปีนี้ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นต่อไปนี้

กิจกรรมที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุด

และข้าพเจ้าสมัครเป็นสมาชิกชุมนุม

- 3 ข้าพเจ้า () เคย () ไม่เคย () เป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรม
ข้าพเจ้า () เคย () ไม่เคย () เป็นหัวหน้าชั้น
- 4 ในโรงเรียนนี้ข้าพเจ้ามี () เพื่อนมาก () เพื่อนน้อย () ไม่มีเพื่อนเลย
เพื่อนที่ดีที่สุดในของข้าพเจ้าชื่อ
สิ่งที่ข้าพเจ้าและเพื่อนที่ดีที่สุดในของข้าพเจ้าชอบทำด้วยกันเสมอ ๆ คือ

- 5 ตามปกติ ข้าพเจ้าใช้เวลาอ่านหนังสือหรือปริกษาบทเรียนที่บ้านวันหนึ่ง ๆ ประมาณ ชั่วโมง
ข้าพเจ้า () มี () ไม่มี สถานที่สงบเงียบเหมาะสมแก่การ
อ่านหนังสือและทำการบ้านที่บ้านของข้าพเจ้า

สถานที่ที่ข้าพเจ้าใช้ดูหนังสือ และทำการบ้าน () เป็นที่แห่งเดียวกันทุกวัน () ไม่เป็นที่แห่งเดียวกัน
(บางทีในห้องนอน ห้องรับแขก สนามหญ้า)

6 ความรู้สึกของข้าพเจ้าเกี่ยวกับวิชาที่เคยเรียน

ชอบมากที่สุด	ชอบน้อยที่สุด	ยากที่สุด	ง่ายที่สุด
(วิชา)	(วิชา)	(วิชา)	(วิชา)

7 วิชาที่ข้าพเจ้าต้องท่อง เอาใจใส่มากที่สุด คือ

8 ข้าพเจ้า () ทำ () ไม่ได้ทำ ตารางกำหนดเวลาดูหนังสือ

9 ข้าพเจ้าทำสมาธิในเวลาดูหนังสือ () ได้ง่าย () ได้ยาก

10 ข้าพเจ้า () ต้องการ () ไม่ต้องการ คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียน

11 ตามปกติข้าพเจ้า () ชอบ () ไม่ชอบ เรียนหนังสือและเมื่อเปรียบ

เทียบกับเพื่อน ๆ ข้าพเจ้าเรียนหนังสืออยู่ในเกณฑ์ () ดี () ปานกลาง () ใช้ไม่ได้

12 เมื่อข้าพเจ้าเติบโตขึ้น บิดาต้องการให้มีอาชีพเป็น

มารดาต้องการให้มีอาชีพเป็น

ข้าพเจ้าต้องการมีอาชีพเป็น

13 ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนให้จบชั้นสูงสุดของโรงเรียนนี้

() ตั้งใจแน่วแน่ () ไม่แน่วแน่ () ยังไม่ตกลงใจเลย

14 เมื่อข้าพเจ้าเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วข้าพเจ้าตั้งใจเรียนต่อที่

15 อาชีพที่ข้าพเจ้าเลือกตามความตั้งใจของข้าพเจ้าในขณะนี้ เรียงตามลำดับ ดังนี้

1 2

3 4

16 ความรู้สึกของข้าพเจ้าเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในโรงเรียนนี้

17 ความรู้สึกของข้าพเจ้าเกี่ยวกับความเป็นอยู่ทางบ้าน

18 ปัญหาหรือความไม่สบายใจที่ข้าพเจ้าต้องการได้รับความช่วยเหลือ เรียงลำดับดังนี้

1

2

3

แบบสอบถามตัวฉัน

ให้นักเรียนเขียนข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ตามความรู้สึก และสภาพที่เป็นจริง ตามหัวข้อต่อไปนี้

- 1 ฉันชื่อ _____ นามสกุล _____ ชื่อเล่น _____
เกิดเมื่อวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ ภูมิลำเนา _____
- 2 บิดาชื่อ _____ นามสกุล _____ อายุ _____ ปี
อาชีพ _____ รายได้เดือนละ _____ บาท
ความรู้สึกที่ฉันมีต่อบิดา _____
- 3 มารดาชื่อ _____ นามสกุล _____ อายุ _____ ปี
อาชีพ _____ รายได้เดือนละ _____ บาท
ความรู้สึกที่ฉันมีต่อมารดา _____
- 4 ฉันมีพี่ _____ คน น้อง _____ คน ฉันเป็นคนที่ _____ ความสัมพันธ์ระหว่างฉันกับพี่-น้อง _____
- 5 ชีวิตที่เป็นอยู่ปัจจุบัน _____
- 6 ความรู้สึกที่ฉันมีต่อตนเอง _____
- 7 เพื่อนที่สนิทที่สุดของฉันคือ _____
- 8 สิ่งที่ยังอยากได้จากคนรอบข้าง (พ่อ แม่ พี่ น้อง เพื่อน ฯลฯ) _____
- 9 สิ่งที่ยังกลัวในการอยู่กับคนอื่น _____

- 10 สิ่งที่คุณชอบและพอใจเกี่ยวกับตนเอง
- 11 สิ่งที่คุณไม่ชอบเกี่ยวกับตนเอง
- 12 สิ่งที่คุณอยากปรับปรุงแก้ไขในตนเอง
- 13 ความภาคภูมิใจและความสำเร็จของคุณคือ
- 14 เหตุการณ์ที่คุณประทับใจมากที่สุด
- 15 ขณะนี้คุณมีความกังวลใจเรื่อง

แบบสอบถามการสนับสนุนด้านการเรียนของผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างขวามือข้อใด
ช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนพอสมควร
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	เมื่อใกล้สอบผู้ปกครองเตือนให้ข้าพเจ้าอ่านหนังสือ					
2	ผู้ปกครองไม่สนใจซักถามเกี่ยวกับการเรียนของข้าพเจ้า					
3	ผู้ปกครองพูดคุยเกี่ยวกับการเรียนของข้าพเจ้าอยู่เสมอ					
4	ผู้ปกครองไม่สนใจว่าข้าพเจ้าจะทำการบ้านหรือไม่					
5	ผู้ปกครองให้รางวัลเมื่อข้าพเจ้าทำคะแนนสอบได้ดี					
6	ผู้ปกครองไม่สนใจว่าข้าพเจ้ามีอุปกรณ์การเรียนครบหรือไม่					
7	ผู้ปกครองเตือนให้ข้าพเจ้าทบทวนบทเรียน					
8	ผู้ปกครองสนับสนุนความสามารถพิเศษของข้าพเจ้าโดยให้ฝึกฝน และเรียนเพิ่มเติม					
9	ผู้ปกครองไม่สนใจว่าข้าพเจ้าอ่านหนังสือหรือไม่					
10	ผู้ปกครองแสดงความรักข้าพเจ้าทั้งคำพูดและการกระทำ					
11	เมื่อข้าพเจ้าทำคะแนนสอบไม่ดีผู้ปกครองให้กำลังใจข้าพเจ้า					
12	ผู้ปกครองชักชวนให้ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเรียน					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
13	ผู้ปกครองเคยซื้อหนังสือให้ตามที่นักเรียนขอ					
14	ผู้ปกครองกล่าวชมเมื่อเห็นนักเรียนอ่านหนังสือเรียน					
15	ผู้ปกครองชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการอ่านหนังสือเรียน					
16	ผู้ปกครองให้คำแนะนำซ้ำพเจ้าเมื่อมีปัญหาเรื่องการเรียนรู้					

แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความรู้สึก และด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม

ก ด้านความรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความคิดของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักเรียนมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักเรียนมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักเรียนบางครั้ง และบางครั้งก็ไม่ตรงกับความคิดของนักเรียน
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของนักเรียนมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของนักเรียนมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1	การเรียนวิชาภาษาไทยทำให้นักเรียนสามารถอ่านได้ถูกต้อง					
2	การเรียนวิชาภาษาไทยต้องมีการทำแบบฝึกหัดบ่อย ๆ					
3	วิชาภาษาไทยทำให้ได้รับความรู้ต่าง ๆ มากมาย					
4	เนื้อหาของวิชาภาษาไทยไม่เหมาะสมสำหรับนักเรียน					
5	การอ่านภาษาไทยทำให้นักเรียนจดจำเนื้อหายาก					
6	การอ่านภาษาไทยต้องใช้การฝึกฝน					
7	นักเรียนรู้สึกที่วิชาภาษาไทยไม่มีประโยชน์					
8	การอ่านภาษาไทยทำให้ได้รับความรู้ใหม่					

๗ ด้านความรู้สึกรัก

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ขวามือ ช่อง
ใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนบางครั้งและ บางครั้งก็ไม่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
9	นักเรียนไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทย					
10	นักเรียนรู้สึกเบื่อวิชาที่ต้องท่องจำ					
11	นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการทบทวนบทเรียนวิชาภาษาไทย					
12	นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการทำแบบฝึกหัดวิชาภาษาไทย					
13	นักเรียนรู้สึกชอบวิธีการสอนของครูภาษาไทย					
14	นักเรียนชอบเรียนวิชาภาษาไทยเพราะเรียนแล้วสนุก					
15	นักเรียนรู้สึกพอใจที่ได้เรียนวิชาภาษาไทย					
16	นักเรียนชอบวิชาภาษาไทยเพราะได้ร่วมทำกิจกรรม					
17	นักเรียนเรียนวิชาภาษาไทยด้วยความสนุกสนาน					
18	นักเรียนรู้สึกมีความสุขที่ได้เรียนวิชาภาษาไทย					

ค ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องขวามือ ข้อใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของนักเรียน ดังนี้

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนมากที่สุดหรืออาจเกิดขึ้นบ่อยที่สุด
-----------	---------	--

บ่อยครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่นักเรียนทำเกือบทุกครั้งหรืออาจเกิดขึ้นได้บ่อยมากแต่ไม่ทุกครั้ง
-----------	---------	--

บางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนที่บางครั้งก็ทำ บางครั้งก็ไม่ทำ หรืออาจเกิดขึ้นได้บ้างและบางครั้งก็ไม่เกิดขึ้น
----------	---------	--

น้อยครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนที่น้อยครั้งที่จะทำหรืออาจเกิดขึ้นได้นาน ๆ ครั้ง
-----------	---------	--

นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนน้อยครั้งมาก หรืออาจจะน้อยครั้งจนเกือบจะไม่เกิดขึ้นเลย
-------------	---------	--

ข้อ ที่	ข้อความ	เป็น ประจำ	บ่อย ครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง
19	นักเรียนไม่อยากเข้าชั้นเรียนเมื่อมีโอกาสทำได้					
20	นักเรียนทำแบบฝึกหัดเสริมวิชาภาษาไทย					
21	เมื่อครูมอบหมายงานนักเรียนรีบทำให้เสร็จทันเวลา					
22	นักเรียนใช้เวลาศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมจากที่เรียนในชั้นเรียนเสมอ					
23	นักเรียนตั้งใจเรียนในขณะที่ครูสอน					
24	เมื่อทราบกำหนดการสอบ นักเรียนรีบอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัว สอบทันที					
25	นักเรียนพยายามทำข้อสอบอย่างเต็มความสามารถ					
26	นักเรียนพยายามปรับปรุงตนเองในการเรียนวิชาภาษาไทย					
27	นักเรียนไม่ตั้งใจเรียนวิชาภาษาไทย					
28	นักเรียนทบทวนบทเรียนวิชาภาษาไทย					
29	นักเรียนทบทวนบทเรียนวิชาภาษาไทยเพราะเป็นวิชาที่ต้องมีการ ฝึกฝน					
30	นักเรียนทำการบ้านวิชาภาษาไทยด้วยความตั้งใจ					
31	นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนวิชาภาษาไทยไปใช้ในชีวิตประจำวัน					

แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างขวามือข้อใด
ช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

- จริงที่สุด

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
- จริง

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
- จริงบ้าง

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนพอสมควร
- จริงน้อย

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
- จริงน้อยที่สุด

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	เมื่อมีเวลารว่างข้าพเจ้าใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือ					
2	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือมากกว่าดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ					
3	ข้าพเจ้าใช้เวลาพักผ่อนโดยการอ่านหนังสือบันเทิง เช่น การ์ตูน นิยาย					
4	ข้าพเจ้ายืมหนังสือจากห้องสมุดโรงเรียนไปอ่านที่บ้าน					
5	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเมื่อครูหรือผู้ปกครองสั่งให้อ่านเท่านั้น					
6	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือก่อนนอนเป็นประจำ					
7	ข้าพเจ้าคิดว่าการอ่านหนังสือเป็นสิ่งที่จำเป็นประโยชน์					
8	ในการอ่านหนังสือแต่ละครั้งข้าพเจ้าอ่านได้ไม่นานก็รู้สึกเบื่อ					
9	ถ้าข้าพเจ้ามีเงินเหลือ ข้าพเจ้าเก็บเงินไว้เพื่อซื้อหนังสือ					
10	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเพื่อความเพลิดเพลิน					
11	ตอนเข้าก่อนเวลาโรงเรียนข้าพเจ้าเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุด					
12	การอ่านหนังสือถือว่าการพักผ่อนได้ทางหนึ่ง					
13	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเฉพาะตอนใกล้สอบเท่านั้น					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
14	หากข้าพเจ้ามีเวลาว่างข้าพเจ้าเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุด					
15	ข้าพเจ้าอยากให้อัดม้วนหนังสือไว้ในห้องเรียน					
16	ข้าพเจ้ามักขอร้องว่าลเป็นหนังสือจากผู้ปกครอง					
17	ข้าพเจ้าพูดคุยกับเพื่อน ๆ ถึงเรื่องราวในหนังสือที่ได้อ่านมา					
18	เมื่อเกิดความสงสัยในเรื่องหนึ่ง ข้าพเจ้าค้นหาหนังสือเกี่ยวกับ เรื่องนั้น ๆ มาอ่าน					
19	การอ่านหนังสือมาก ๆ ช่วยให้การเรียนดีขึ้น					
20	ในวันหยุดข้าพเจ้าใช้เวลาในการอ่านหนังสือเป็นส่วนใหญ่					

แบบสอบถามใครเลย

ชื่อ – สกุล

ห้อง

- 1 ผู้ที่ชอบช่วยเหลือเพื่อนคือ
- 2 ผู้ที่ชอบรังแกเพื่อนคือ
- 3 ผู้ที่ตรงต่อเวลาคือ
- 4 ผู้ที่รับผิดชอบคือ
- 5 ผู้ที่ไม่รับผิดชอบคือ
- 6 ผู้ที่พูดจาดีมีเหตุผลคือ
- 7 ผู้ที่พูดจาเหลวไหลคือ
- 8 ผู้ที่ชอบทำงานกับเพื่อนคือ
- 9 ผู้ที่ชอบออกความคิดเห็นคือ
- 10 ผู้ที่เพื่อน ๆ ทุกคนชอบอยู่ใกล้คือ
- 11 ผู้ที่ชอบออกคำสั่งคือ
- 12 ผู้ที่กล้าหาญคือ
- 13 ผู้ที่ซื่อสัตย์คือ
- 14 ผู้ที่ชอบทำผิดกฎของโรงเรียนบ่อยคือ
- 15 ผู้ที่ชอบฟ้องคือ
- 16 ผู้ที่ชอบลुไปมาในห้องเรียนเสมอคือ
- 17 ผู้ที่ทำงานเงียบ ๆ โดยไม่ลुจากที่คือ
- 18 ผู้ที่เพื่อน ๆ ไม่สนใจและไม่สังเกตคือ
- 19 ผู้ที่มีรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนคือ
- 20 ผู้ที่ไม่รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนคือ

การทำสัมคมมติ

กำหนดสถานการณ์ ถ้าจะไปเที่ยวสวนสนุกนักเรียนจะเลือกใครนั่งข้าง ๆ นักเรียน

ชื่อ	นามสกุล
	ผู้เลือก
สถานการณ์	
ชื่อสมาชิกที่ถูกเลือก	
อันดับ 1 คือ	
อันดับ 2 คือ	

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ - สกุล	นางสาวอุทัย วาดีเจริญ
วันเดือนปีเกิด	28 กันยายน 2520
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	111 ม ต บางพึ้ง อ พระประแดง จ สมุทรปราการ
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ประกอบธุรกิจส่วนตัว
ประวัติการศึกษา	
พ ศ 2538	มัธยมศึกษาปีที่ 6
	จากโรงเรียนศึกษานารี
พ ศ 2542	สังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต
	จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์